Konsolidovani finansijski izvještaji za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2023. godine pripremljeni u skladu sa MSFI i Izvještaj nezavisnog revizora

MF Grupa d.o.o. Banja Luka i
zavisni entiteti

SADRŽAJ

Strana

Konsolidovani izvještaj o dobitku i gubitku i ostalom ukupnom rezultatu	6
Konsolidovani izvještaj o finansijskom položaju	7
Konsolidovani izvještaj o promjenama na kapitalu	8
Konsolidovani izvještaj o novčanim tokovima	9
Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje	10 – 117

Izvještaj nezavisnog revizora

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka
Vase Pelagića 2/IV
78 000 Banja Luka
Republika Srpska
Bosna i Hercegovina

T +387 51 211 509; +387 51 211 294
F +387 51 211 501
E office@ba.gt.com
www.grantthornton.ba
E office@grantthornton.ba

Upravnom odboru i osnivaču MF Grupa d.o.o. Banja Luka

Mišljenje

Izvršili smo reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja MF Grupa d.o.o. Banja Luka (u daljem tekstu "Matično društvo") i zavisnih entiteta (zajedno u daljem tekstu „Grupa“), koji obuhvataju konsolidovani izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2023. godine, i konsolidovani izvještaj o dobitku i gubitku i ostalom ukupnom rezultatu, konsolidovani izvještaj o promjenama u kapitalu, konsolidovani izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja se završila na taj dan i napomena uz konsolidovane finansijske izvještaje, koje uključuju i pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi konsolidovani finansijski izvještaji fer i objektivno prikazuju u svim materijalno značajnim aspektima, finansijski položaj Grupe na dan 31. decembra 2023. godine i njegovu finansijsku uspješnost, te njegove novčane tokove za godinu koja je tada završila u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje

Obavili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljno opisane u našem izvještaju u odjeljku Odgovornosti revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja. Nezavisni smo u odnosu na Grupu u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeks), i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom. Uvjereni smo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Odgovornosti rukovodstva i Upravnog odbora Grupe za konsolidovane finansijske izvještaje

Rukovodstvo Grupe je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje konsolidovanih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, kao i za one interne kontrole za koje rukovodstvo odredi kao neophodne u pripremi konsolidovanih finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed kriminalne radnje ili greške.U sastavljanju konsolidovanih finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Grupe da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, za objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenje računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako rukovodstvo ili namjerava likvidirati Grupu ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Upravni odbor je odgovoran za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustanovila Grupa.

Odgovornosti revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li konsolidovani finansijski izvještaji, kao cjelina, bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili pogreške i izdati revizorski izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili pogreške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih konsolidovanih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznajemo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza konsolidovanih finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog usljed prevare je veći od rizika nastalog usljed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;

- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Grupe;

- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika, razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava;

- zaključujemo o primjerenosti korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja i, temeljno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi sa događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Grupe da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom izvještaju na povezane objave u konsolidovanim finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Grupa prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;

- ocjenjujemo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj konsolidovanih finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li konsolidovani finansijski izvještaji, osnovne transakcije i događaje na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo sa Upravom u vezi sa, između ostalih pitanja, planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i sve značajne nedostatke u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Banja Luka, 28. jun 2024. godine

Isidora Džombić
Managing Partner – Direktor
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Nenad Dmitrović
Ovlašteni revizor
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

KONSOLIDOVANI IZVJEŠTAJ O DOBITKU I GUBITKU I OSTALOM UKUPNOM REZULTATU
Za godinu koja se završava 31. decembra 2023. godine
(U hiljadama BAM)

	Napomene	2023. godina	2022. godina
Poslovni prihodi		**224.383**	**109.521**
Prihodi od pruženih usluga	5	125.304	106.396
Ostali poslovni prihodi	6	99.079	3.125
Poslovni rashodi			
Troškovi plata, naknada plata i ostalih ličnih primanja	7	-31.763	-27.026
Troškovi proizvodnih usluga	8	-32.420	-15.337
Troškovi amortizacije	9	-5.022	-1.743
Troškovi rezervisanja	10	-95.144	-11.992
Ostali rashodi	11	-10.962	-15.767
Dobitak iz poslovnih aktivnosti		**49.072**	**37.656**
Finansijski prihodi		905	25
Finansijski rashodi	12	**-13.605**	-7.238
Dobitak iz redovnih aktivnosti		**-12.7**	**-7.213**
DOBITAK PRIJE OPOREZIVANJA		**30.419**	**30.443**
Porez na dobit	13	-2.289	-3.728
NETO DOBITAK TEKUĆE GODINE		**28.133**	**26.715**
Ostali ukupni rezultat			
- Dobici/(gubici) od promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti		245	170
UKUPAN REZULTAT ZA OBRAČUNSKI PERIOD		**28.133**	**26.885**
Neto dobitak koji pripada:			
Vlasnicima Grupe: MF Grupa, Mikrofin, MF Banka a.d.		**26.170**	**24.355**
Učešćima bez prava kontrole MF banka a.d.		1.963	2.355
Ostali ukupni rezultat koji pripada:			
- Vlasnicima Grupe		194	135
- Učešćima bez prava kontrole		51	35
		245	**170**

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja.
Ovi konsolidovani finansijski izvještaji su odobreni od strane Upravnog odbora Matičnog društva dana 28. juna 2024. godine.

Potpisali u ime MF grupa d.o.o. Banja Luka
Sandra Lonco
Predsjednik Upravnog odbora

Jelena Dejanović
Šef računovodstva

KONSOLIDOVANI IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU
Na dan 31. decembra 2023. godine
(U hiljadama BAM)

	Napomene	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
IMOVINA			
Stalna sredstva			
Nematerijalna ulaganja	14	1.281	409
Nekretnine i oprema	14	9.639	5.643
Investicione nekretnine		4.836	4.693
Imovina sa pravom korišćenja		6.643	8.408
Dugoročni finansijski plasmani	15	724.049	507.590
Odložena poreska sredstva		22	21
Kratkoročna sredstva			
Kratkoročna potraživanja i zalihe			
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	16	166.420	169.244
Kratkoročni finansijski plasmani	17	254.422	343.614
Ostala kratkoročna potraživanja	18	10.911	4.124
Ukupna imovina		**1.178.223**	**1.043.746**
KAPITAL I OBAVEZE			
Kapital	19		
Osnovni kapital		42.000	42.000
Zakonske rezerve i emisiona premija		6.009	5.933
Akumulirani dobitak		151.238	126.260
Pozitivni efekti vrednovanja fin.sredstava kroz ukupan rezultat		985	789
		200.232	**174.193**
Učešće bez prava kontrole		**21.557**	**19.510**
Ukupno kapital		**221.789**	**193.703**
Dugoročne obaveze i rezervisanja			
Ostala dugoročna rezervisanja i razgraničenja	20	829	1.142
Dugoročne finansijske obaveze	21	592.075	529.673
Obaveze po osnovu lizinga		8.458	8.869
Kratkoročne obaveze			
Kratkoročne finansijske obaveze	22	146.472	123.351
Ostale kratkoročne finansijske obaveze	22	180.491	185.436
Ostale kratkoročne obaveze	23	28.109	9.700
Ukupno obaveze		956.434	850.043
		1.178.223	**1.043.746**
Vanbilansna evidencija	24	**217.814**	**138.096**

Napomene na narednim stranama strane čine sastavni dio ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja.

KONSOLIDOVANI IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU
Za godinu koja se završava 31. decembra 2023. godine
(U hiljadama BAM)

Promjene	Osnovni kapital	Rezerve	Rev. rezerve	Akumulirani neraspore-đeni dobitak	Ukupni kapital koji pripada vlasnicima Grupe	Učešća bez prava kontrole	Ukupni kapital
Stanje. 1. januar 2022. Godine	**40.000**	**5.457**		**102.331**	**147.788**	**17.030**	164.818
Korekcija greške u prikazu rev. rezervi u 2019.	-	-		-	-	-	**-**
Ponovo iskazano stanje 01.01.2022.	**-**	**-**		**-**	**-**	**-**	**-**
Efekti prelaska na MSFI 9	-	-		-	-	-	-
Ponovo iskazano stanje 01.01.2022.	**40.000**	**5.457**		**102.331**	**147.788**	**17.030**	164.818
Raspored dobiti iz prethodne godine	2.000	-		-	2.000	-	-
Neto dobici/gubici priznati direktno u kapitalu	-	-		-	-	-	-
Ukupno transakcije sa vlasnicima	-	-		*-431*	*-431*		-431
Neto dobit tekuće godine	-	-		24.360	24.360	2.355	26.715
Revalorizacione rezerve po osnovu HOV	-	135	789	-	135	35	170
Ukupan rezultat za obračunski period	**42.000**	**5.933**		**126.260**	**174.193**	**19.510**	**193.703**
Stanje. 31. decembar 2022. godine / Stanje. 1. januar 2023. Godine	**42.000**	**5.933**	**789**	**126.260**	**174.193**	**19.510**	**193.703**
Emisija akcijskog kapitala i drugi oblici povećanja kapitala	-	-				-	-
Izdvajanje rezervi na teret akumulirane dobiti	-						-
Raspored dobiti iz prethodne godine	-	-		-	-	-	-
Neto dobit tekuće godine	-	-		26.169	196.748	2.014	28.183
Revalorizacione rezerve po osnovu HOV	-		195	-			-289
Stanje. 31. decembar 2023. godine	**42.000**	**6.009**	**984**	**151.238**	**196.748**	**21.558**	**221.789**

KONSOLIDOVANI IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA
Za godinu koja se završava 31. decembra 2023. godine
(U hiljadama BAM)

	Godina koja se završava 31. decembra 2023.	Godina koja se završava 31. decembra 2022.
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti:		
Prilivi od kamata i naknada	166.167	99.374
Odlivi po osnovu kamata i naknada	(9.896)	(17.276)
Odlivi po osnovu operativnih troškova	(68.520)	(44.370)
Prilivi/(odlivi) po osnovu naplate otpisanih potraživanja		952
Prilivi/(odlivi) po osnovu ostalih poslovnih aktivnosti	(95.043)	1.917
Ostali prilivi	2.348	(1.636)
Neto tokovi gotovine prije promjena na poslovnim sredstvima i obavezama	**(4.944)**	**38.961**
Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja:		
Prilivi od kamata	1.698	1.429
Prilivi/(odlivi) za kupovinu osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	(2.631)	(2.102)
Prilivi/(odlivi) za dokapitalizaciju povezanog lica	(26.115)	2.000
Ulaganje u hartije od vrijednosti	1.451	1.394
Neto tokovi gotovine aktivnosti investiranja	**(25.597)**	**2.721**
Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja:		
Odlivi po osnovu isplaćenih dividendi		(2.500)
Povećanje obaveza po kreditima	191.516	186.218
Smanjenje obaveza po kreditima	(163.763)	(113.609)
Neto tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja	**27.753**	**70.109**
Neto povećanje gotovine i ekvivalenata gotovine	**(2.787)**	**36.842**
Ispravka vrijednosti novčanih potraživanja		(59)
Efekti promjene deviznog kursa	(36)	27
Gotovina i ekvivalenti gotovine na početku godine	169.243	132.433
Gotovina i ekvivalenti gotovine na kraju godine	**166.420**	**169.244**

Napomene na narednim stranama strane čine sastavni dio ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja

1. OPŠTI PODACI

„MF grupa“ društvo sa ograničenom odgovornosti (skraćena oznaka firme: „MF grupa d.o.o.) Banja Luka je pravno lice registrovano u Okružnom privrednom sudu u Banjaluci dana 19.01.2022. godine. Broj Rješenja o registraciji je 057-0-Reg-22-000025.

Osnivač „MF grupe“ je Udruženje građana Mikrofin, sa sjedištem u Banja Luci, u Ulici Save Kovačevića 23. Ugovoreni i uplaćeni osnovni kapital u novcu iznosio je 2.000 hiljada BAM.

Djelatnosti upisa subjekta u unutrašnjem prometu su:
64.20 Djelatnost finansijskih holdinga
66.19 Ostale pomoćne djelatnosti u finansijskim uslugama, osim osiguranja i penzionih fondova
68.20 Iznajmljivanje i poslovanje sopstvenim nekretninama ili nekretninama uzetim u najam (lizing)
70.10 Djelatnost upravljanja
70.22 Savjetovanje koje se odnosi na poslovanje i ostalo upravljanje
82.20 Djelatnosti pozivnih centara
82.99 Ostale pomoćne poslovne uslužne djelatnosti.

Djelatnosti upisa subjekta u vanjskotrgovinskom prometu:
Vanjska trgovina u okviru registrovane djelatnosti

Dana 20.04.2022. godine Rješenjem o registraciji Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj 057-0-Reg-22-000685 u sudski registar kod osnovnog suda upisuje se povećanje osnovnog kapitala kod MF grupa d.o.o. na 42.000 hiljade BAM. Upisani osnovni kapital sastoji se od prethodno uplaćenog iznosa u novcu od 2.000 hiljade BAM i 40.000 hiljada BAM nenovčanog uloga – udio koji je Osnivač, Udruženje građana Mikrofin imao u MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka.

Dana 06.10.2023. u registar poslovnih subjekata pod brojem 057-0-Reg-23-002051 upisuje se dopuna djelatnosti, pri čemu se dodaje djelatnost 64.99 – Ostale finansijske uslužne djelatnosti, osim osiguranja i penzionih fondova.

Prije osnivanja MF grupe, struktura grupe povezanih lica je bila sljedeća:

- Udruženje građana Mikrofin je bio osnivač MKD Mikrofin 100%.
- MKD Mikrofin je bio vlasnik 404.981 akcija (79,19%) MF banke a.d. Banja Luka. Nominalna vrijednost akcija je 40.498 hiljada BAM.

Nakon osnovanja MF grupe d.o.o., struktura grupe povezanih lica je sljedeća:

Udruženje građana Mikrofin je osnivač MF grupe d.o.o 100%, a iznos osnivačkog kapitala je 42.000 hiljade BAM
Struktura osnovnog kapitala Matičnog društva u hiljadama BAM, na dan 31. decembra 2023. godine je sljedeća:

	Udruženje građana Mikrofin	
	31. decembar 2023.	**%**
Udruženje građana Mikrofin	42.000	100
	42.000	100

Struktura osnovnog kapitala zavisnog društva MKD Mikrofin u hiljadama BAM, na dan 31. decembra 2022. i 2023. godine je sljedeća:

31. decembar 2023.	**MF Grupa d.o.o. %**	**31. decembar 2022.**	**Udruženje građana Mikrofin %**
40.000	100	40.000	100
40.000	100	40.000	100

1. OPŠTI PODACI (nastavak)

Struktura kapitala MF banke a.d. na dan 31. decembra 2023. godine je sljedeća:

	Broj akcija	U hiljadama BAM	%
MKD Mikrofin d.o.o., Banja Luka	404.981	40.498	79,19%
Nederlandse Financierings - Maatschappij voor Ontwikkelingslanden N.V. (u daljem tekstu: FMO). Holandija	59.170	5.917	11,57%
KfW, Njemačka	47.259	4.726	9,24%
	511.410	**51.141**	**100,00**

Organi upravljanja matičnog Društva:

Upravni odbor od 01.03.2022.g. do 26.10.2023. godine:

- Sandra Lonco — Predsjednik
- Milena Haneš — Član
- Saša Sekulić — Član

Upravni odbor od 27.10.2023. do 31.12.2023.g

- Sandra Lonco — Predsjednik
- Saša Sekulić — Član
- Ivana Živković — Član

Na dan 31.12.2023. godine Matično društvo je zapošljavalo 20 radnika na puno radno vrijeme i jednog na nepuno radno vrijeme. Zavisno društvo MKD Mikrofin je zapošljavao 387, a MF banka 334 radnika.

Prema tome, na dan 31.12.2023. godine Grupa je zapošljavala ukupno 742 radnika.

Na dan 31. decembra 2023. godine, matično društvo je radilo u Sjedištu, dok se zavisno društvo MKD Mikrofin sastojalo od sjedišta u Banjoj Luci i 15 filijala i 79 ekspoziture/terenskih ureda u Bosni i Hercegovini. Banka je svoje poslovanje obavlja u sjedištu u Banja Luci, Ulica Aleja Svetog Save 61 i putem 12 filijala, 5 organizacionih jedinica u formi šaltera, te putem 17 ekspozitura organizovanih u 5 regija.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD KOJI SE ODNOSI NA SVE ČLANICE GRUPE

2.1. Izjava o usaglašenosti

Priloženi finansijski izvještaji predstavljaju godišnje konsolidovane finansijske izvještaje Grupe i sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i okvirom za finansijsko izvještavanje.

2.2. Osnove vrednovanja i sastavljanja konsolidovanih finansijskih izvještaja

Konsolidovani finansijski izvještaji Grupe su sastavljeni po načelu nabavne vrijednosti (istorijskog troška), osim za revalorizaciju određenih finansijskih instrumenata, hartija od vrijednosti koji su vrednovani po fer vrijednosti, kao što je objašnjeno u računovodstvenim politikama za finansijske instrumente.

Istorijski trošak je generalno zasnovan na fer vrijednosti naknade plaćene u zamjenu za robu i usluge.

Fer vrijednost je cijena koju bi primili od prodaje imovine ili platili za prenos obaveza u uobičajenoj transakciji između tržišnih učesnika na dan vrednovanja, bez obzira da li je ta cijena direktno provjerljiva ili procijenjena korišćenjem drugih tehnika vrednovanja. Prilikom procjenjivanja fer vrijednosti imovine ili obaveza, Grupa uzima u obzir one karakteristike imovine ili obaveza koje bi uzeli obzir i drugi učesnici na tržištu prilikom određivanja cijene imovine ili obaveza na datum vrednovanja.

Grupa je prilikom sastavljanja izvještaja o novčanim tokovima za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2023. godine koristila direktni metod izvještavanja o novčanim tokovima.

2.3. Funkcionalna valuta i valuta prezentacija

Iznosi u priloženim konsolidovanim finansijskim izvještajima su izraženi u hiljadama Konvertibilnih maraka (u daljem tekstu: u hiljadama BAM). Konvertibilna marka predstavlja funkcionalnu i zvaničnu izvještajnu valutu u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

Centralna banka Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Centralna banka) provodi politiku kursa na principu valutnog odbora („Currency Board“) prema kojem je BAM vezan za EUR u odnosu 1 BAM = 0,51129 EUR.

2.4. Osnove za konsolidaciju

Ulaganja u zavisna društva

Priloženi konsolidovani finansijski izvještaji za godinu koja završava 31. decembra 2023. godine uključuju finansijske izvještaje Matičnog društva (MF Grupa d.o.o. Banja Luka) i zavisnih društava MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka (u direktnom vlasništvu Matičnog društva) i MF Banka a.d. Banja Luka (u indirektnom vlasništvu Matičnog društva).

U skladu sa odredbama MSFI 10 “Konsolidovani finansijski izvještaji”, kontrola konsolidovanih zavisnih društava od strane Matičnog društva se postiže ukoliko Matično društvo:

1) ima moć upravljanja nad subjektom,
2) je izloženo, ili ima prava, na promjenjive prinose od svog učešća u subjektu, i
3) ima mogućnosti korišćenja svoje moći upravljanja subjektom da bi se uticalo na visinu svojih prinosa.

Matično društvo vrši ponovnu analizu da li zaista kontroliše zavisna društva ukoliko dođe do određenih činjenica i okolnosti koje daju naznaku da je bilo koji od prethodna tri elementa kontrole promijenjen.

Kada Matično društvo ima manje od potrebne proste većine glasačkih prava, Matično društvo može da ima kontrolu nad zavisnim društvom ukoliko su ta glasačka prava dovoljna da daju praktičnu mogućnost Matičnom društvu da jednostrano usmjerava poslovne aktivnosti zavisnog društva.

Konsolidacija zavisnog društva počinje od trenutka uspostavljanja kontrole Matičnog društva nad zavisnim društvom, i prestaje kad Matično društvo izgubi tu kontrolu. Odnosno, prihodi i rashodi zavisnog društva se uključuju u konsolidovani izvještaj o dobitku i gubitku i ostalom ukupnom rezultatu od datuma kada je Matično društvo steklo kontrolu nad zavisnim društvom do datuma kada je Matično društvo izgubilo kontrolu nad zavisnim društvom.

Svi iznosi imovine, obaveza, kapitala, prihoda, rashoda i tokova gotovine koji su nastali iz međusobnih transakcija članica Grupe su u potpunosti eliminisani prilikom konsolidacije.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.5. Načelo stalnosti poslovanja

Konsolidovani finansijskii izvještaji Grupe su pripremljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, što podrazumijeva da će Grupa nastaviti da posluje u neograničenom periodu u predvidivoj budućnosti.

2.6. Uticaj i primjena novih i revidiranih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("MSFI") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("MRS")

Primjena novih i izmjena postojećih standarda, koji su stupili na snagu

Sljedeći novi standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja koje je izdao Odbor za međunarodne računovodstvene standarde bili su na snazi za tekući izvještajni period:

- Referenci na konceptualni okvir (izmjene i dopune MSFI 3);
- Koncesije za najam u vezi sa COVID-19 nakon 30. juna 2021. godine (izmjene i dopune MSFI 16);
- Nekretnine, postrojenja i oprema: Prihodi prije namjeravane upotrebe (izmjene i dopune MRS 16);
- Štetni ugovori – Troškovi ispunjenja ugovora (izmjene i dopune MRS 37);
- Godišnja poboljšanja (ciklus 2018. – 2020.): – Prva primjena zavisnog subjekta (izmjene i dopune MSFI 1) – Naknade u testu '10 procenata' za prestanak priznavanja obaveza (izmjene i dopune MSFI 9);
- Podsticaji najmova (izmjene i dopune MSFI 16);
- Oporezivanje u mjerenju fer vrijednosti (izmjene i dopune MRS 41).

Usvajanje spomenutih novih standarda, izmjena postojećih standarda i tumačenja, nije vodilo nikakvim materijalnim promjenama u finansijskim izvještajima Društva.

Novi standardi i izmjene postojećih standarda koji su izdati, a još nisu u primjeni

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja, sljedeći novi standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja su objavljeni, ali nisu još na snazi:

- MSFI 17 'Ugovori o osiguranju'
- Izmjene i dopune MSFI 17 'Ugovori o osiguranju' (izmjene i dopune MSFI 17 i MSFI 4);
- Klasifikacija obaveza kao kratkoročnih ili kao dugoročnih (izmjene i dopune MRS 1);
- Objelodanjivanje računovodstvenih politika (izmjene i dopune MRS 1 i MSFI izjava o praksi 2);
- Odgođena porezna imovina i obaveze koje proizlaze iz pojedine transakcije (izmjene i dopune MRS 12).

Društvo je izabralo da ne usvoji ove nove standarde, izmjene postojećih standarda i nova tumačenja prije nego što oni stupe na snagu. Društvo predviđa da usvajanje ovih standarda, izmjena postojećih standarda i novih tumačenja neće imati materijalan uticaj na finansijske izvještaje Društva u periodu inicijalne primjene.

2.7. Uporedni podaci

Prikazani su uporedni podaci za 2022. godinu**.**

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi i rashodi od kamata za sve finansijske instrumente, iskazuju se po fer vrijednosti primljenih ili datih sredstava, i prezentovani su kao "Prihodi po osnovu kamata", odnosno "Rashodi po osnovu kamata" u izvještaju o dobitku i gubitku i ostalom ukupnom rezultatu. Prihod od kamata je vremenski razgraničen i priznaje se metodom efektivne kamatne stope, koja predstavlja stopu koja tačno diskontuje (svodi) procijenjene buduće novčane tokove u toku očekivanog vijeka finansijske imovine na neto nadoknadivu vrijednost te imovine prilikom inicijalnog priznavanja.

Prihodi od kamata se priznaju isključivo za kredite i druge plasmane kod kojih ne postoje problemi u naplati, odnosno koji ne predstavljaju nekvalitetne (obezvrijeđene) plasmane. Obračuni potraživanja za kamate po kreditima i drugim plasmanima, kod kojih postoje problemi u naplati odnosno koji predstavljaju nekvalitetne (obezvrjeđene) plasmane, evidentiraju se u vanbilansnoj evidenciji, a priznaju se kao prihod perioda samo ako su naplaćeni.

Naknade za odobravanje kredita se vremenski razgraničavaju i amortizuju u toku trajanja kredita, primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.2. Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi od naknada se uglavnom odnose na prihode po osnovu naknada za troškove obrade kredita, provizije za prijevremenu otplatu kredita, prihode od usluga platnog prometa, kao i prihode po osnovu izdavanje raznih potvrda dužnicima.

Rashodi po osnovu naknada i provizija uglavnom se donose na naknade iz platnog prometa, kao i razne naknade i provizije plaćene kreditorima.

3.3. Transakcije u stranim valutama i kursne razlike

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u Konvertibilne marke po zvaničnom kursu koji je važio na dan poslovne promjene. Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u Konvertibilne marke po zvaničnom kursu koji je važio na taj dan. Potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u Konvertibilne marke po zvaničnom kursu na dan bilansa stanja. Kursne razlike, nastale kao rezultat preračunavanja, knjižene su u korist prihoda ili na teret rashoda.

3.4. Osnovna sredstva i nematerijalna ulaganja

Osnovna sredstva i nematerijalna ulaganja su iskazana po nabavnoj vrijednosti i umanjena za ispravku vrijednosti i ukupne eventualne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača uključujući carine, poreze koji se ne mogu refundirati i sve druge troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti. Nabavna vrijednost umanjena je za sve primljene popuste i/ili rabate. Nabavna vrijednost izgrađenih osnovnih sredstava je njihova nabavna vrijednost na datum kada su izgradnja ili razvoj završeni.

Pod osnovnim sredstvima smatraju se ona sredstva čiji je očekivani korisni vijek upotrebe duži od jedne godine.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje osnovnih sredstava, iskazuju se u bilansu uspjeha kao dio ostalih poslovnih prihoda ili ostalih poslovnih rashoda.

Adaptacije, obnavljanja i popravke koje produžavaju vijek korištenja sredstva, uvećavaju vrijednost osnovnog sredstva. Opravke i održavanja se knjiže na teret tekućeg obračunskog perioda i prikazuju kao troškovi poslovanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.5. Amortizacija

Amortizacija osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja se obračunava na nabavnu vrijednost na početku godine, kao i na osnovna sredstva i nematerijalna ulaganja stavljena u upotrebu tokom godine, primjenom proporcionalnog metoda.

Procijenjeni korisni vijek upotrebe koji je služio kao osnova za obračun amortizacije i primijenjene stope u poslovnoj 2023. godini su bile sljedeće:

Vijek trajanja (godina)	Vijek trajanja (godina)	Stopa (%)
Građevinski objekti	15-77	1,3% - 6,67%
Kompjuterska oprema	3	33,33%
Namještaj i ostala oprema	8	12,5%
Vozila	5	20%
Softver, licence	5	20%
ulaganja u tuđe objekte se takođe amortizuju, a procijenjeni vijek trajanja i amortizacione stope su sljedeće:	3-10	10%-33,33%

3.6. Poslovni prostori uzeti u najam

Grupa se opredjelila da MSFI 16 "Najmovi" primjenjuje i to primjenom kumulativnog "catch-up" pristupa.
Zajmoprimac na početku korištenja ugovora procjenjuje da li ugovor, ili dio ugovora, predstavlja najam. Ugovor ili dio ugovora predstavlja najam ako se ugovorom prenosi pravo na kontrolu upotrebe identifikovanog sredstva u određenom periodu u zamjenu za naknadu. Kontrola je prenijeta kada zajmoprimac ima pravo da upravlja korišćenjem identifikovanog sredstva i da ostvari ekonomske koristi korišćenjem tog sredstva.
Grupa kao primalac najma koristi izuzeća od najma u slučajevima kratkoročnog najma i najma za sredstva male vrijednosti.
U skladu sa MSFI 16, Grupa kao primalac najma priznaje sredstvo s pravom korišćenja i obavezu po osnovu zakupa na datum početka najma. Datum početka najma je datum na koji davalac najma daje osnovno sredstvo (tj. Sredstvo koje je predmet najma) na raspolaganje primaocu najma.
Grupa kao primalac najma kao trošak perioda priznaje amortizaciju sredstava sa pravom korišćenja, kamatu na obaveze po osnovu zakupa i poreske obaveze.
Prilikom obračuna amortizacije sredstva sa pravom korišćenja Grupa koristi proporcionalni metod obračuna kroz period trajanja zakupa.
Kao kamatnu stopu na obaveze po osnovu zakupa Grupa primjenjuje inkrementalnu stopu zaduživanja, koja je definisana kao kamatna stopa koju bi Grupa kao primalac zakupa morala platiti da u sličnom periodu i uz slične garancije pozajmi sredstva potrebna za nabavku sredstva slične vrijednosti kao sredstvo s pravom korišćenja u sličnom ekonomskom okruženju.

3.7. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina koja se drži u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnine ili porasta vrijednosti kapitala ili i jednog i drugog (uključujući nekretnine koje se izgrađuju da bi se koristile u navedene svrhe). Investiciona nekretnina se početno vrednuje po nabavnoj vrijednosti/cijeni koštanja. Troškovi transakcije se uključuju u početno odmjeravanje. Nakon početnog priznavanja, investicione nekretnine se vrednuju po nabavnoj vrijednosti i umanjene za ispravku vrijednosti po osnovu amortizacije čiji je vijek trajanja od 33 do 77 godina, a stopa amortizacije od 1,3% do 3%, i ukupne eventualne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrijednosti.

Investicione nekretnine prestaju da se priznaju po otuđenju ili kada se investiciona nekretnina trajno povuče iz upotrebe i ne očekuju se nikakve buduće ekonomske koristi od njenog otuđenja. Dobici ili gubici koji nastaju usljed povlačenja ili otuđenja investicione nekretnine se utvrđuju kao razlika između neto prihoda od otuđenja i knjigovodstvene vrijednosti sredstva, i priznaju se na dobitku i gubitku u periodu povlačenja ili otuđenja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak).

3.8. Umanjenje vrijednosti stalne imovine

Na svaki datum bilansa stanja Grupa preispituje knjigovodstvene iznose svoje materijalne imovine da bi utvrdilo postoje li nagovještaji da je došlo do gubitaka usljed umanjenja vrijednosti navedene imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak nastao umanjenjem. Ako nije moguće procijeniti nadoknadivi iznos pojedinog sredstva, Grupa procjenjuje nadoknadivi iznos jedinice koja generiše novac, a kojoj to sredstvo pripada.

Nadoknadiva vrijednost je neto prodajna cijena ili vrijednost u upotrebi, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontuju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo. Ako je procijenjen nadoknadivi iznos sredstva (ili jedinice koja generiše novac) manji od knjigovodstvenog iznosa, onda se knjigovodstveni iznos tog sredstva (ili jedinice koja generiše novac) umanjuje do nadoknadivog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao rashod.

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva (jedinice koja generiše novac) povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadivog iznosa tog sredstva, pri čemu veća knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka na tom sredstvu (jedinici koja generiše novac) usljed umanjenja vrijednosti. Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje po procijenjenoj vrijednosti, u kojem slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje usljed revalorizacije.

Na dan 31. decembra 2023.godine, na osnovu procjene rukovodstva Grupe, ne postoje indikacije da je vrijednost stalne imovine obezvrijeđena.

3.9. Finansijska imovina

Priznavanje i početno mjerenje finansijske imovine i finansijskih obaveza u MKD Mikrofin d.o.o.

Finansijska imovina i finansijske obaveze se priznaju u izvještaju o finansijskom položaju kada, i samo kada, Društvo postane jedna od ugovornih strana na koju se primjenjuju ugovorni uslovi finansijskog instrumenta.

Od 1. januara 2018. godine Društvo je primijenilo MSFI 9 i klasifikuje svoju finansijsku imovinu u kategoriju mjerenja po amortizovanom trošku.

Klasifikacija finansijske imovine određena je:

- Poslovnim modelom Društva za upravljanje finansijskom imovinom
- Karakteristikama ugovornih novčanih tokova finansijske imovine.

Poslovni model

Poslovni model označava način na koji se upravlja svojom imovinom sa ciljem generisanja novčanih tokova. To znači, da li je cilj Društva postignut samo prikupljanjem ugovornih novčanih tokova držanjem ili prikuplja ugovorene novčane tokove držanjem. Na dan 31. decembra 2023. godine Društva upravlja svojom imovinom kroz poslovni model „držanje radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova“ za finansijsku imovinu koja generiše ugovorne novčane tokove u toku svog životnog vijeka.

Za finansijsku imovinu kojom se upravlja kroz poslovni model, Društvo procjenjuje da li su ugovorni novčani tokovi finansijske imovine samo plaćanja glavnice i kamate na nepodmireni iznos glavnice.

Ova procjena se radi na nivou portfolija iz razloga što je taj nivo najbolji odraz načina upravljanja imovinom i informisanja rukovodstva. U svrhu procjene, „glavnica“ se definiše kao fer vrijednost finansijske imovine prilikom početnog priznavanja. „Kamata“ se definiše kao naknada za vremensku vrijednost novca, kreditni rizik povezan sa nepodmirenim iznosom glavnice tokom određenog perioda i ostale rizike i troškove povezane sa držanjem finansijske imovine.

Za potrebe procjene da li su ugovorni novčani tokovi “plaćanje samo glavnice i kamate”, uzimaju se u obzir ugovorni novčani tokovi instrumenta. Samo ona finansijska imovina koja zadovoljava zahtjeve “plaćanje samo glavnice i kamate” klasifikovana je u kategoriju finansijske imovine mjerene po amortizovanom trošku.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Finansijska imovina (nastavak)

Priznavanje i početno mjerenje finansijske imovine i finansijskih obaveza u MKD Mikrofin d.o.o. (nastavak)

Finansijska imovina po amortizovanom trošku

Finansijska imovina se mjeri po amortizovanom trošku ako imovina zadovoljava sljedeće uslove:

- drži se u okviru poslovnog modela čiji je cilj držanje finansijske imovine kako bi se prikupili ugovorni novčani tokovi i
- ugovornim uslovima finansijske imovine novčani tokovi nastaju na određeni datum i samo su plaćanja glavnice i kamate na nepodmireni iznos glavnice.

Početno mjerenje kredita i potraživanja se vrši po fer vrijednosti. Nakon početnog priznavanja, finansijska imovina se naknadno mjeri po amortizovanom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine. Efekti naknadnog mjerenja finansijske imovine po amortizovanom trošku se priznaju u bilansu uspjeha kao prihod ili rashod od kamate u periodu kada su nastali.

Na dan 31. decembra 2023. godine u ovu kategoriju finansijskih instrumenata spada novac na žiro računima Društva i ostala finansijska imovina.

U procesu utvrđivanja ispravke vrijednosti u skladu sa MSFI 9, Društvo razlikuje dva pristupa:

- **Individualna (pojedinačna) ispravka vrijednosti** – Ova vrsta ispravke vrijednosti se obračunava obavezno na izloženosti koje su istovremeno individualno materijalno značajne (njihova izloženost prelazi individualno definisan značajan limit i u kašnjenju su preko 90 dana), kao i na materijalno značajne izloženosti, bez obzira na broj dana kašnjenja, koje imaju dokaz o umanjenju vrijednosti potraživanja. Osim toga, Društvo vrši individualnu procjenu i za izloženosti koje nisu materijalno značajne i nisu u kašnjenju ukoliko ima saznanja da su klijentu značajno umanjeni primarni izvori otplate kredita ili saznanje da je klijent ugasio djelatnost ili da je pokrenut stečajni postupak ili postupak likvidacije.
- **Portfolio (grupna) ispravka vrijednosti –** Ova vrsta ispravke vrijednosti se obračunava na sve izloženosti Društva za koje ne postoji dokaz o umanjenju vrijednosti potraživanja. Takođe, koristi se za sve izloženosti u kašnjenju preko 180 dana.

Na svaki posljednji dan u mjesecu Društvo određuje obje vrste ispravke vrijednosti.

Politika ispravke vrijednosti za finansijsku imovinu detaljno je objelodanjena u Napomeni 4.

Za finansijsku imovinu iskazanu po amortizovanom trošku, iznos umanjenja je razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova, diskontovanih koristeći originalnu efektivnu kamatnu stopu finansijskog sredstva.

Knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine je umanjena za gubitke direktno za svu finansijsku imovinu, osim za potraživanja gdje je knjigovodstvena vrijednost umanjena kroz upotrebu rezervacija za umanjenje vrijednosti. Kada nije moguće naplatiti potraživanja od kupaca, onda su ista otpisana na teret rezervacije za umanjenje vrijednosti. Naknadni povrat iznosa koji su prethodno otpisani se oprihoduje u korist rezervacije za umanjenje vrijednosti. Promjene u knjigovodstvenoj vrijednosti rezervacije za umanjenje vrijednosti evidentiraju se u bilansu uspjeha.

Ako se, u narednom periodu, iznos gubitaka od umanjenja vrijednosti smanji, i to smanjenje se odnosi na događaj koji je nastao nakon što je umanjenje priznato, prethodno priznat gubitak umanjenja može se priznati kroz bilans uspjeha u mjeri koja neće rezultovati knjigovodstvenim iznosom većim nego što bi bio amortizovani trošak da nije došlo do priznavanja umanjenja vrijednosti na datum kada je umanjenje vrijednosti ispravljeno.

Prestanak priznavanja finansijske imovine

Društvo će prestati priznavati finansijsku imovinu samo kada ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine isteknu; ili ako prenese finansijsku imovinu, pa samim tim i sve rizike i nagrade od vlasništva sredstva na drugi subjekt. Ako Društvo ne prenese niti zadrži suštinski sve rizike i povrate od vlasništva i zadrži kontrolu nad finansijskom imovinom, Društvo nastavlja da priznaje finansijsku imovinu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Finansijska imovina (nastavak)

Priznavanje i početno mjerenje finansijske imovine i finansijskih obaveza u MF banka a.d. Banja Luka

Krediti i potraživanja obuhvataju plasmane bankama i plasmane klijentima, bez namjere daljeg trgovanja. Banka vrednuje kredite i potraživanja kao finansijsku imovinu po amortizovanom trošku ukoliko su oba od sljedećih uslova ispunjena:

a) finansijska sredstva se drže unutar poslovnog modela čiji je cilj držanje finansijske sredstava kako bi se naplatili ugovorni novčani tokovi.

b) ukoliko ugovornim uslovima finansijske imovine, nastaju na određeni datum novčani tokovi koji su samo plaćanja glavnice i kamate na glavnicu izvanredno.

Početno mjerenje kredita i potraživanja se vrši po fer vrijednosti. Naknadno vrednovanje kredita i potraživanja se vrši po metodi amortizovanih troškova primjenom efektivne kamatne stope.
Efektivna kamatna stopa uključuje naknade koje se direktno mogu pripisati kreditu i plasmanu.

Na svaki datum bilansiranja Banka vrši procjenu impariteta odnosno da li postoje dokazi da je neki kredit/plasman ili grupa kredita /plasmana obezvrijeđena.

Kriteriji koje Banka koristi da odredi da li postoji objektivan dokaz o obezvređivanju uključuju:

- kašnjenje u plaćanju ugovorene otplate glavnice i kamate,
- poteškoće u novčanim tokovima (pad pokazatelja neto dobiti, prihoda od prodaje, adekvatnosti kapitala),
- kršenje ugovorenih obaveza,
- započinjanje postupka stečaja,
- smanjenje vrijednosti instrumenata obezbjeđenja.

Ako bilo koji od navedenih dokaza postoji, mora se procijeniti nadoknadivi iznos sredstava (vrijednost koja se može povratiti) i ukoliko je on manji od knjigovodstvene vrijednosti sredstva, potrebno je priznati gubitak usljed umanjenja u bilansu uspjeha, a u bilansu stanja otpisati knjigovodstvenu vrijednost sredstva na niži nadoknadivi iznos.

U slučaju kredita i potraživanja obezvređenje se pojavljuje ako postoji objektivan dokaz da ukupan iznos plaćanja, koji je utvrđen ugovorom, u pogledu glavnice duga i kamate, neće biti ostvaren.

Gubitak zbog obezvređenja je razlika između knjigovodstvene vrijednosti kredita i njegovog procijenjenog nadoknadivog iznosa.

Nadoknadivi iznos je jednak sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih priliva po kreditu diskontovanih po efektivnoj kamatnoj stopi.

Obezvređenje se procjenjuje pojedinačno, prije svega za kredite koji su individualno značajni ili na grupnoj osnovi.

Obračuni kamata tekućeg perioda na nekvalitetnu aktivu imaju tretman suspendovane kamate, što znači da se dalji obračun kamate evidentira u vanbilansnoj evidenciji.

Priznavanje gubitka zbog obezvređenja se vrši na teret bilansa uspjeha. Iznosi za koje je vrijednost kredita/plasmana umanjena po osnovu gubitka vode se preko računa ispravke vrijednosti.

Ukoliko se iznos gubitka smanjuje usljed događaja nastalih nakon njegovog inicijalnog priznavanja, ukidanje gubitka se vrši u korist bilansa uspjeha kao dobitak, ali ukidanje gubitka tj. Dobitak ne može da bude u iznosu većem od amortizovane vrijednosti koja bi bila na dan ukidanja da gubitak nije bio priznat.

Politika rezervisanja po osnovu kreditnih gubitaka detaljno je objašnjena u internom aktu „Metodologija procjene ispravke vrijednosti i obračuna rezervisanja u skladu sa MSFI 9“.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Finansijska imovina (nastavak)

Priznavanje i početno mjerenje finansijske imovine i finansijskih obaveza u MF banka a.d.

Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

Kao finansijsku imovinu koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit Banka podrazumjeva kategoriju dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ukoliko su ispunjeni slijedeći uslovi:

a) finansijska sredstva se drže unutar poslovnog modela čiji je cilj postignut naplatom ugovornih novčanih tokova i prodajom finansijskog sredstva.
b) ugovornim uslovima finansijske imovine nastaju na određeni datum novčani tokovi koji su samo plaćanja glavnice i kamate na glavnicu izvanredno.

Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit se vrednuju po fer vrijednosti sa priznavanjem dobitaka i gubitaka uslijed promjene fer vrijednosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Prihodi od kamata i dobici i gubici od kursnih razlika se priznaju u bilansu uspjeha na isti način kao i finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku. Prilikom prestanka priznavanja, kumulativni dobici ili gubici priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti se reklasifikuju iz ostale sveobuhvatne dobiti u bilans uspjeha.

Početno mjerenje se vrši po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove koji se direktno mogu pripisati njihovoj kupovini/sticanju/izdavanju.

Naknadno mjerenje se vrši po fer vrijednosti. Fer vrijednost se određuje na aktivnom tržištu (berzi) i predstavlja ponuđenu cijenu berze na dan vrednovanja finansijskog sredstva ili u slučaju odsustva aktivnog tržišta, na osnovu najbolje procjene Banke o iznosu fer vrijednosti navedenih ulaganja korišćenjem metoda diskontovanja novčanih tokova ili oslanjanjem na mišljenje nezavisnog eksperta.
Kratkoročne promjene fer vrijednosti obuhvataju se u okviru kapitala (povećanje i smanjenje).
Ukoliko Banka utvrdi dugoročni pad fer vrijednosti na ovim sredstvima, svi kumulutivni gubici priznati direktno u kapitalu se prenose sa pozicije kapitala na pozicije bilansa uspjeha, iako sredstvo nije isknjiženo.

Banka prihvata datum trgovanja kao način obračuna dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit .

Očekivani kreditni gubici za dužničke instrumente koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i ne umanjuju knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine u bilansu stanja. Iznos koji je jednak rezervisanju koji bi nastalo da je imovina vrednovana po amortizovanom trošku se priznaje u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti kao akumulirani iznos umanjenja vrijednosti sa vezanim priznavanjem u bilansu uspjeha. Akumulirani iznos priznat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti se reklasifikuje u bilansu uspjeha nakon prestanka priznavanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Finansijske obaveze

Finansijske obaveze obuhvataju dugoročne i kratkoročne obaveze iz poslovanja, depozite, kredite, subordinirani dug i ostale obaveze, odnosno predstavljaju instrumente finansiranja kao finansijske obaveze ili kao kapital u zavisnosti od ugovornih uslova.

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju u iznosu primljenih sredstava. Nakon početnog priznavanja finansijske obaveze se mjere u iznosu po kome je obaveza početno priznata, umanjena za otplate glavnice, uvećana za iznose kapitalizovanih kamata i umanjena za bilo koji otpis odobren od strane povjerioca. Finansijske obaveze se klasifikuju po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem efektivne kamatne stope. Obaveze po osnovu kamata, dividende, dobici i gubici koji se odnose na finansijske obaveze se evidentiraju na teret finansijskih rashoda u periodu na koji se odnose i prikazuju u okviru ostalih kratkoročnih obaveza.

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada Grupa ispuni obavezu ili kada je obaveza plaćanja predviđena ugovorom ukinuta ili istekla.

3.11. Beneficije za zaposlene

U skladu sa domaćim propisima, Grupa je u obavezi da uplaćuje doprinose državnim fondovima za socijalnu zaštitu i penziono osiguranje koji se obračunavaju primjenom specifičnih, zakonom propisanih stopa. Ovi doprinosi knjiže se na teret troškova u periodu na koji se odnose.

U skladu sa propisima u Republici Srpskoj, Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko Distriktu, pri odlasku u penziju zaposleni ostvaruju pravo na isplatu otpremnine u visini tri prosječne mjesečne plate ili tri prosječne plate isplaćene u Grupi u periodu od protekla tri mjeseca, u zavisnosti od toga šta je za zaposlenog povoljnije. Za zaposlene u Federaciji Bosne i Hercegovine, pri odlasku u penziju zaposleni ostvaruju pravo na isplatu otpremnine u visini šest prosječnih mjesečnih plata ili šest prosječnih mjesečnih plata u Federaciji Bosne i Hercegovine u periodu od protekla tri mjeseca, u zavisnosti od toga šta je za zaposlenog povoljnije. Ni jedan član Grupe nema definisane beneficije zaposlenih po osnovu jubilarnih nagrada.

Na osnovu MRS 19 “Primanja zaposlenih” zahtijeva se obračun i ukalkulisavanje sadašnje vrijednosti akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine, što Grupa i primjenjuje.

Troškovi vezani za naknade prilikom odlaska u penziju utvrđuju se korišćenjem metoda projektovanih jedinica kreditiranja sa aktuarskim odmjeravanjem koje se vrši na dan izvještaja o finansijskom položaju.

3.12. Porezi i doprinosi

Tekući porez na dobit

Tekući porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit Republike Srpske, Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta. Tekući porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava primjenom propisane poreske stope od 10% na osnovicu utvrđenu poreskim bilansom, koju predstavlja iznos dobiti prije oporezivanja po odbitku efekata usklađivanja prihoda i rashoda, a u skladu sa poreskim propisima Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko Distrikta.

Matično društvo, kao i zavisno društvo, imaju poslovne jedinice u Federaciji BiH i Brčko Distriktu, te obračun poreza na dobit za ove poslovne jedinice vrši u skladu sa entitetskim propisima. Porez na dobit plaćen u Brčko Distriktu i Federaciji Bosne i Hercegovine priznaje se u Republici Srpskoj kao poreski kredit do iznosa koji bi bio plaćen da je obračun poreza rađen po propisima Republike Srpake.

Poreski propisi Republike Srpske predviđaju mogućnost umanjenja poreske osnovice za iznose ulaganja u nekretnine, postrojenja i opremu za obavljanje vlastite proizvodne djelatnosti i za iznose plaćenog poreza na dohodak i doprinosa na lična primanja za više od 30 novozaposlenih radnika na kraju poslovne godine.

Poreski propisi Republike Srpske ne predviđaju mogućnost da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povrat poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13. Porezi i doprinosi (nastavak)

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema izvještaju o finansijskom položaju za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove potraživanja i obaveza u izvještaju o finansijskom položaju i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na dan izvještaja o finansijskom položaju ili poreske stope koje su nakon tog dana stupile na snagu, koriste se za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobitak. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska potraživanja se priznaju za sve odbitne privremene razlike i efekte poreskih gubitaka i poreskih kredita, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporezivi dobitak od kojeg se prenijeti poreski gubitak i krediti mogu umanjiti.

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata predstavljaju plaćanja prema važećim republičkim i opštinskim propisima radi finansiranja raznih komunalnih i republičkih potreba. Ovi porezi i doprinosi uključeni su u okviru ostalih rashoda iz poslovanja.

3.13. Sredstva namijenjena prodaji - Sredstva stečena naplatom potraživanja

Sredstva stečena naplatom potraživanja predstavljaju pokretnu i nepokretnu imovinu koju je Grupa stekla u postupku namirenja potraživanja, odnosno imovinu Grupe stečenu kupovinom ili na neki drugi način, ako se ne koristi ili se neće koristiti za potrebe poslovanja.

Sredstva stečena naplatom potraživanja se početno vrednuju po nabavnoj cijeni.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRETPOSTAVKE

Prezentacija konsolidovanih finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Grupe korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa.

Procjene i pretpostavke se stalno preispituju. Izmjene knjigovodstvenih procjena priznaju se u periodu izmjene ukoliko se odnose samo na taj period ili u periodu izmjene i u budućim periodima ukoliko izmjena utiče na tekući i buduće periode.

Osnovne pretpostavke koje se odnose na buduće događaje i ostale značajne izvore neizvjesnosti pri davanju procjene na dan izvještaja o finansijskom položaju, koja nose rizik sa mogućim ishodom u materijalno značajnim korekcijama sadašnje vrijednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini predstavljene su u narednom tekstu:

Procijenjeni korisni vijek nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja

Određivanje korisnog vijeka osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja je zasnovano na istorijskom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i predviđenim tehnološkim napretkom i promjenama ekonomskih i industrijskih faktora. Adekvatnost procijenjenog preostalog korisnog vijeka osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja se analizira godišnje ili gdje god postoji indicija o značajnim promjenama određenih pretpostavki.

Obezvređenje vrijednosti sredstava

Na dan izvještaja o finansijskom položaju Grupa analizira vrijednosti sredstava prikazanih u finansijskim izvještajima. Ukoliko postoji indicija da za neko sredstvo postoji obezvređenje, nadoknadivi iznos tog sredstva se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvređenja. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti iskazane u finansijskim izvještajima, vrijednost sredstva iskazanog u finansijskim izvještajima se smanjuje do svoje nadoknadive vrijednosti.

Ispravka vrijednosti potraživanja u MKD Mikrofin d.o.o.

Društvo je obračunavalo obezvređenje stavki aktive na osnovu procjene rukovodstva o njihovoj vjerovatnoj nenaplativosti, a na osnovu interne metodologije usaglašene sa zahtjevima MSFI 9, kao i propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske.

Procjene ispravke vrijednosti potraživanja u skladu sa MSFI 9
Društvo je usvojilo Metodologiju koja je zasnovana na zahtjevima definisanim Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja 9 (MSFI 9). Metodologija usvojena od strane Društva je temeljena na osnovu konačne verzije Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 9: „Finansijski instrumenti“ usvojenog od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (International Accounting Standards Board – IASB). Finansijske institucije su za svoje finansijske instrumente bile u obavezi uskladiti se sa zahtjevima ovog standarda od 01. januara 2019. godine.

Metodologija definiše kriterije za određenje tipa finansijske aktive, kriterije za identifikaciju potraživanja koje je potrebno individualno procijeniti kao i kriterije za ocjenu potraživanja koja su predmet grupne procjene te se ista primijenjuje na nivou Društva na sistematičan način i konzistentno tokom vremena i njenom konzistentnom primjenom se omogućuje pravovremeno utvrđivanje očekivanih gubitaka koji proističu usljed neispunjenja ugovornih obaveza od strane klijenata ili značajnog povećanja kreditnog rizika, a sve u cilju zaštite kapitala Društva u periodu kada gubitak bude identifikovan i realizovan.

Metodologijom se definiše:

- Tip finansijske imovine, tj. Da li se radi o kupljenoj ili kreditno umanjenoj imovini;
- Određivanje faze (stagea) u kojoj se finansijska imovina nalazi;
- Određivanje limita materijalne značajnosti za individualne izloženosti;
- Identifikaciju izloženosti koje se procjenjuju/klasifikuju na individualnoj odnosno grupnoj osnovi;
- Individualna ispravka vrijednosti;
- Grupna ispravka vrijednosti

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE i PRETPOSTAVKE (nastavak)

Pored navedenog Metodologija obuhvata i sljedeće:

- identifikaciju potraživanja koja se klasifikuju na individualnoj, odnosno grupnoj osnovi, te kriterije razvrstavanja potraživanja u homogene grupe sa sličnim karakteristikama (tip klijenta/segmentacija, vrsta kreditnog proizvoda, instrument osiguranja potraživanja, urednost u izmirenju obaveza, sektorska i geografska struktura i sl.);
- utvrđene metode i tehnike za klasifikaciju na individualnoj, odnosno grupnoj osnovi, uključujući i način procjene očekivanog vremena naplate i procenta vrijednosti instrumenta osiguranja potraživanja iz kojeg će biti izvršena naplata (uzeti u obzir sve troškove aktiviranja i naplate), te faktore koji se koriste pri utvrđivanju vremenskih intervala za procjenu gubitaka na osnovu podataka iz ranijih perioda;
- korištene analize, procjene i ostali postupci pri obračunu ispravke vrijednosti, odnosno rezervisanja treba da su precizno objašnjeni i adekvatno dokumentovani u pisanoj formi;
- osiguravanje tačnih i ažurnih podataka koji se uzimaju u obzir pri ocjeni naplativosti potraživanja;
- jasno određene organizacione dijelove u čijoj nadležnosti je navedena procjena i uslove pod kojima se može vršiti procjena na osnovu ranijih iskustava.

Cilj Metodologije je obezbjeđenje razumnog, opreznog i pravovremenog utvrđivanja očekivanih gubitaka po osnovu ispravke vrijednosti plasmana kako bi se zaštitio kapital Društva u periodu kada gubitak bude i definitivno potvrđen (realizovan) nemogućnošću naplate ugovorenih iznosa ili odlivom sredstava za izmirenje potencijalnih obaveza.

Društvo je dužno istovremeno izračunavati rezervisanja u skladu sa klasifikacijom izloženosti i ispravku vrijednosti prema internoj metodologiji umanjenja vrijednosti koja se dijeli na sljedeća područja:

- Područje 1: Klasifikacija i mjerenje finansijske imovine i obaveza – prema kojima finansijska imovina treba biti klasifikovana na bazi poslovnog modela i karakteristika ugovornih novčanih tokova.
- Područje 2: Metodologija Umanjenja vrijednosti – prema kojima se umanjenje vrijednosti finansijske imovine odnosi na očekivane kreditne gubitke.
- Područje 3: Opšte računovodstvo zaštite – prema kojima se dorađuju uočeni nedostaci i nedosljednosti modela navedenog u MRS 39.

Metodološki okvir za umanjenje vrijednosti se odnosi na Područje 2.

Osnovni zahtjevi MSFI 9 temelje se na:

- Konceptu mjerenja očekivanih gubitaka – mjerenje očekivanog gubitka prema MSFI 9 podrazumijeva oblast očekivanih gubitaka, pri čemu se za očekivanje gubitaka moraju uzeti u obzir različiti scenariji.
- Vjerovatnoćom ponderisani scenariji izračuna očekivanog gubitka – znači da se u fazama individualne procjene očekivanih gubitaka mora ugraditi i vjerovatnoćom ponderisani scenariji izračuna u dva scenarija sa pripadajućom vjerovatnoćom. Za svaku izloženost postoji neka (pa čak i marginalno mala) vjerovatnoća nastanka gubitka.
- Neophodno adekvatno modeliranje risk parametara (EAD – izloženosti, PD – vjerovatnoća defaulta, LGD – gubitak po defaultu, CCF – faktor kreditne konverzije) – MSFI 9 pored toga što zahtijeva preciznije parametre za izračun očekivanih gubitaka koje u obzir uzimaju PIT (point-in-time) parametre, nasuprot onim definiranim IAS 39 (TTC – through the cycle).
- Neophodno modeliranje makroekonomskih očekivanja – prilikom određivanja risk parametara neophodno je uzeti u obzir i kako kretanje makroekonomskih varijabli utiče na kretanje risk parametara Društva.
- Kriteriji za prelazak u faze – MSFI 9 obzirom na određenje da u dijelu prihodujućeg portfolija postoji i faza 2, tj. Faza u koju se svrstavaju izloženosti sa povećanim kreditnim rizikom od trenutka odobravanja do trenutka izvještavanja, neophodno je da Društvo definiše kriterije na osnovu kojih će prepoznavati izloženosti sa povećanim kreditnim rizikom u svim segmentima umanjenja vrijednosti finansijskih instrumenata.
- Obračun kamatnog prihoda na nekvalitetnu aktivu – jedini izvor kamatnog prihoda na nekvalitetnu aktivu je tzv. Unwinding.
- POCI financijska aktiva (engl. Purchased or originated credit-impaired financial assets) – definiše se nova kategorija aktive za koju postoji poseban set pravila, tj. Aktiva koja sa sobom prilikom odobravanja ili kupovine već nosi oznaku umanjenja vrijednosti, aktiva za koju već postoji individualno očekivano umanjenje vrijednosti.

Ispravka vrijednosti prema MSFI 9 se kreira za finansijsku aktivu u okviru standarda koja je razvrstana u odgovarajuće poslovne modele i područja 1 standarda.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE i PRETPOSTAVKE (nastavak)

Ispravka vrijednosti se primijenjuje na sve kreditne izloženosti Društva, i to na:

a) Bilansne stavke (izloženosti)

- Krediti i ostale izloženosti prema klijentima (kamata, zatezna kamata, nenaplaćene naknade vezano za kreditne poslove, ostala potraživanja),
- Izloženosti kod finansijskih institucija
- Ostali plasmani
- Ostala aktiva

b) Vanbilansne stavke (izloženosti)

- Neopozivi odobreni, a neiskorišteni krediti i sve druge stavke koje predstavljaju potencijalne obaveze Društva,
- Druge vanbilansne stavke po kojima može doći do plaćanja od strane Društva

Prema zahtjevima standarda MSFI 9, u prvom koraku Društvo je dužno prema razumnom trošku i naporu procijeniti u kojoj tački ekonomskog ciklusa se trenutno nalazi u odnosu na svoje izloženosti i kako makroekonomska kretanja, odnosno buduće informacije, mogu uticati na očekivani gubitak.

Za analizu su korišteni sledeći makroekonomski pokazatelji u posljednjih 10 godina:

1. realan rast BDP-a (%),
2. inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena (%),
3. stopa nezaposlenosti (%),
4. pokrivenost uvoza izvozom (%).

Utvrđivanje korelacije

S obrzirom da između varijabli ne postoji linearna povezanost i normalna distrubucija, nije moguće koristiti Pearsonov koeficijent relacije. Zbog toga je za utvrđivanje korelacije korišten Spearmanov koeficijent korelacije po formuli:

$$r_s = 1 - 6\sum_{i=1}^{n}\frac{di^2}{n(n^2-1)}$$

Vrijednost Spirmanove korelacije kreće se u rasponu -1 do +1 ($-1 < r_s < 1$).

Što je apsolutna vrijednost r_s bliže jedinici to je relacija snažnija. Apsolutne vrijednosti r_s se obično tumače na sledeći način:

- 0-0,25 nema povezanosti
- 0,26-0,50 slaba povezanost
- 0,51-0,75 umjerena povezanost
- 0,76-1 vrlo dobra do izvrsna povezanost

U obzir su uzete samo makroekonomske varijable koje imaju vrlo dobru do izvrsnu povezanost.

Projekcija makroekonomskih pokazatelja se vrši na osnovu 3 scenarija:

Scenario	2022 godina vjerovatnoća scenarija	% rasta BDP-a, realno	Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena	Stopa nezaposlenosti	Pokrivenost uvoza izvozom
baseline scenario	50,00%	5,50%	17,40%	17,30%	63,88%
pesimistic scenario	30,00%	2,50%	21,00%	19,20%	60,21%
optimistic scenario	20,00%	7,50%	11,00%	15,70%	66,20%
		5,00%	**17,20%**	**17,55%**	**63,24%**

Na osnovu projektovane vjerovatnoće scenarija i na osnovu projektovanog makroekonomskog pokazatelja za taj scenario dobijamo projektovane makroekonomske pokazatelje.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE i PRETPOSTAVKE (nastavak)

U procesu utvrđivanja ispravke vrijednosti u skladu sa MSFI 9, Društvo razlikuje dva pristupa:

- **Individualna (pojedinačna) ispravka vrijednosti** – Ova vrsta ispravke vrijednosti se obračunava na sljedeće vrste izloženosti:

- obavezno na izloženosti koje su istovremeno individualno materijalno značajne, odnosno njihova izloženost prelazi individualno definisan značajan limit (≥10.000 KM) i u kašnjenju su > 90 dana,
- na materijalno značajne izloženosti (≥10.000 KM), bez obzira na broj dana kašnjenja, koje imaju dokaz o umanjenju vrijednosti potraživanja – faktor rizika koji je ručno evidentiran od strane kreditnih službenika vezano za kašnjenje u drugoj finansijskoj instituciji i/ili faktora rizika koji se veže za klasifikaciju u drugim finansijskim institucijama u D, E ili S3 kategoriju, na osnovu posljednjeg dostupnog izvještaja o tekućim zaduženjima u CRK,
- za izloženosti koje nisu materijalno značajne i nisu u kašnjenju ukoliko ima saznanja da su klijentu značajno umanjeni primarni izvori otplate kredita ili saznanje da je klijent ugasio djelatnost ili da je pokrenut stečajni postupak ili postupak likvidacije (faktor rizika koji je evidentiran od strane kreditnog službenika ili je prenesen sa prethodnog obračuna ako nije u međuvremenu došlo do promjene statusa),
- za izloženosti ≥ 5.000KM koje su klasifikovane kao POCI imovina.

- **Portfolio (grupna) ispravka vrijednosti** – Ova vrsta ispravke vrijednosti se obračunava na sve izloženosti Društva za koje ne postoji dokaz o umanjenju vrijednosti potraživanja. Takođe, koristi se za sve izloženosti u kašnjenju preko 180 dana.

Na svaki posljednji dan u mjesecu Društvo određuje obje vrste ispravki vrijednosti.

Pri tome se vrši segmentacija portfolija na homogene grupe:
- Tržišni segment preduzetnik;
- Tržišni segment poljoprivreda;
- Tržišni segment stanovništvo

Jedna od najvažnijih tema u vezi sa grupnom procjenom odnosno portfolio ispravkom vrijednosti je korištenje prethodnih podataka za procjenu parametara. Društvo za procjenu istorijskih parametara koristi podatke iz baze podataka vezane za period unazad pet godina od momenta obračuna, na način da se prate migracije po određenim grupama kašnjenja.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRETPOSTAVKE (nastavak)

4. P*rocjene ispravke vrijednosti potraživanja u skladu sa MSFI 9*
POCI – kupljena ili inicijalno umanjena kreditna imovina

Finansijska imovina koja je kupljena ili nastaje kao kreditno umanjena imovina je posebna klasa finansijske aktive u smislu standarda i tretmana izračuna umanjenja vrijednosti. Za ovu imovinu procjena očekivanih kreditnih gubitaka se uvijek radi na cjeloživotnom nivou (bilo u fazi 2 ili fazi 3), a za diskontovanje očekivanih novčanih tokova se koristi kreditno prilagođena efektivna kamatna stopa (KPEKS).

Sljedeća pravila se mogu aplicirati kada se računa umanjenje vrijednosti POCI finansijske imovine:

- Prilikom inicijalno priznavanja ispravka vrijednosti je nula, jer bi se očekivani kreditni gubici već trebali odraziti u fer vrijednosti instrumenta;
- Prilikom svakog sljedećeg izvještajnog datuma evidentiraju se samo kumulativne promjene u očekivanim cjeloživotnim gubicima kroz bilans uspjeha;
- Ako su cjeloživotni očekivani gubici manji od iznosa očekivanih gubitaka koji su uključeni u procjenu novčanih tokova prilikom inicijalnog priznavanja, rezervacije bi bile negativne, ali ne veće nego inicijalno formirana ispravka vrijednosti (u skladu sa stavom ispod)

Praktična pretpostavka ovog koncepta je da je prilikom inicijalnog priznavanja finansijskog instrumenta iznos umanjenja vrijednosti razlika između bruto izloženosti (bez ikakvog umanjenja vrijednosti, bez bilo kakvih premija ili diskontovanih vrijednosti na fer vrijednost) i fer vrijednosti finansijskog instrumenta.

U Metodologiji Društva se pod POCI imovinom podrazumijevaju kreditna potraživanja po osnovu reprogramiranih kredita koja su u momentu reprograma kasnila preko 90 dana i reprogram reprogama.

Metodologija se primjenjuje na sve bilansne kreditne izloženosti Društva (dospjela glavnica, nedospjela glavnica, dospjela kamata), i to na:
- izloženosti koje na dan obračuna imaju status aktivne,
- izloženosti koje na dan obračuna imaju status nenaplaćene (izloženosti koje su u bilo kojem trenutku od početka rada Društva ušle u grupu kašnjenja preko 180 dana, a da nakon toga nisu naplaćene).

Društvo definiše dospjelu kamatu kao iznos kamate koji je u kašnjenju 90 dana ili manje. Preostali iznos dospjele kamate i ukupna nedospjela kamata se vodi vanbilansno i ne ulazi u bilansnu kreditnu izloženost.

Način obračuna ispravke vrijednosti Društva zavisi od toga da li se izloženost tretira kao pojedinačno materijalno značajna ili ne. Društvo je interno definisalo da se ukupna izloženost klijenta (grupe povezanih lica) smatra pojedinačno materijalno značajnom ukoliko, na dan obračuna ispravke vrijednosti, prelazi limit od 10.000 KM, i na osnovu tog limita ukupne izloženosti se dijele na pojedinačno materijalno značajne izloženosti i materijalno manje značajne izloženosti.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRETPOSTAVKE (nastavak)

Ispravka vrijednosti potraživanja u MF banka a.d. Banja Luka

Metodologija za izračunavanje ispravke vrijednosti za očekivane gubitke prema zahtjevima Međunarodnog finasijskog izvještavanja 9 i ABRS Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka definiše metode i tehnike koje se koriste u u cilju obračunavanja individualne i grupne (portfolio) ispravke vrijednosti bilansnih i vanbilansnih pozicija Banke.

Metodologija definiše kriterije za određenje tipa finansijske aktive koja se obezvrijeđuje, kriterije za identifikaciju potraživanja koja je potrebno individualno procijeniti kao i kriterije za ocjenu potraživanja koja su predmet grupne procjene i ista se primjenjuje na nivou Banke na sistematičan način i konzistentno tokom vremena. Konzistentnom primjenom Metodologije omogućava se pravovremeno utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka koji proističu usljed neispunjenja ugovornih obaveza od strane klijenata ili značajnog povećanja kreditnog rizika, a sve u cilju zaštite kapitala Banke u periodu kada gubitak bude identifikovan i realizovan.
Metodologija se zasniva na zahtjevima definisanim Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) 9 i ABRS Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka.
Istorijski podaci koji se koriste u izračunima su dostupni za posljednje tri godine. Uzimajući u obzir naprijed navedeno, gdje je to primjenjivo, ova Metodologija se zasniva na pravilima i istorijskim podacima, uvažava objektivne kriterije poslovanja na lokalnom tržištu (korištenje realne diskontne stope prilikom procjene očekivanih novčanih tokova, utrživost kolaterala i vrijeme potrebno za realizaciju, važeće zakonske propise i sudsku praksu u izvršenju istih, trenutne ekonomske uslove i druge relevantne faktore koji utiču na finansijsku sposobnost dužnika) te nameće obavezu Banke da procijeni trenutno stanje ekonomskog okruženja u kojem posluje i u skladu s tim u ispravke vrijednosti ugradi očekivanje za buduće informacije.

Metodologijom se definiše:

1) Tip finansijske imovine tj. da li se radi o kupljenoj ili kreditno umanjenoj imovini;
2) Određivanje faze (stagea) u kojoj se finansijska imovina nalazi;
3) Određivanje limita materijalne značajnosti za pojedinačne izloženosti;
4) Identifikaciju izloženosti koje se procjenjuju/klasifikuju na individualnoj odnosno grupno osnovi;
5) Individualna ispravka vrijednosti;
6) Grupna ispravka vrijednosti.

Metodologija obuhvata sljedeće:

1) identifikaciju potraživanja koja se klasifikuju na individualnoj odnosno grupnoj osnovi, te kriterije razvrstavanjapotraživanja u homogene grupe sa sličnim karakteristikama (tip klijenta/segmentacija, vrsta kreditnog proizvoda, instrument osiguranja potraživanja, urednost u izmirenju obaveza, sektorska i geografska struktura, i sl.);
2) utvrđene metode i tehnike za klasifikaciju na individualnoj, odnosno grupnoj osnovi, uključujući i način procjene očekivanog vremena naplate i procenta vrijednosti instrumenta osiguranja potraživanja iz kojeg će biti izvršena naplata (uzeti u obzir sve troškove aktiviranja i naplate), te faktore koji se koriste pri utvrđivanju vremenskih intervala za procjenu gubitaka na osnovu podataka iz ranijih perioda;
3) korištene analize, procjene i ostali postupci pri obračunu ispravke vrijednosti, odnosno rezervisanja treba da su precizno objašnjeni i adekvatno dokumentovani u pisanoj formi;
4) osiguravanje tačnih i ažurnih podataka koji se uzimaju u obzir pri ocjeni naplativosti potraživanja
5) jasno određene organizacione dijelove u čijoj nadležnosti je navedena procjena i uslove pod kojima se može vršiti procjena na osnovu ranijih iskustava.

Banka prvo procjenjuje da li postoji objektivan dokaz o obezvređenju za pojedinačno finansijsko sredstvo koje je pojedinačno značajno ili grupno za finansijska sredstva koja nisu pojedinačno značajna. Ako Banka utvrdi da ne postoji objektivan dokaz o pojedinačnom obezvrjeđenju za finansijsko sredstvo, bilo da je značajno ili ne, to sredstvo se uključuje u grupu sredstava sa sličnim karakteristikama kreditnog rizika i grupno procjenjuje obezvrjeđenje.

Individualno značajna izloženost je izloženost koja se smatra značajnom za upravljanje rizikom ili finansijsko izvještavanje, a na temelju njene vrijednosti ili karakteristika. Banka definiše da su pojedinačno značajne izloženosti one koje prelaze određeni prag ili su ispod praga, ali imaju specifičan profil rizika (u smislu potencijalnog kreditnog gubitka).

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRETPOSTAVKE (nastavak)

Ispravka vrijednosti potraživanja u MF banka a.d. Banja Luka

Način obračuna ispravke vrijednosti zavisi od toga da li se izloženost tretira kao pojedinačno značajna ili ne.

Banka je dužna da na individualnoj osnovi utvrđuje očekivane kreditne gubitke za pojedinačno značajne izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 3, odnosno koje su veće od:

- 30.000 BAM, ukoliko njena neto aktiva iznosi do 500 miliona BAM,
- 50.000 BAM, ukoliko njena neto aktiva iznosi od 500 milona BAM do jedne milijarde BAM,
- 100.000 BAM, ukoliko njena neto aktiva iznosi preko jedne milijarde BAM.

Banka je tokom 2023. godine primjenila konzervativniji pristup te prag značajnosti zadržala na iznosu od 30.000 BAM.

Izloženosti Banke koje predstavljaju ostala potraživanja predmet su individualne procjene zbog specifičnosti svakog pojedinačnog potraživanja. Postupak procjene obezvrjeđenja se vrši za sva potraživanja koja su internom metodologijom Banke definisana kao materijalno značajna. Pod materijalno značajnim iznosom podrazumjevaju se iznosi veći od:

- Fizičkog lica u iznosu većem od 200 BAM i 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika,
- Pravnog lica u iznosu većem od 1000 BAM i 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika.

Banka utvrđuje status neizmirenja obaveza kada je ispunjen jedan ili oba od sledećih uslova:

- dužnik kasni sa otplatom prema banci duže od 90 dana u materijalno značajnom iznosu,
- Banka smatra izvjesnim da dužnik neće u potpunosti izmiriti svoje obaveze prema banci, ne uzimajući u obzir mogućnost naplate iz kolaterala.

Banka utvrđuje status neizmirenja obaveza za pravna lica na nivou ukupnih potraživanja od tog lica.
Kod fizičkih lica banka status neizmirenja obaveza utvrđuje na nivou pojedinačne izloženosti. Ukoliko bruto knjigovodstvena vrijednost izloženosti prema fizičkom licu u statusu neizmirenja obaveza prelazi 20% ukupne bruto knjigovodstvene vrijednosti izloženosti prema tom fizičkom licu, smatra se da je nastupio status neizmirenja obaveza po svim izloženostima prema tom licu.
Obračun ispravke vrijednosti i rezervisanja za gubitke po individualnim materijalno značajnim izloženostima kod kojih je identifikovan objektivni događaj obezvrjeđenja vrši se kroz individualnu ispravku vrijednosti.
Individualna ispravka vrijednosti podrazumjeva procjenu očekivanih kreditnih gubitaka, analizu očekivanih budućih novčanih tokova u više različitih scenarija naplate sa određenim vjerovatnoćama svakog scenarija te izračuna njihove sadašnje vrijednosti.
Individualna ispravka vrijednosti se izračunava kao razlika između ukupne bilansne izloženosti klijenta po kreditu (dospjela glavnica, nedospjela glavnica, kamata) i zbira neto sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih tokova novca (iz redovne otplate i iz aktiviranih instrumenata obezbjeđenja) tog kredita. Za svaku transakciju pojedinačno budući tokovi novca biće pojedinačno određeni i to posebno za glavnicu i posebno za kamatu.
Grupna ispravka vrijednosti podrazumjeva obračun ispravke vrijednosti kroz portfolio ispravku vrijednosti vrši se za sljedeće vrste izloženosti:

- Za izloženosti koje nisu materijalno značajne u nivou kreditnog rizika 3;
- Za sve izloženosti u nivou kreditnog rizika 1 i nivou kreditnog rizika 2 izuzev izloženosti za koje je Banka identifikovala značajno povećanje kreditnog rizika za koje obračun na grupnoj osnovi ne odražava identifikovani nivo rizika klijenta.

Metodologijom su definisane vrste sredstava obezbjeđenja (kolaterala) i parametri vezani za kolaterale koji se koriste prilikom obračuna ispravki vrijednosti na individualnoj i portfolio osnovi.

Osnovicu za portfolio obračun ispravke vrijednosti predstavlja ukupna izloženost (bilansna izloženost i vanbilansna izloženost koja se prethodno koriguje sa faktorom kreditne konverzije (CCF)).

Primjenom definisanih parametara po pojedinačnim vrstama kolaterala za potrebe obračuna individualne ispravke vrijednosti na individualno materijalno značajne izloženosti koje su obezbijeđene ovim vrstama kolaterala, dobija se očekivani tok gotovine umanjen kroz diskontovanje na sadašnju vrijednost. Postupci i metodi koji detaljnije opisuju aktivnosti vezane za sredstva obezbjeđenja (klasifikacija instrumenata obezbjeđenja, relevantni metodi procjene vrijednosti, ovlašteni procjenitelji i ostalo) propisani su Politikom prihvatljivih instrumenata obezbjeđenja.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRETPOSTAVKE (nastavak)

Pravična (fer) vrijednost

Poslovna politika Grupe je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. U Republici Srpskoj ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta. Rukovodstvo Grupe vrši procjenu rizika i, u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Grupe, iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je, u datim okolnostima, najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

Beneficije zaposlenim

Grupe je angažovala ovlašćene aktuare da izvrše obračun sadašnje vrijednosti akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine na dan 31. decembra 2022. godine. Prilikom obračuna navedene sadašnje vrijednosti akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine ovlašćeni aktuari su koristili sljedeće pretpostavke: diskontna stopa je ekstrapolirana na osnovu tekućih tržišnih prinosa, projektovani rast zarada, planirana blaga stopa deflacije, godine radnog staža za odlazak u penziju – u skladu sa Zakonom o penzijsko-invalidskom osiguranju RS, projektovana fluktuacija zaposlenih na osnovu podataka o istorijskom kretanju zaposlenih u prethodnom periodu. Zvanično objavljene stope mortaliteta iz okruženja, kao i ostali uslovi neophodni za ostvarivanje prava na otpremninu.U Matičnom društvu, MF Grupi d.o.o., nisu obračuna ova prava jer zaposleni na 31.12.2022. godine nisu imali ni jednu punu godinu radnog staža u Društvu.

5. PRIHODI OD PRUŽENIH USLUGA

	(u hiljadama BAM)	
	2023.	**2022.**
Prihodi od kamata	106.781	94.727
Prihodi od naknada po poslovanja sa devizama	2.387	2.027
Prihodi od naknada po osnovu platnog prometa u zemlji	9.198	7.231
Prihodi od provizija za prijevremenu otplatu kredita	678	188
Naknade po vanbilansnim poslovima	1.524	1.294
Ostali prihodi od pruženih usluga	4.736	929
Ukupno:	**125.304**	**106.396**

6. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	(u hiljadama BAM)	
	2023.	**2022.**
Prihodi od naplate zatezne i suspendovane kamate	38.818	1.225
Prihodi od naplaćenih opomena klijentima	127	4
Ostali poslovni prihodi	60.134	1.896
Ukupno ostali poslovni prihodi:	**99.079**	**3.125**

7. TROŠKOVI PLATA, NAKNADA PLATA I OSTALIH LIČNIH PRIMANJA

	(u hiljadama BAM)	
	2023.	**2022.**
Bruto plate	29.405	25.487
Ostali troškovi zaposlenih	2.358	1.539
Ukupno troškovi plata, naknada plata i ostalih ličnih primanja:	**31.763**	**27.026**

8. TROŠKOVI PROIZVODNIH USLUGA

	(u hiljadama BAM)	
	2023.	**2022.**
Rashodi kamata klijentima MF banke a.d.	11.521	8.270
Rashodi po osnovu kupoprodaje deviza	1.795	314
Naknade Centralnoj banci	2.466	1.138
Naknade po osnovu kartičarskog poslovanja	846	805
Naknade za usluge platnog prometa	448	427
Ostale bankarske provizije	777	739
Ostale naknade i provizije	502	270
Troškovi po osnovu lizinga	14.065	3.374
Ukupno troškovi proizvodnih usluga:	**32.420**	**15.337**

9. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

	(u hiljadama BAM)	
	2023.	**2022.**
Troškovi amortizacije nematerijalne imovine, materijalne imovine i investicionih nekretnina (veza napomena 14)	5.022	1.743
Ukupno troškovi amortizacije:	**5.022**	**1.743**

10. TROŠKOVI REZERVISANJA

a) Knjiženja u na (teret)/korist izvještaja o dobitku i gubitku i ostalom ukupnom rezultatu

(u hiljadama BAM)

	2023.	2022.
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	95.051	7.565
Ostala potraživanja	-	4.010
Gotovina i gotovinski instrumenti	-	76
Interni odnosi po osnovu gotovine i gotovinskih instrumenata	-	49
Finansijska sredstva po fer vrij. Kroz ostali rezultat	-	(2)
Potencijalne i ugovorene obaveze	93	294
Ukupno:	**95.144**	**11.992**

11. OSTALI RASHODI

(u hiljadama BAM)

	2023.	2022.
Ostali porezi, naknade i članarine	1.124	1.976
Troškovi profesionalnih usluga	1.922	1.253
Troškovi goriva	1.086	378
Troškovi reprezentacija i reklama	1.683	1.677
Troškovi materijal	1.369	998
Putni troškovi	320	280
Troškovi osiguranja	1.640	1.421
Ostali troškovi	1.819	4.985
Ukupno ostali rashodi:	**10.963**	**15.767**

Ostali rashodi u iznosu od 7.754 se odnose na otpis nenaplativih potrazivanja po odluci organa upravljanja.

12. FINANSIJSKI RASHODI

(U hiljadama BAM)

	2023.	2022.
Kamata EBRD	168	161
Kamata European Fund for Southeast Europe (EFSE)	1.150	995
Kamata Saint-Honore Microfinance (DEXIA)	1.357	1.012
Kamata TRIPLE JUMP	688	583
Kamata Sparkasse bank	40	36
Kamata Bank Im Bistum	375	299
Kamata Addiko ad Banja Luka	18	82
Kamata KFW	814	346
Kamata Symbiotics SICAV	438	335
Kamata Raiffeisen bank	5	12
Kamata Investiciono-Razvojna banka Republike Srpske	105	53
Kamata iNCOFIN	1.449	1.224
Kamata Banka Poštanska štedionica	93	44
Kamata Proparco	1.150	32
Kamata Triodos	872	507
Kamata MF banka	0	2
Kamata Responsibility	1.556	813
Kamata Intesa San Paolo Bank	375	114
Kamata CEB	32	6
Kamata Frankfurt School Financial Services	2.921	582
Ukupno finansijski rashodi:	**13.606**	**7.238**

13. POREZ NA DOBIT

(U hiljadama BAM)

	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Tekući porez na dobit	2.287	3.728
Odložena poreska sredstava		
Ukupno porez na dobit	**2.287**	**3.728**

14. NEKRETNINE, OPREMA I NEMATERIJALNA IMOVINA

Na dan 31. decembra 2023.

	Zemljište i građevinski objekti	Oprema ukupno	Ulaganja u tuđe nekretnine	Oprema u pripremi	N
Stanje, 31. Decembar 2022.	289	13.465	1590	660	
- nabavke				402	
- Povećanja (prenosi)	2.337	2.003	834	-627	
- Rashodovanja		-106			
- Prodaja		-2.274			
Stanje, 31. Decembar 2023.	2.626	13.118	2.424	435	
Ispravka vrijednosti					
Stanje, 31. Decembar 2022.	278	8.229	990	-	
- Amortizacija za godinu 2023	26	1.385	334		
- Rashodovanja		-75			
- Prodaja		-2.203			
Stanje, 31. Decembar 2023.	304	7.336	1.325	-	
Sadašnja vrijednost:					
- 31. decembar 2022.	11	5.236	600	660	
- 31. decembar 2023.	2.322	5.782	1.099	435	

15. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	(U hiljadama BAM)	
	31. decembar 2023.	**31. decembar 2022.**
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		
Dugoročni krediti u zemlji	709.627	531.318
Dugoročni krediti u stranoj valuti	38	38
Plaćene garancije	-	1.148
Ukupno bruto finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	**709.665**	**532.504**
Očekivani kreditni gubitci	(33.358)	(72.766)
Ukupno neto finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	**676.306**	**459.738**
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	47.742	47.852
Ukupno dugoročni finansijski plasmani :	**724.049**	**507.590**

-

Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat

	31. decembra 2023.	**31. decembra 2022.**
Hartije od vrijednosti - ratna šteta iskazane po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	1.294	1.599
Hartije od vrijednosti - državne obveznice Republike Srpske, iskazane po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	45.399	45.504
Obračunata dospjela i razgraničena kamata	1.049	749
Ukupno finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat:	47.742	**47.852**

Dužnički vrijednosni papiri iskazani na dan 31. decembra 2023. godine u iznosu od 47.742 hiljada KM, klasifikovani su u skladu sa poslovnim modelom držanja radi naplate ili prodaje i vrednuju se kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (napomena 3).

U sljedećoj tabeli dat je pregled dužničkih hartija od vrijednosti klasifikovanih po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu
dobit prema internom rejtingu i umanjenju vrijednosti:

			31. decembar 2023.	
Hartije od vrijednosti	**Nivo 1**	**Nivo 2**	**Nivo 3**	**Ukupno**
Hartije od vrijednosti iskazane po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	-		-	
Ukupno:	**-**		**-**	

(U hiljadama BAM)

Kretanja fer vrijednosti dužničkih hartija od vrijednosti klasifikovanih kao imovina vrednovana po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit po nivoima očekivanih gubitaka:

	Nivo 1	**Nivo 2**	**Nivo 3**	**Ukupno**
Fer vrijednost na dan 01. januar 2023. godine	**-**	**47.852**	**-**	**47.852**
Kupljeni instrumenti glavnica	-		-	
Kupljeni instrumenti kamata	-		-	
Otplaćeni instrumenti glavnica	-		-	
Otplaćeni instrumenti kamata	-		-	
Obračunata kamata	-	**110**	-	**110**
Promjena fer vrijednosti glavnice	-		-	
Promjena fer vrijednosti po osnovu amortizacije diskonta/premije	-		-	
Fer vrijednost na dan 31. decembar 2023. godine	**-**	**47.742**	**-**	**47.742**

15.DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (nastavak)

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Fer vrijednost na dan 01. januar 2022. godine	**49.521**	**-**	**-**	**49.521**
Kupljeni instrumenti glavnica		-	-	
Kupljeni instrumenti kamata		-	-	
Otplaćeni instrumenti glavnica		-	-	
Otplaćeni instrumenti kamata		-	-	
Obračunata kamata		-	-	
Promjena fer vrijednosti glavnice		-	-	
Promjena fer vrijednosti po osnovu amortizacije diskonta/premije		-	-	
Fer vrijednost na dan 31. decembar 2022.	**47.852**	**-**	**-**	**47.852**

Kretanja rezervisanja dužničkih hartija od vrijednosti po nivoima očekivanih gubitaka:

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Ispravka vrijednosti na dan 01. januar 2022. godine	**-**	**50**	**-**	**50**
Izdvajanje u toku godine	-	7	-	7
Ukidanje u toku godine	-	(9)	-	(9)
Ispravka vrijednosti na dan 31. decembar 2022. godine	**-**	**48**	**-**	**48**
Ispravka vrijednosti na dan 1. januar 2023. godine	**-**	**48**	**-**	**48**
Izdvajanje u toku godine	-		-	
Ukidanje u toku godine	-	(1)	-	(1)
Ispravka vrijednosti na dan 31. decembar 2023. godine	**-**	**47**	**-**	**47**

16. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

	(U hiljadama BAM) 31. decembar 2023.	 31. decembar 2022.
Tekući računi kod domaćih banaka	12.289	2.209
Tekući računi kod ino banaka	38.836	24.039
Novčana sredstva kod Centralne banke i obavezna rezerva	115.558	143.262
		169.510
Ispravka vrijednosti novčanih potraživanja	*(263)*	*(266)*
Ukupno:	**166.420**	**169.244**

17. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	(U hiljadama BAM) 31. decembar 2023	 31. decembar 2022
Kratkoročni krediti u zemlji	254.422	122.107
Tekuća dospijeća dugoročnih kredita (veza napomena 15)		221.507
	254.422	**343.614**
Ukupno:	**-**	**-**

18. OSTALA KRATOROČNA POTRAŽIVANJA

	(U hiljadama BAM)	
	31. decembar 2023.	**31. decembar 2022.**
Potraživanja po osnovu PDV	13	53
Potraživanja po osnovu provizija i zakupa	8.509	1.056
Ostala potraživanja i dati avansi	73	6.026
Unaprijed plaćeni troškovi	6.597	149
Ostala potraživanja	991	162
Ukupno bruto ostala kratkoročna potraživanja	**16.183**	**7.446**
Ispravka potraživanja	(5.273)	(3.322)
Ukupno:	**10.910**	**4.124**

19. KAPITAL

Struktura osnovnog kapitala Matičnog društva u hiljadama BAM. na dan 31. decembra 2023. godine je sljedeća:

Udruženje građana Mikrofin.

31. decembar 2023.	**%**
42.000	100
42.000	**100**

Rezerve

	(U hiljadama BAM)	
	31. decembar 2023.	**31. decembar 2022.**
Zakonske rezerve	4.000	4.000
Ostale rezerve	2.009	1.933
	6.009	**5.933**

20. OSTALA DUGOROČNA REZEVISANJA I RAZGRANIČENJA

	(U hiljadama BAM)	
	31. decembar 2023.	**31. decembar 2022.**
Rezervisanja po osnovu sudskih sporova	59	87
Rezervisanja za zaposlene	133	108
Ostala rezervisanja	637	947
	829	**1.142**
Ukupno:		

21. DUGOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE

	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Dugoročni krediti u zemlji	219.879	29.600
Dugoročni krediti u inostranstvu	372.196	198.362
Ukupno:	**592.075**	**227.962**

21. DUGOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE (nastavak)

Na dan 31. decembra 2023. godine, MKD Mikrofin je imao sljedeće kreditne sporazume na snazi, a ostatak duga po osnovu glavnice, godišnja kamatna stopa, datum dospijeća i obezbjeđenje su:

	Valuta	Iznos kredita	Godišnja kamatna stopa	Datum dospijeća	Osiguranje kredita
Blue Orchard	EUR	4.166,67	3,50%	24.03.2025	Nije traženo
		4.166,67	3,56%	24.03.2025	Nije traženo
		4.000,00	3,30%	10.06.2024	Nije traženo
		1.500,00	3,30%	28.07.2024	Nije traženo
		5.000,00	3,10%	10.05.2025	Nije traženo
		5.000,00	3,10%	10.06.2024	Nije traženo
Triple Jump	EUR	750,00	3,65%	15.03.2024	Nije traženo
		1.500,00	3,65%	14.06.2024	Nije traženo
		5.000,00	3,25%	15.05.2025	Nije traženo
Responsibility SICAV LA	EUR	333,33	3,40%	18.03.2024	Nije traženo
		333,33	3,40%	18.03.2024	Nije traženo
		333,33	3,40%	18.03.2024	Nije traženo
		333,33	3,40%	18.03.2024	Nije traženo
Responsability SICAV	EUR	2.000,00	3,10%	26.04.2024	Nije traženo
		1.500,00	3,10%	26.04.2024	Nije traženo
		1.500,00	3,10%	26.04.2024	Nije traženo
PROPARCO	EUR	10.000,00	6,47%	22.12.2027	Nije traženo
CEB	EUR	1.277,78	0,05%	04.11.2024	Nije traženo
		583,33	3,12%	24.11.2025	Nije traženo
Triodos	EUR	3.500,00	3,70%	05.01.2024.	Nije traženo
		3.500,00	3,70%	05.01.2024.	Nije traženo
INCOFIN	EUR	10.000,00	3,60%	20.03.2024	Nije traženo
		2.000,00	3,60%	25.03.2024	Nije traženo
		3.000,00	3,60%	20.09.2024	Nije traženo
		2.000,00	3,40%	11.04.2024	Nije traženo
		2.000,00	3,40%	11.06.2024	Nije traženo
		4.285,00	3,50%	22.01.2026	Nije traženo
		4.285,00	3,50%	15.12.2025	Nije traženo
EBRD	EUR	1.000,00	3,95%	10.02.2025	Nije traženo
		1.000,00	6,42%	12.02.2025	Nije traženo
BANK IM BISTUM	EUR	1.000,00	3,25%	20.12.2024	Nije traženo
		1.000,00	3,25%	20.12.2024	Nije traženo
		2.000,00	3,10%	22.04.2025	Nije traženo
		2.000,00	3,20%	22.04.2025	Nije traženo
Symbiotics SICAV	EUR	750,00	3,20%	16.07.2024	Nije traženo
		750,00	3,20%	16.07.2024	Nije traženo
		1.000,00	3,20%	10.08.2024	Nije traženo
		500,00	3,15%	20.05.2024	Nije traženo
		1.500,00	3,15%	20.05.2025	Nije traženo

		1.500,00	3,15%	22.07.2024	Nije traženo
		500,00	3,15%	22.07.2024	Nije traženo
Addiko bank a.d.	KM	819,51	2,90%	01.06.2024	Mjenice
		1.333,33	2,75%	28.12.2024	Mjenice
		1.800,00	2,90%	31.08.2025	Mjenice
Inv.-razvojna banka RS	KM	7.923,06	6 mj. EURIBOR	do 01.08.2034.	Mjenice
Sparkasse banka	KM	1.678,35	2,85%	04.05.2025	Mjenice

Posebni finansijski uslovi iz kreditnih ugovora

Prema ugovorima o kreditima potpisanim sa različitim kreditorima, Društvo je obavezno da se pridržava određenih procedura i računovodstvenih evidencija koje adekvatno odražavaju operacije Društva u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Međunarodnim standardima za finansijsko izvještavanje, i određenih finansijskih uslova.

Na dan 31. decembra 2023. godine Društvo ispunjava sve pojedinačne finansijske uslove (kovenante) sa kreditorima.

21. DUGOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE (nastavak)

Kreditna zaduženja MF banke a.d. Banja Luka na dan 31.12.2023. godine su bila:

Na dan 31. decembra 2023. godine ukupno stanje obaveza po osnovu kredita od fondova kojima upravlja Investiciono Razvojna Banka Republike Srpske iznosi 25.217 hiljada BAM (31. decembar 2022. iznosi 21.272 hiljada BAM).

Banka je 09. jula 2020. godine zaključila ugovor sa EFSE, Luksemburg o kreditnom zaduženju u visini od 13.691 hiljada BAM, na period od 3 godine, uz polugodišnji povrat i kamatnu stopu od 3,1%.

Banka je 06. jula 2021. godine zaključila ugovor sa KFW, Njemačka o kreditnom zaduženju u visini od 13.691 hiljada BAM, na period od 3 godine, uz polugodišnji povrat i kamatnu stopu od 2,9%.

Banka je 24. marta 2022. godine zaključila ugovor sa GGF, Luksemburg potpisala ugovor o kreditnoj liniji za finansiranje obnovljivih izvora energije, sa krajnjim datumom otplate mart 2026.godine, uz polugodišnji povrat i kamatnu stopu od 2,8% + 6M EURIBOR. Priliv po kreditnom zaduzenju je realizovan u dvije tranše, u ukupnom iznosu 9,8 mil. KM.

Banka je 24. juna 2022. godine zaključila ugovor sa EFSE, Luksemburg o kreditnom zaduženju u visini od 19.558 hiljada BAM, sa krajnjim datumom otplate septembar 2026.godine, uz polugodišnji povrat i kamatnu stopu od 2,8% + 6M EURIBOR. Priliv po kreditnom zaduženju je realizovan 29.06.2022. godine.

Banka je 25. avgusta 2022. godine zaključila drugi ugovor sa EFSE, Luksemburg o kreditnom zaduženju u visini od 19.558 hiljada BAM, sa krajnjim datumom otplate septembar 2026.godine, uz polugodišnji povrat i kamatnu stopu od 2,8% + 6M EURIBOR. Priliv po kreditnom zaduženju je realizovan 31.08.2022. godine.

Banka je u julu 2023. zaključila ugovore sa kreditorom ResponsAbility SICAV (Lux) o kreditnom zaduženju u visini 3.912 hiljada BAM, sa krajnjim datumom otplate 14.07.2024. godine, uz godišnji povrat i kamatnu stopu od 3,10% + 6M EURIBOR. Priliv po kreditnom zaduženju je realizovan 21.07.2023. godine.

Banka je u 13. novembra 2023. godine zaključila dva ugovora sa kreditorom EFSE, Luksemburg o kreditnom zaduženju u visini od ukupno 9.779 hiljada BAM, na period od 3 godine, uz polugodišnji povrat i kamatnu stopu 3,3% + 6M EURIBOR.

Sredstva primljenih kredita su namijenjena za kreditiranje klijenata banke za nabavku osnovnih sredstava, obrtnog kapitala, investicija, početnih poslovnih aktivnosti malih i srednjih preduzeća i preduzetnika, kao i za finansiranje obnovljivih izvora energije.

Prema ugovorima o kreditima potpisanim sa ino kreditoroma, Banka je obavezna da se pridržava određenih procedura i računovodstvenih evidencija koje adekvatno odražavaju operacije Banke u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Međunarodnim standardima za finansijsko izvještavanje i određenim finansijskim uslovima.

Banka je na dan 31. decembra 2023. godine ispunjavala sve finansijske pokazatelje zahtjevane uslovima iz Ugovora sa kreditorima: EFSE, Luksemburg, GGF, Luksemburg i ResponsAbility SICAV, Luksemburg.

Banka na dan 31. decembra 2023. godine nije ispunila zahtijevane finansijske pokazatelje (jedan pokazatelj) iz Ugovora sa kreditorom kfW, Njemačka. Banka se obratila kreditoru za „Waiver“ i dobila odobrenje od strane kreditora za izvještajni datum (napomena 30). U skladu sa zahtjevima MRS 1 Banka je na dan 31. decembar 2023. godine ove obaveze po uzetim kreditima klasifikovala u kratkoročne kredite, zbog neispunjavanja gore navedenih uslova.

Sredstva primljenih kredita su namijenjena za kreditiranje klijenata banke za nabavku osnovnih sredstava, obrtnog kapitala, investicija, početnih poslovnih aktivnosti malih i srednjih preduzeća i preduzetnika.

Prema ugovorima o kreditima potpisanim sa ino kreditoroma, Banka je obavezna da se pridržava određenih procedura i računovodstvenih evidencija koje adekvatno odražavaju operacije Banke u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Međunarodnim standardima za finansijsko izvještavanje i određenim finansijskim uslovima.

Posebni finansijski uslovi iz kreditnih ugovora

Prema ugovorima o kreditima potpisanim sa različitim kreditorima, kako je već navedeno, članice Grupe su obavezne da se pridržava određenih procedura i računovodstvenih evidencija koje adekvatno odražavaju

operacije članica Grupe u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Međunarodnim standardima za finansijsko izvještavanje, i određenih finansijskih uslova.

Na dan 31. decembra 2023. godine članice Grupe ispunjavaju sve pojedinačne finansijske uslove (kovenante) iz ugovora sa kreditorima.

22. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE

	(U hiljadama BAM)	
	31. decembar 2023.	**31. decembar 2022.**
Kratkoročni krediti	146.472	99.617
Ostale kratkoročne obaveze	180.491	183.231
Kratkoročne fin.obaveze prema pov.pr.licima	-	2.197
Ukupno:	**326.963**	**285.045**

)

23. OSTALE OBAVEZE

	(U hiljadama BAM) 31. decembar 2023.	 31. decembar 2022.
Obaveze prema zaposlenima, porezi i doprinosi	2.054	1.607
Ostale obaveze	5.213	7.670
Obaveze iz poslovanja	4.504	423
Kratkoročna potrazivanja	16.637	
Ukupno:	**28.408**	**9.700**

24. VANBILANSNA EVIDENCIJA

	(U hiljadama BAM) 31. decembar 2023.	 31. decembar 2022.
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite	29.439	44.686
Plative garancije	24.420	16.480
Činidbene garancije	53.162	49.104
Neiskorištena prekoračenja po računima i kreditnim karticama	50.877	12.229
Potraživanja po evidentnoj kamati	6.892	4.415
Potraživanje za zateznu kamatu	23.197	11.182
Ostala vanbilansna pozicije	29.827	
Ukupno:	**217.814**	**138.096**

25. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Povezana lica koja su sa Grupom imala transakcije tokom 2023. godine su bila:

- MF Software d.o.o., Banja Luka,
- Mikrofin Osiguranje a.d., Banja Luka
- Udruženje građana Mikrofin, Banja Luka
- Drvex d.o.o., Laktaši i
- Rukovodstvo, zaposleni i druga povezana fizička lica.

Izvještaj o finansijskom položaju – MF BANKA	**31. decembra 2023.**	**31. decembra 2022.**
Sredstva:		
Potraživanja po osnovu plasiranih kredita:		
- MKD Mikrofin d.o.o., Banja Luka (matično društvo)	4.000	-
- Drvex d.o.o., Laktaši	725	144
- Rukovodstvo, Uprava Banke i NO	733	998
- Ostala povezana lica	622	1.074
Ostala aktivna vremenska razgraničenja:		
- Mikrofin osiguranje a.d., Banja Luka	140	143
- MF Software d.o.o., Banja Luka	31	22
Potraživanja za obračunatu kamatu:		
- Drvex d.o.o., Laktaši	3	1
- MKD Mikrofin d.o.o., Banja Luka (matično društvo)	-	1
- Ostala povezana lica	4	5
Dati avansi:		
- MF Software d.o.o., Banja Luka	-	82
Ostala potraživanja:		
- MKD Mikrofin d.o.o., Banja Luka (matično društvo)	49	-
- MF grupa doo	10	-
Sredstva, ukupno:	**6.317**	**2.470**
Obaveze po osnovu depozita:		
- MKD Mikrofin d.o.o., Banja Luka (matično društvo)	15.419	18.687
- MF grupa d.o.o., Banja Luka	2.701	1.393
- MF Software d.o.o., Banja Luka	772	146
- Mikrofin osiguranje a.d., Banja Luka	5.011	4.952
- Udruženje građana Mikrofin	780	864
- Drvex d.o.o., Laktaši	490	211
- Longi doo Laktaši	121	-
- Vilux d.o.o., Banja Luka	48	92
- Rukovodstvo, Uprava Banke i NO	1.063	1.173
- Ostala povezana lica	2.339	2.770
	28.744	**30.288**
Ostale obaveze:		
- MKD Mikrofin d.o.o., Banja Luka (matično društvo)	3	-
- MF grupa doo	7	-
- MF Software d.o.o., Banja Luka	33	4
- Drvex d.o.o., Laktaši	-	18
- Mikrofin osiguranje a.d., Banja Luka	-	4
- Ostala povezana lica	15	-
	58	**26**
Obaveze za kamatu:		
- Ostala povezana lica	57	51
	57	**51**
Obaveze, ukupno:	**28.859**	**30.365**

Obaveze, neto:	**(22.542)**	**(27.895)**

Izvještaj o dobitku i gubitku	**31. decembra 2023.**	**31. decembra 2022.**
Prihodi		
Prihodi od naknada od povezanih pravnih lica:		
- MKD Mikrofin d.o.o., Banja Luka	239	245
- Mikrofin osiguranje a.d., Banja Luka	22	19
- MF Software d.o.o., Banja Luka	2	1
- Vilux doo	1	1
- Drvex d.o.o., Laktaši	18	13
- MF grupa d.o.o., Banja Luka	1	1
- Rukovodstvo, uprava Banke i NO	4	5
- Ostala povezana lica	7	10
Prihodi po osnovu zakupa:		
- MKD Mikrofin d.o.o., Banja Luka	510	518
- MF Software d.o.o., Banja Luka	33	79
- MF grupa d.o.o., Banja Luka	61	8
Prihodi od kamata:		
- Drvex d.o.o., Laktaši	12	6
- MKD Mikrofin d.o.o., Banja Luka	4	2
- Rukovodstva, uprave Banke i NO	29	37
- Ostala povezana lica	26	34
Prihodi, ukupno:	**969**	**979**
Rashodi		
Troškovi zakupa:		
- MKD Mikrofin d.o.o., Banja Luka	(29)	(29)
- Drvex d.o.o. Laktaši	(801)	(39)
- Mikrofin osiguranje a.d., Banja Luka	(85)	(85)
- MF Software d.o.o., Banja Luka	(341)	(257)
- MF grupa d.o.o., Banja Luka	(34)	-
Ostali troškovi:		
- MF grupa d.o.o., Banja Luka	(4)	-
- MF Software d.o.o., Banja Luka - licence	(306)	(222)
- MF Software d.o.o., Banja Luka - OS	(611)	(516)
- MF Software d.o.o., Banja Luka - ostalo	(123)	(82)
- Mikrofin osiguranje a.d., Banja Luka – osiguranje	(369)	(338)
- Drveks doo Laktaši	(76)	(18)
- Vilux doo Banja Luka	(2)	(50)
- Ostala povezana lica	-	(6)
Rashodi kamata:		
- MKD Mikrofin d.o.o., Banja Luka	(18)	-
- Mikrofin osiguranje a.d., Banja Luka	(44)	(40)
- Udruženje građana Mikrofin	(5)	(3)
- Rukovodstva, uprave Banke i NO	(5)	(12)
- Ostala povezana lica	(52)	(46)
- Rashodi po osnovu naknada rukovodstva, uprave Banke i NO	(1.439)	(1.858)
Rashodi, ukupno:	**(4.344)**	**(3.601)**
Rashodi, neto:	**(3.375)**	**(2.622)**

26. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

29.1. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja kapitalom je da Grupa zadrži sposobnost da nastavi sa svojim poslovanjem u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti, kako bi očuvala optimalnu strukturu kapitala sa ciljem da smanji troškove kapitala, a vlasnicima obezbijedi prinos na kapital.

Struktura kapitala Grupe sastoji se od neto zaduženosti (obaveze po kreditima, depozitima i subordiniranom dugu umanjene za iznos gotovine i gotovinskih ekvivalenata) i kapitala Grupe koji uključuje osnovni kapital, rezerve, kao i akumulirani dobitak.

Lica koja kontrolišu finansije na nivou Grupe ispituju strukturu kapitala na godišnjem nivou. Ciljevi Društva prilikom upravljanja kapitalom, koji je mnogo šira kategorija od "kapitala" iskazanog u izvještaju o finansijskom položaju, su sljedeći:

- Usaglasiti se sa zahtjevima vezanim za kapital koji su propisani od strane regulatora na tržištu banaka i mikrokreditnih organizacija Republike Srpske i Zakona o privrednim društvima Republike Srpske.
- Osigurati da je Grupa u mogućnosti nastaviti sa neograničenim vijekom poslovanja da bi mogla obezbijediti povrat vlasnicima, kao i koristi ostalim učesnicima na tržištu; i
- Održavati jaku kapitalnu osnovu koja će podržati razvoj poslovanja Grupe.

29.1.1. Racio ukupne zaduženosti prema kapitalu

Od Grupe se očekuje da održava odnos duga i kapitala. Pokazatelji solventnosti su kao što slijedi:

	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Zaduženost (a)	937.053	829.729
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	(166.420)	(169.244)
	770.633	660.485
Kapital (b)	223.435	193.703
Odnos neto duga i kapitala	3,45	3,41

(a) Dug je definisan kao finansijska obaveza po kreditima, depozitima i subordiniranom dugu.
(b) Kapital uključuje osnovni kapital, uvećan za rezerve i akumulirani dobitak.

29.1.2. Značajne računovodstvene politike

Detalji značajnih računovodstvenih politika i usvojenih metoda, uključujući i kriterije za priznavanje, na osnovu mjerenja i na osnovu toga koji su prihodi i troškovi priznati, u pogledu svake od klasa finansijskih sredstava, finansijskih obaveza i vlasničkih instrumenata objavljeni su u napomeni 3. finansijskih izvještaja.

29.1.3. Kategorije finansijskih instrumenata

	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Finansijska sredstva		
Krediti i potraživanja (uključujući gotovinu i gotovinske ekvivalente)	166.420	169.244
Hartije od vrijednosti	30.761	-
	197.181	169.244
Finansijske obaveze		
Po amortizovanom trošku	-	-

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom

Funkcija finansijskog kontrolinga u Grupi pruža podršku poslovanju, koordinira pristup domaćem i međunarodnim tržištima, nadgleda i upravlja finansijskim rizicima koji se odnose na poslovanje Grupe kroz interne izvještaje o riziku kojima se analizira izloženost po stepenu i uticaju rizika. Ovi rizici uključuju tržišni rizik (uključujući rizik valute i rizik promjene kamatne stope), kreditni rizik, rizik likvidnosti i rizik kamatne stope na novčani tok.

Usljed svojih aktivnosti Grupa je primarno izložena finansijskim rizicima promjena kurseva stranih valuta, te promjena kamatnih stopa.

(1) Tržišni rizik

(a) Rizik od promjene kursa stranih valuta

Grupa obavlja određene transakcije denominirane u stranim valutama. Dakle, dolazi do izloženosti promjenama kursa stranih valuta. Izloženošću kursu valute se upravlja u okviru odobrenih parametara politika koji koriste terminske ugovore za strane valute.

Vrijednost monetarnih sredstava i obaveza Grupe denominiranih u stranoj valuti na dan izvještavanja je kako slijedi:

	Sredstva		Obaveze	
(iznosi u 000 valute)	**31. decembar 2023.**	**31. decembar 2022.**	**31. decembar 2023.**	**31. decembar 2022.**
EUR		193.561	-	290.073
USD		600	-	-
CHF		309	-	-
GBP		13	-	-
ostalo		425	-	-

Analiza osjetljivosti strane valute

Grupa smatra da nije značajno izložena riziku od promjene kursa stranih valuta prilikom poslovanja u zemlji i inostranstvu, jer uglavnom obavlja svoje poslovne transakcije u lokalnoj valuti (Konvertibilna marka), kao i u EUR za koji je Konvertibilna marka vezana fiksnim valutnim kursom (1 EUR=1,95583 Konvertibilnih maraka).

Grupa je uglavnom izložena valuti EUR. Budući da je BAM fiksno vezana za EUR, Grupa nije izložena promjenama kursa EUR.

(b) Rizik od promjene kamatnih stopa

Grupa je izložena riziku kamatnih stopa jer Grupa pozajmljuje sredstva i po fiksnim i po promjenjivim kamatnim stopama. Grupa upravlja rizikom tako što održava odgovarajuću kombinaciju pozajmica sa fiksnim i promjenjivim kamatnim stopama.

Izloženost Grupe kamatnim stopama na finansijska sredstva i obaveze je detaljno prikazana u dijelu koji govori o upravljanju rizikom likvidnosti.

Analiza osjetljivosti promjene kamatnih stopa

Analize osjetljivosti su urađene na osnovu izloženosti kamatnim stopama finansijskih instrumenata na datum izvještaja o finansijskom položaju. Za promjenjive kamatne stope pripremljena je analiza pod pretpostavkom da je nepodmireni iznos obaveza na dan izvještaja o finansijskom položaju bio nepodmiren čitavu godinu. Koristi se stopa od 10% umanjenja ili povećanja pri internom izvještavanju o riziku kamatnih stopa i ključnom osoblju Grupe i predstavlja procjenu rukovodstva Grupe o razumno mogućim promjenama kamatnih stopa.

Da su kamatne stope bile više ili niže za 10% u odnosu na postojeće, a da su se druge varijable održale konstantnim, Grupa bi imala umanjen/povećan neto dobitak za 29.381 hiljada BAM za godinu koja završava 31. decembra 2023.

(c) Rizik od promjene cijena kapitala
Takođe, Grupa je izložena riziku promjena cijena i uslova kreditiranja, jer se suočava sa intenzivnom konkurencijom u oblasti (mikro)kreditiranja u Bosni i Hercegovini, kao i rastom EURIBOR-a usljed krize izazvane ratom u Ukrajini.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom (nastavak)

(2) Kreditni rizik

Kreditni rizik odnosi se na nemogućnosti druge strane da podmiri svoje ugovorne obaveze što rezultira finansijskim gubitkom Grupe. Grupa je usvojila politiku da posluje samo sa kreditno pouzdanim strankama i da obezbijedi dovoljno kolaterala. gdje se pokaže kao potrebno, kao sredstvo za umanjenje rizika i finansijskih gubitaka.

Izloženost Grupe i kreditni rejting klijenata se stalno nadgledaju, a ukupna vrijednost zaključenih transakcija je disperzirana između prihvaćenih klijenata, Izloženost kreditima se kontroliše ograničenjima klijenata koje pregleda i odobrava rukovodstvo Grupe.

Grupa nema značajne izloženosti kreditnom riziku prema bilo kojoj stranci ili bilo kojoj grupi stranaka koja ima slične karakteristike. Grupa smatra da stranke imaju slične karakteristike ukoliko su povezane strane.

Knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava knjižena u finansijskim izvještajima, koja je umanjenja za iznos procijenjenih gubitaka, predstavlja maksimalnu izloženost Grupe kreditnom riziku, bez uzimanja u obzir vrijednosti bilo kojih prikupljenih kolaterala.

Izloženost kreditnom riziku

	Neto izloženost
Na dan 31. decembra 2023.	
Dugoročni finansijski plasmani	
Gotovina i računi kod banaka	166.420
Kratkoročni finansijski plasmani	302.165
Ostala sredstva	11.251
Ukupno	**479.836**
Na dan 31. decembra 2022.	
Gotovina i računi kod banaka	169.299
Krediti plasirani komitentima	3.017
Hartije od vrijednosti	168
Ostala sredstva	218.368
Ukupno	**390.852**

Da bi se bolje razumio kreditni rizik Grupe, potrebno je odvojeno posmatrati upravljanje kreditnim rizikom u MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka, a posebno u MF Banka a.d. Banja Luka, jer se u određenim aspektima razlikuju prvenstveno zbog specifičnosti klijenata kojima se plasiraju krediti.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom u MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka

MKD Mikrofin je, vodeći računa o svojoj osnovnoj djelatnosti pružanja usluga kreditiranja ciljanim grupama klijenata, prepoznao proces upravljanja rizicima kao ključni element upravljanja poslovanjem. Izloženost rizicima proizlazi iz svih poslovnih aktivnosti, kao neodvojiv dio poslovanja, a proces upravljanja rizicima podrazumijeva njihovo identifikovanje, mjerenje, ublažavanje, praćenje, kontrolu i izvještavanje.

Strategija uspostavljenog sistema upravljanja rizicima je uspostavljanje i dugoročno održavanje stabilnog i profitabilnog poslovanja.

Uspostavljenom organizacionom strukturom MKD Mikrofin, službe su grupisane u front i back office.

U okviru front offica su uspostavljene nadležnosti i odgovornosti za upravljanje mrežom (filijalama i ekspoziturama/terenskim uredima), upravljanje osobljem, zapošljavanjem radnika, obukom i praćenjem učinka radnika, odobravanjem kredita, kao i upravljanje operativnim rizikom.

U okviru back offica (Služba prinudne naplate, Služba za upravljanje rizicima, Služba finansija i računovodstva, Služba sredstava i odnosa sa investitorima) su uspostavljene nadležnosti i odgovornosti za upravljanje rizicima, praćenje i analizu kvantitativnih i kvalitativnih pokazatelja/rezultata poslovanja, razvoj aplikacije i drugi.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom *MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka* (nastavak)

(2) Kreditni rizik (nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom

U okviru back offica se primarno upravlja kreditnim rizikom, rizikom likvidnosti, kamatnim rizikom, valutnim rizikom.
Upravljanje rizikom likvidnosti, kamatnim rizikom, valutnim rizikom vrši se kroz ALCO odbor.

Kreditni rizik je rizik nemogućnosti naplate kredita sa pripadajućim kamatama u ugovorenim rokovima, Služba za upravljanje rizicima je primarno odgovorna za upravljanje kreditnim rizikom, na nivou ukupnog portfolia, kroz definisanje i ažuriranje kreditnih politika i kreditnih procedura, definisanje kreditnih proizvoda, sa ciljem uspostavljanja adekvatnog okvira koji treba da omogući stvaranje i održavanje stabilnog i profitabilnog portfolia.

Osnovna načela upravljanja kreditnim rizikom su:
- Upravljanje kreditnim rizikom na nivou ukupnog portfolia i na nivou pojedinačnih kredita
- Sagledavanje kreditne sposobnosti i nivoa kreditnog rizika kroz jasno definisane procedure
- Uspostavljeni limiti za odobravanje kredita
- Monitoring kredita tokom perioda otplate
- Vođenje problematičnih kredita
- Primjena metodologije procjene ispravke vrijednosti i obračuna rezervisanja u skladu sa IFRS

Upravljanje kreditnim rizikom na nivou ukupnog portfolia i na nivou pojedinačnog kredita

Kroz kreditne politike i procedure, kao i kroz pojedinačne odluke vezane za kreditne proizvode uspostavljen je adekvatan okvir za upravljanje kreditnim rizikom.

Ovaj okvir podrazumijeva uspostavljene opšte i posebne uslove za određene homogene grupe klijenata, zatim limite sa stanovišta kreditne zaduženosti, limite ugrađene u same kreditne proizvode, definisanu politiku obezbjeđenja kredita/kolaterala, uspostavljenu diversifikaciju kroz tržišne segmente, geografsku diversifikacija, diversifikaciju kroz grupe iznosa kredita.

Struktura portfolija po tržišnim segmentima na dan 31. decembra 2023. godine je bila: 55,50% stanovništvo, 20,26% preduzetnici i 24,23% poljoprivreda.

Uspostavljeni okvir za upravljanje kreditnim rizikom se redovno analizira i ažurira u skladu sa izmjenjenim eksternim i internim okolnostima.

Kroz redovne izvještaje se izvještava o efikasnosti i efektivnosti uspostavljenog okvira kroz kvantitativnu i kvalitativnu analizu portfolia i trendova.

Sagledavanje kreditne sposobnosti i nivoa kreditnog rizika kroz jasno definisane procedure

MKD MIkrofin odobrava kredite u skladu sa definisanim procesom odobravanja kredita, a na osnovu analize kreditne sposobnosti dužnika.

Kroz Kreditni priručnik precizno su definisani koraci procesa odobravanja pojedinačnog kredita. Zavisno od tipa kredita definisane su tipske kreditne analize kroz koje se sagledava kreditna sposobnost klijenta.

Kreditne analize obuhvataju sljedeće aktivnosti:
- Identifikovanje svrhe finansiranja
- Identifikovanje izvora otplate kredita
- Finansijska analiza (kvantitativna analiza)
- Procjena rizika (kvalitativna analiza)
- Analiza indikatora/racio analiza
- Analiza kolaterala
- Kreditni prijedlog

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom *MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka* (nastavak)

(2) Kreditni rizik (nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom

Uspostavljeni limiti za odobravanje kredita

Poslovnikom o radu kreditnih odbora uređuju se nadležnosti kreditnih odbora, nivoi ovlaštenja članova, prava i dužnosti članova, način rada, vrste kreditnih odbora i druga pitanja vezana za rad kreditnih odbora.

Monitoring kredita tokom perioda otplate

Jedan od osnovnih principa kreditnog poslovanja je princip „upoznaj svog klijenta". Primjena ovog principa ne završava se odobravanjem kredita, već se nastavlja kroz monitoring klijenta tokom čitavog perioda otplate kredita.

Praćenje ili monitoring kredita tokom perioda otplate kredita radi se preventivno u cilju blagovremenog konstatovanja promjena vezanih za klijentovu mogućnost servisiranja/otplate kredita. U protivnom, o postojanju problema saznali bi smo tek pošto klijent propusti uplatu rate, nakon čega bi se preduzimale određene mjere.

Da bi se gubici sveli na najmanju moguću mjeru, kreditni službenik, ukoliko dobro poznaje klijente koje vodi, trebao bi biti u stanju da prepozna probleme i da preduzme određene korake. Monitoring klijenta je potrebno vršiti i sa svrhom sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Ovaj monitoring se sprovodi kroz redovno praćenje ili monitoring kredita tokom čitavog perioda otplate kredita, na način da se prati da li se poslovna aktivnost klijenta i njegovih transakcija uklapa u normalne/uobičajene aktivnosti ili postoje određena značajna odstupanja koja mogu ukazivati na aktivnosti pranja novca ili finansiranja terorizma.

Vođenje problematičnih kredita

Na kredite koji se ne otplaćuju u skladu sa definisanim planom otplate primjenjuje se procedura vođenja problematičnih kredita. Ova procedura podrazumijeva izvođenje određenih aktivnosti adekvatnih samoj problematici kašnjenja. Suština je da se, zavisno od uzroka kašnjenja, definiše adekvatna strategija kroz koju će se izvršiti naplata kredita. Na kredite kod kojih je došlo do umanjenja mogućnosti otplate, ali imaju mogućnost i spremni su da iz vlastitih izvora servisiraju umanjenu obavezu, moguće je primijeniti politiku reprograma kredita.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom *MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka* (nastavak)

(2) Kreditni rizik (nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom

Primjena metodologije procjene ispravke vrijednosti i obračuna rezervisanja

Metodologija definiše kriterije za identifikaciju potraživanja koja je potrebno pojedinačno procijeniti kao i kriterije za ocjenu potraživanja koja su predmet grupne procjene.

Metodologija se zasniva na zahtjevima definisanim Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, odredbama Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za banke i druge finansijske organizacije („SI. glasnik RS“ 94/15 i 78/20), a izvještavanje prema Agenciji za bankarstvo Republike Srpske za zasniva na Odluci Agencije za bankarstvo Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija) o visini i načinu formiranja rezervi za pokriće kreditnih gubitaka Mikrokreditnih organizacija (SI. glasnik RS« 03/07)

Metodologija se primjenjuje na nivou Društva na sistematičan način i konzistentno tokom vremena i njenom konzistentnom primjenom se omogućuje pravovremeno utvrđivanje gubitaka koji proističu uslijed neispunjenja ugovornih obaveza od strane klijenata, a sve u cilju zaštite kapitala Društva u periodu kada gubitak bude identifikovan i realizovan.

Metodologija se zasniva na pravilima i istorijskim podacima, te uvažava objektivne kriterije poslovanja na lokalnom tržištu (korištenje realne diskontne stope prilikom procjene očekivanih novčanih tokova. utrživost kolaterala i vrijeme potrebno za realizaciju, važeće zakonske propise i sudsku praksu u izvršenju istih, trenutne ekonomske uslove i druge relevantne faktore koji utiču na finansijsku sposobnost dužnika).

Metodologija obuhvata sljedeće:

-Identifikaciju izloženosti koja se procjenjuju/klasifikuju na pojedinačnoj odnosno grupnoj osnovi;
- Pojedinačna i grupna procjena obezvređenja;
- Pojedinačna ispravka vrijednosti;
- Grupna ispravka vrijednosti;

Metodologija se primjenjuje na sve bilansne kreditne izloženosti Društva (dospjela glavnica, nedospjela glavnica, dospjela kamata).

Nadležna služba u Društvu je u obavezi da:

- konzistentno primjenjuje kriterijume razvrstavanja i klasifikacije potraživanja za pojedinačnu i grupnu osnovu za procjenu, definiše uslove pod kojima može doći do promjene postojećeg načina klasifikacije (prelaza sa grupne na individualnu ili obratno), uvažavajući princip proporcionalnosti, tj. visinu i strukturu kreditnog portfolia i njegovog učešća u bilansnoj sumi Društva;
- najmanje jednom godišnje testira primijenjenu metodologiju procjene ispravke vrijednosti, te na osnovu prethodno donesenih elemenata izvrši ocjenu kvaliteta metodologije;
- informiše Upravu Društva rezultatima ocjene metodologije procjene ispravke vrijednosti;
- obezbijedi da interna revizija Društva periodično razmatra rezultate ocjene kvaliteta metodologije procjene ispravke vrijednosti i u vezi s tim sačini izvještaj sa mišljenjem i eventualnim preporukama;
- osigura da u okviru redovne godišnje revizije finansijskih izvještaja eksterni revizor iznese komentare i preporuke u vezi sa primijenjenom metodologijom.

Kreditne izloženosti u MKD Mikrofin u sljedećim tabelama se odnose na izloženosti glavnice i kamate umanjene za unaprijed naplaćenu glavnicu.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom *MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka* (nastavak)

(2) Kreditni rizik (nastavak)

Sektorska Izloženost i rezervisanja glavnice i kamate na 31. decembra 2023. godine

U hiljadama BAM

	Preduzetnik		Poljoprivreda		Stanovništvo	
	Kreditna izloženost	Rezervisanje	Kreditna izloženost	Rezervisanje	Kreditna izloženost	Rezervisanje
Stage 1	88.316	558	90.507	257	192.666	930
Stage 2						
Grupna	2.333	555	1.666	260	4.969	869
Pojedinačna	1.225	351	709	191	1.251	361
Stage 3						
Grupna	10.236	9.888	5.204	4.944	9.160	8.187
Pojedinačna	806	660	211	166	946	693
Zbirno	**102.916**	**12.012**	**98.297**	**5.818**	**209.003**	**11.042**

Sektorska Izloženost i rezervisanja glavnice i kamate na dan 31. decembra 2022. godine

U hiljadama BAM

	Preduzetnik		**Poljoprivreda**		**Stanovništvo**	
	Kreditna izloženost	**Rezervisanje**	**Kreditna izloženost**	**Rezervisanje**	**Kreditna izloženost**	**Rezervisanje**
Stage 1	62.865	527	77.045	286	172.855	929
Stage 2						
Grupna	1.878	390	1.471	234	4.597	742
Pojedinačna	1.352	387	608	152	1.394	388
Stage 3						
Grupna	9.697	9.507	5.059	4.885	8.380	7.594
Pojedinačna	383	316	269	200	571	416
	76.175	**11.127**	**84.452**	**5.757**	**187.797**	**10.069**

Sektorska izloženost i rezervisanja potraživanja za zateznu kamatu i troškove po kreditima na dan 31. decembra 2022. godine

U hiljadama BAM

	Preduzetnik		Poljoprivreda		Stanovništvo	
	Kreditna izloženost	Rezervisanje	Kreditna izloženost	Rezervisanje	Kreditna izloženost	Rezervisanje
Stage 1	-	-	-	-	1	-
Stage 2						
Grupna	-	-	-	-	-	-
Pojedinačna	-	-	-	-	-	-
Stage 3						
Grupna	832	827	497	494	903	876
Pojedinačna	-	-	-	-	-	-
	832	**827**	**497**	**494**	**903**	**876**

Sektorska izloženost i rezervisanja potraživanja za zateznu kamatu i troškove po kreditima na dan 31. decembra 2023. godine

U hiljadama BAM

	Preduzetnik		Poljoprivreda		Stanovništvo	
	Kreditna izloženost	Rezervisanje	Kreditna izloženost	Rezervisanje	Kreditna izloženost	Rezervisanje
Stage 1	-	-	-	-	1	-
Stage 2						
Grupna	-	-	-	-	-	-
Pojedinačna	-	-	-	-	-	-
Stage 3						
Grupna	823	817	502	498	927	904
Pojedinačna	2	1	-	-	-	-
	825	**818**	**497**	**494**	**903**	**876**

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom *MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka* (nastavak)

(2) Kreditni rizik (nastavak)

Sektorska izloženost i rezervisanja potraživanja za zateznu kamatu i troškove po kreditima na dan 31. decembra 2022. godine

U hiljadama BAM

	Preduzetnik		Poljoprivreda		Stanovništvo	
	Kreditna izloženost	Rezervisanje	Kreditna izloženost	Rezervisanje	Kreditna izloženost	Rezervisanje
Stage 1	-	-	-	-	1	-
Stage 2						
Grupna	-	-	-	-	-	-
Pojedinačna	-	-	-	-	-	-
Stage 3						
Grupna	854	846	499	492	880	839
Pojedinačna	1	1	-	-	-	-
	855	**847**	**499**	**492**	**881**	**839**

Mjesečno kretanje na ispravkama vrijednosti glavnice i kamate po kreditima tokom 2023. godine

U hiljadama BAM

Mjesec	**Stage 1**	**Stage 2**	**Stage 3**	**Ukupno**
januar	1.823	2.369	22.979	27.171
februar	1.868	2.454	23.087	27.409
mart	1.852	2.249	23.081	27.182
april	1.888	2.313	23.360	27.561
maj	1.923	2.251	23.491	27.665
jun	1.880	2.267	23.454	27.601
jul	1.900	2.312	23.576	27.788
avgust	1.922	2.329	23.674	27.925
septembar	1.811	2.435	23.687	27.933
oktobar	1.852	2.442	23.980	28.274
novembar	1.860	2.464	24.362	28.686
decembar	1.747	2.587	24.536	28.870

Mjesečno kretanje na ispravkama vrijednosti glavnice i kamate po kreditima tokom 2022. godine

Mjesec	**Stage 1**	**Stage 2**	**Stage 3**	**Ukupno**
januar	1.121	2.032	22.955	26.108
februar	1.119	2.202	22.917	26.239
mart	1.085	2.231	22.839	26.155
april	1.103	2.216	22.847	26.164
maj	1.139	2.216	22.816	26.171
jun	1.138	2.250	22.591	25.979
jul	1.167	2.291	22.579	26.038
avgust	1.184	2.320	22.632	26.136
septembar	1.179	2.177	22.707	26.063
oktobar	1.225	2.252	22.609	26.085
novembar	1.782	2.296	23.032	27.110
decembar	1.742	2.293	22.918	26.953

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom *MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka* (nastavak)

(2) Kreditni rizik (nastavak)

Mjesečno kretanje na ispravkama vrijednosti potraživanja za zateznu kamatu po kreditima, potraživanja za troškove po kreditima, loša novčana sredstva i ostala novčana sredstva tokom 2023. godine

U hiljadama BAM

Mjesec	Pojedinačna ispravka	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno	Loša novčana sredstva	Ostala novčana sredstva	Ukupno
Januar	-	-	-	2.207	2.207	162	53	215
Februar	-	-	-	2.212	2.212	61	43	104
Mart	-	-	-	2.214	2.214	61	48	109
April	-	-	-	2.218	2.218	61	29	90
Maj	-	-	-	2.221	2.221	61	28	89
Jun	-	-	-	2.225	2.225	61	72	133
Jul	-	-	-	2.227	2.227	61	66	127
Avgust	-	-	-	2.227	2.227	61	59	120
Septembar	-	-	-	2.226	2.226	61	50	111
Oktobar	-	-	-	2.215	2.215	61	17	78
Novembar	-	-	-	2.221	2.221	61	22	82
Decembar	-	-	-	2.220	2.220	61	40	102

Mjesečno kretanje na ispravkama vrijednosti potraživanja za zateznu kamatu po kreditima, potraživanja za troškove po kreditima, loša novčana sredstva i ostala novčana sredstva tokom 2022. godine

U hiljadama BAM

Mjesec	Pojedinačna ispravka	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno	Loša novčana sredstva	Ostala novčana sredstva	Ukupno
Januar	-	-	-	2.187	2.187	35	15	50
Februar	-	-	-	2.194	2.194	35	12	47
Mart	-	-	-	2.195	2.195	35	31	66
April	-	-	-	2.198	2.198	35	57	92
Maj	-	-	-	2.195	2.195	35	89	124
Jun	-	-	-	2.196	2.196	35	76	111
Jul	-	-	-	2.193	2.193	35	96	131
Avgust	-	-	-	2.197	2.197	35	107	142
Septembar	-	-	-	2.200	2.200	-	92	**92**
Oktobar	-	-	-	2.179	2.179	-	86	86
Novembar	-	-	-	2.202	2.202	-	70	70
Decembar	-	-	-	2.197	2.197	162	57	219

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom *MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka* (nastavak)

(2) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanja na izloženostima i rezervisanjima kredita kroz period (sa uključenim potraživanjem za zateznu kamatu i troškove i njihovom ispravkom vrijednosti u 2023. godini

U hiljadama BAM

		Na dan 1. januara 2021. godine					
Na dan 31.decembra 2022. godine		**Izloženost novih kredita iz 2023. godine**	**Pojedinačna ispravka**	**Stage 1**	**Stage 2**	**Stage 3**	**Ukupno**
Izloženost kredita sa stanjem na 1. januar 2023. godine koji su otplaćeni	Izloženost 1. januara 2023.	-	-	105.242	3.206	1.186	109.634
	Rezervisanje 1. januara 2023.	-	-	427	596	901	1.924
	Izloženost 31. decembra 2023.	-	-	-	-	-	-
	Rezervisanje 31. decembra 2023.	-	-	-	-	-	-
Pojedinačna ispravka	Izloženost 1. januara 2023.	-	-	-	-	-	-
	Rezervisanje 1. januara 2023.	-	-	-	-	-	-
	Izloženost 31. decembra 2023.	-	-	-	-	-	-
	Rezervisanje 31. decembra 2023.	-	-	-	-	-	-
Stage 1	Izloženost 1. januara 2023.	-	-	160.815	2.654	484	163.953
	Rezervisanje 1. januara 2023.	-	-	586	492	296	1.373
	Izloženost 31. decembra 2023.	198.076	-	112.197	2.107	389	312.769
	Rezervisanje 31. decembra 2023.	1.103	-	624	12	3	1.743
Stage 2	Izloženost 1. januara 2023.	-	-	3.246	3.735	1.473	8.454
	Rezervisanje 1. januara 2023.	-	-	21	796	901	1.717
	Izloženost 31. decembra 2023.	5.256	-	2.231	2.616	1.199	11.302
	Rezervisanje 31. decembra 2023.	1.053	-	440	498	303	2.293
Stage 3	Izloženost 1. januara 2023.	-	-	1.176	697	24.272	26.146
	Rezervisanje 1. januara 2023.	-	-	18	129	22.955	23.101
	Izloženost 31. decembra 2023.	1.767	-	850	557	23.417	26.592
	Rezervisanje 31. decembra 2023.	1.231	-	600	404	22.878	25.114
Ukupno na dan 1.januar 2023. godine	Izloženost	-	-	270.478	10.294	27.415	308.186
	Rezervisanje	-	-	1.051	2.013	25.053	28.116
Ukupno na dan 31.decembar 2023. godine	Izloženost	205.099	-	115.279	5.280	25.005	350.663
	Rezervisanje	3.387	-	1.664	916	23.184	29.150

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom *MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka* (nastavak)

(2) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanja na izloženostima i rezervisanjima kredita kroz period

Kretanja na izloženostima i rezervisanjima kredita kroz period (sa uključenim potraživanjem za zateznu kamatu i troškove i njihovom ispravkom vrijednosti u 2022. godini

U hiljadama BAM

		Na dan 1. januara 2022. godine					
Na dan 31.decembra 2022. godine		**Izloženost novih kredita iz 2022. godine**	**Pojedinačna ispravka**	**Stage 1**	**Stage 2**	**Stage 3**	**Ukupno**
Izloženost kredita sa stanjem na 1. januar 2022. godine koji su otplaćeni	Izloženost 1. januara 2022.	-	-	99.638	3.214	1.486	104.338
	Rezervisanje 1. januara 2022.	-	-	454	628	997	2.079
	Izloženost 31. decembra 2022.	-	-	-	-	-	-
	Rezervisanje 31. decembra 2022.	-	-	-	-	-	-
Pojedinačna ispravka	Izloženost 1. januara 2022.	-	-	-	-	-	-
	Rezervisanje 1. januara 2022.	-	-	-	-	-	-
	Izloženost 31. decembra 2022.	-	-	-	-	-	-
	Rezervisanje 31. decembra 2022.	-	-	-	-	-	-
Stage 1	Izloženost 1. januara 2022.	-	-	132.993	3.493	654	137.140
	Rezervisanje 1. januara 2022.	-	-	543	749	360	1.652
	Izloženost 31. decembra 2022.	176.432	-	90.786	2.749	512	270.479
	Rezervisanje 31. decembra 2022.	661	-	377	11	3	1.052
Stage 2	Izloženost 1. januara 2022.	-	-	4.020	1.143	1.237	6.400
	Rezervisanje 1. januara 2022.	-	-	31	280	640	951
	Izloženost 31. decembra 2022.	5.754	-	2.771	7911	977	10.293
	Rezervisanje 31. decembra 2022.	1.105	-	510	153	245	2.013
Stage 3	Izloženost 1. januara 2022.	-	-	1.086	453	23.742	25.281
	Rezervisanje 1. januara 2022.	-	-	14	109	22.266	22.389
	Izloženost 31. decembra 2022.	3.342	-	837	359	22.877	27.415
	Rezervisanje 31. decembra 2022.	2.086	-	541	216	22.210	25.053
Ukupno na dan 1.januar 2022. godine	Izloženost	-	-	237.738	8.303	27.119	273.160
	Rezervisanje	-	-	1.043	1.766	24.263	27.072
Ukupno na dan 31.decembar 2022. godine	Izloženost	185.528	-	94.394	3.899	24.366	308.187
	Rezervisanje	3.852	-	1.428	380	22.458	28.117

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom *MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka* (nastavak)

(2) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanja na izloženostima i rezervisanjima potraživanja za zateznu kamatu i troškove po kreditima tokom 2022. godine

Na dan 31.decembra 2022. godine		Izloženost novih kredita iz 2021.godine	Pojedinačna ispravka	Na d
Izloženost kredita sa stanjem na 1. januar 2022. godine koji su otplaćeni prije obračuna u 2022. godini	Izloženost 1. januara 2022.	-	-	
	Rezervisanje 1. januara 2022.	-	-	
	Izloženost 31. decembra 2022.	-	-	
	Rezervisanje 31. decembra 2022.	-	-	
Pojedinačna ispravka	Izloženost 1. januara 2022.	-	-	
	Rezervisanje 1. januara 2022.	-	-	
	Izloženost 31. decembra 2022.	-	-	
	Rezervisanje 31. decembra 2022.	-	-	
Stage 1	Izloženost 1. januara 2022.	-	-	
	Rezervisanje 1. januara 2022.	-	-	
	Izloženost 31. decembra 2022.	-	-	
	Rezervisanje 31. decembra 2022.	-	-	
Stage 2	Izloženost 1. januara 2022.	-	-	
	Rezervisanje 1. januara 2022.	-	-	
	Izloženost 31. decembra 2022.	-	-	
	Rezervisanje 31. decembra 2022.	-	-	
Stage 3	Izloženost 1. januara 2022.	-	-	
	Rezervisanje 1. januara 2022.	-	-	
	Izloženost 31. decembra 2022.	4	-	
	Rezervisanje 31. decembra 2022.	2	-	
Ukupno na dan 1.januar 2022. godine	Izloženost	-	-	
	Rezervisanje	-	-	
Ukupno na dan 31.decembar 2022. godine	Izloženost	4	-	
	Rezervisanje	2	-	

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom *MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka* (nastavak)

(2) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanja na izloženostima i rezervisanjima potraživanja za zateznu kamatu i troškove po kreditima tokom 2022. godine

Na dan 31.decembra 2021. godine		Izloženost novih kredita iz 2021.godine	Pojedinačna ispravka	Na
Izloženost kredita sa stanjem na 1. januar 2022. godine koji su otplaćeni prije obračuna u 2022. godini	Izloženost 1. januara 2022.	-	-	
	Rezervisanje 1. januara 2022.	-	-	
	Izloženost 31. decembra 2022.	-	-	
	Rezervisanje 31. decembra 2022.	-	-	
Pojedinačna ispravka	Izloženost 1. januara 2022.	-	-	
	Rezervisanje 1. januara 2022.	-	-	
	Izloženost 31. decembra 2022.	-	-	
	Rezervisanje 31. decembra 2022.	-	-	
Stage 1	Izloženost 1. januara 2022.	-	-	
	Rezervisanje 1. januara 2022.	-	-	
	Izloženost 31. decembra 2022.	-	-	
	Rezervisanje 31. decembra 2022.	-	-	
Stage 2	Izloženost 1. januara 2022.	-	-	
	Rezervisanje 1. januara 2022.	-	-	
	Izloženost 31. decembra 2022.	-	-	
	Rezervisanje 31. decembra 2022.	-	-	
Stage 3	Izloženost 1. januara 2022.	-	-	
	Rezervisanje 1. januara 2022.	-	-	
	Izloženost 31. decembra 2022.	8	-	
	Rezervisanje 31. decembra 2022.	5	-	
Ukupno na dan 1.januar 2022. godine	Izloženost	-	-	
	Rezervisanje	-	-	
Ukupno na dan 31.decembar 2022. godine	Izloženost	8	-	
	Rezervisanje	5	-	

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom *MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka* (nastavak)

(2) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanja na izloženostima za novčana sredstva tokom 2022. godine

U hiljadama BAM

	Loša novčana sredstva	Ostala novčana sredstva	Ukupno
Izloženost 1. januara 2022. godine	35	13..435	13.470
Rezervisanje 1. januara 2022. godine	35	33	68
Izloženost 31. decembra 2022. godine	162	23.243	23.405
Rezervisanje 31. decembra 2022. godine	162	56	218

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.3 Upravljanje finansijskim rizicima u MF banka a.d.Banja Luka

Banka je izložena različitim vrstama finansijskih rizika na osnovu svojih aktivnosti koje, između ostalog, uključuju analize, procjene, prihvatanje određenog stepena rizika ili kombinacije rizika, kao i upravljanje istim. Preuzimanje rizika se nalazi u osnovi finansijskog poslovanja, a operativni rizici su propratni efekti svakog posla. Banka ima cilj da postigne odgovarajuću ravnotežu između preuzetih rizika i povrata na ulaganja, i da svede na minimum potencijalne negativne efekte istih na finansijski rezultat Banke.

Politike upravljanja rizicima Banke koriste se za identifikovanje i analizu ovih rizika, za uspostavljanje odgovarajućih ograničenja i kontrola, za posmatranje rizika i poštovanje ograničenja na osnovu pouzdanih i ažurnih informacionih sistema. Banka redovno preispituje svoje politike i sisteme upravljanja rizicima da bi isti odgovarali promjenama na tržištu, promjenama proizvoda i novim najboljim praksama.

Banka je uspostavila sistem upravljanja rizicima kako bi na vrijeme identifikovala, procijenila i pratila rizike kojima je izložena u svom poslovanju.

Struktura upravljanja rizicima organizovana je u skladu sa Zakonom o bankama Republike Srpske i važećim Odlukama ABRS.

Nadzorni odbor

Odgovornost Nadzornog odbora Banke je da definiše strategiju upravljanja rizicima i strategiju upravljanja kapitalom Banke, kao i politiku upravljanja rizicima Banke, te da nadgleda rizike koje Banka preuzima u svojim aktivnostima.

Nadzorni odbor usvaja strategije, politike i procedure za identifikovanje, mjerenje i procjenu rizika, kao i upravljanje rizikom. Nadzorni odbor obezbjeđuje potpuno postupanje Banke u skladu sa definisanom strategijom i usvojenim politikama i procedurama.

Nadzorni odbor je, takođe, zadužen za rizike velike izloženosti (bilo kada je riječ o pojedinačnom klijentu ili grupi povezanih lica), te odlučuje o odobravanju svih zahtjeva za rizične proizvode banke (na preporuku Kreditnog odbora banke) svih izloženosti (na nivou klijenta ili grupe povezanih lica) preko 5.500 hiljada BAM, osim ukoliko je podnosilac zahtjeva lice u posebnom odnosu sa bankom, a izloženost banke prema tom licu nije veće od 100 hiljada BAM za fizičko, odnosno 250 hiljada BAM za pravno lice, ili su ovi limiti za određena lica u posebnom odnosu, odlukom Nadzornog odbora Banke i veći, onda ove izloženosti odobrava Kreditni odbor Banke, i u slučaju da da je ukupna izloženost grupe povezanih lica veća od 5.500.000, a maksimalno do granice koja predstavlja veliku izloženost banke.

Uprava Banke

Odgovornost Uprave Banke je da kreira, razvija i blagovremeno podnosi Nadzornom odboru prijedloge za donošenje programa, politika i procedura za identifikovanje, mjerenje i procjenu rizika, kao i upravljanje rizicima.

Uprava Banke je odgovorna za sprovođenje definisane Strategije za preuzimanje i upravljanje rizicima i Strategije upravljanja kapitalom, kao i Politike za preuzimanje i upravljanja rizicima Banke.

Uprava Banke nadzire rad nižih nivoa rukovodstva i izvršilaca u Banci, te kontroliše primjenu usvojenih politika i pocedura. Uprava Banke najmanje kvartalno prati kretanja i vrši analizu upravljanja rizicima, te redovno izvještava Nadzorni odbor. U slučaju da neke aktivnosti i rizici nisu definisani politikom i strategijom, Uprava Banke je u obavezi da o tim slučajevima obavijesti Nadzorni odbor.
Uprava Banke imenuje i razrješava članove Kreditnog odbora Banke.

Kreditni odbor Banke

Obaveza Kreditnog odbora Banke je da, u okvirima utvrđene kreditne politike Banke, donosi odluke o plasmanima preko 750 hiljada BAM do 5.500 hiljada BAM ukupne izloženosti klijenta/grupe povezanih lica prema Banci, a za zahtjeve lica u posebnom odnosu sa bankom, ukoliko izloženost banke prema tom licu po svim njegovim rizičnim partijama nije veće od 100 hiljada BAM za fizičko, odnosno 250 hiljada BAM za pravno lice, ili su ovi limiti za određena lica u posebnom odnosu, odlukom Nadzornog odbora Banke i veći, onda ove izloženosti odobrava Kreditni odbor Banke i u slučaju da da je ukupna izloženost grupe povezanih lica veća od 5.500 hiljada BAM, a maksimum do granice koja predstavlja veliku izloženost banke.
Donošenje odluke o plasmanima ispod iznosa koji su u nadležnosti Kreditnog odbora Banke je nadležnost Kreditnog odbora Sektora tržišta, Kreditnog odbora regije ili Kreditnog odbora filijale.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.2. Upravljanje finansijskim rizicima u MF banka a.d.Banja Luka (nastavak)

Služba procjene kreditnog rizika

Služba procjene kreditnog rizika vrši identifikaciju, mjerenje, procjenu i upravljanje rizicima koje je Banka preuzela u svom redovnom poslovanju. Obaveza Službe procjene kreditnog rizika je davanje mišljenja u pisanoj formi za ukupne izloženosti za fizička lica veće od 20 hiljada BAM odnosno preko 30 hiljada BAM ukupne izloženosti za pravna lica. Mišljenje Službe procjene kreditnog rizika je sastavni dio kreditnog prijedloga, odnosno predmeta koji se razmatra na Kreditnom odboru.

Rukovodilac Službe procjene kreditnog rizika kao član Kreditnog odbora Banke kao i član Uprave nadležan za upravljanje rizicima imaju pravo veta kod odlučivanja o plasmanima koje razmatra Kreditni odbor Banke.

Sektor upravljanja i kontrole rizicima

Sektor upravljanja i kontrole rizicima daje mišljenje o novim kreditnim proizvodima kao i ostalim oblastima koji generišu potencijalni rizik.

Pored redovnih mjesečnih izvještaja Sektor upravljanja i kontrole rizicima priprema i detaljne analize kvaliteta kreditne izloženosti i kolateralne pokrivenosti koje će omogućiti bolje razumjevanje, prihvatanje i ublažavanje kreditnog rizika.

Sektor sredstava i transakcionih poslova

Sektor sredstava i transakcionih poslova svoju ulogu upravljanja tekućom likvidnošću ostvaruje kroz sljedeće aktivnosti:

- planiranje priliva i odliva novčanih sredstava na dnevnom nivou,
- praćenjem poslovnih promjena i stanja novčanih sredstava na računu rezervi kod CB BiH, na računima kod korespodentnih banaka u inostranstvu i u zemlji, kao i novčanih sredstava u gotovom novcu u domaćoj i stranoj valuti u trezoru i u blagajnama Banke,
- pribavljanje nedostajućih sredstava ili plasiranje viška likvidnih sredstava na finansijskim tržištima,
- prati velike pojedinačne odlive/prilive sredstava deponenata, prati isplate kredita, a sve u cilju održavanja devizne pozicije, ročne strukture i ispunjenja svih dospjelih obaveza na vrijeme.
- analizu strukture i ročnosti depozita preduzimajući aktivnosti ponovnog ugovaranja ročnosti dospjelih depozita,
- održava i izdvaja zakonsku obaveznu rezervu kao minimalan iznos sredstava izdvojenih na
- računu rezervi kod CB BiH,
- priprema dnevne, mjesečne i šetomjesečne planove likvidnosti kao metod procjene buduće likvidnosti,
- interno i eksterno izvještavanje o kretanju likvidnosti.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO)

Osnovna funkcija Odbora za upravljanje aktivnom i pasivom Banke (ALCO) je identifikacija, mjerenje i upravljanje rizicima koji proizilaze iz strukture njenih bilansnih i vanbilansnih pozicija, prije svega rizikom likvidnosti i kamatnim rizikom, definišući odgovarajuće limite rizika i mjere kojima se eliminiše negativan uticaj na profitabilnost.

Odbor za upravljanje plasmanima

Osnovna funkcija Odbora za upravljanje plasmanima je da nadzire kvalitet kreditnih plasmana Banke, proces monitoringa i efikasnosti upravljanja kreditnim rizikom, prati procese naplate u Sektoru pravnih poslova i restruktuiranja i njihovo ostvarivanje u skladu sa poslovnim ciljevima Banke. Uloga odbora za praćenje kreditnog procesa po svim njegovim fazama da u slučaju identifikovanja uskog grla pripremi prijedlog Upravi Banke da se definišu mjere, aktivnosti i odgovorni na otklanjanju istih. Takođe je uloga koordinacija i strategijsko usmjeravanje procesa i aktivnosti između svih poslovnih funkcija u Banci koje su uključene u kreditni proces radi optimizacije procesa u svim njegovim fazama uz postizanje zadanih ciljeva i planiranih vrijednosti uz redovne kontrole povezane sa ovim procesima. U nadležnosti ovog odbora je davanje prijedloga za poboljšanje kvaliteta kreditnog portfolia.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.2. Upravljanje finansijskim rizicima u MF banka a.d.Banja Luka (nastavak)

Komisija za likvidnost

Komisija za likvidnost, sastavljena od od tri člana imenovana od strane NO Banke i to člana Uprave Banke, rukovodioca Sektora sredstava i transakcionih poslova i rukovodioca Sektora upravljanja i kontrole rizicima i održava sastanke minimalno jednom mjesečno. Komisija za likvidnost prati i procjenjuje tekuću, dnevnu likvidnost na osnovu plana likvidnosti na određeni dan, kojeg Sektor sredstava i transakcionih poslova dostavlja na dnevnom nivou članovima Komisije i ostalim članovima Uprave Banke.
Na mjesečnom nivou analizira plan likvidnosti i njegovu realizaciju, predlaže mjere i definiše zadatke za potrebe održavanja likvidnosti Banke da bi izbjegla rizik negativnih efekata na finansijski rezultat Banke zbog nemogućnosti urednog izmirenja svojih tekućih obaveza.

Komisija za rizike

Komisiju za rizike čine Predsjednik Uprave banke, članovi Uprave banke, Rukovodilac sektora upravljanja i kontrole rizicima i Zamjenik Rukovodioca sektora upravljanja i kontrole rizicima, te periodično na kvartalnim satancima Rukovodilas sektora tržišta i Rukovodilas sektora sredstava i transakcionih poslova. Komisija održava sastanke jednom mjesečno. Kontinuirano i sistematično prati sve rizike kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju kroz praćenje usklađenosti poslovanja sa Strategijom za preuzimanje i upravljanje rizicima Banke, Politikom za preuzimanje i upravljanje rizicima Banke i Izjavom o sklonosti ka preuzimanju rizika Banke.

29.3. Sistem upravljanja rizicima i tehnike ublažavanja

Najznačajniji rizici kojima je Banka izložena u svom poslovanju jesu kreditni rizik, tržišni rizik, rizik likvidnosti i operativni rizik.
Banka se u svom poslovanju neminovno sreće sa različitim vrstama rizika, iz kojih mogu proisteći negativni efekti na poslovanje Banke. Sistem upravljanja rizicima u Banci obuhvaćen je strategijom i politikom upravljanja rizicima, odgovarajućom unutrašnjom organizacionom strukturom banke, efektivnim i efikasnim procesom upravljanja svim rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, adekvatnim sistemom unutrašnjih kontrola i odgovarajućim informacionim sistemom kao I adekvatnim procesom interne procene o adekvatnosti kapitala i interne procjene adekvatnosti likvidnosti.

U cilju efikasnog upravljanja rizikom, a uzimajući u obzir potrebu minimiziranja sukoba interesa između preuzimanja rizika, ograničenja nivoa rizika i kontrole, kao i revizije sistema upravljanja rizicima, sveobuhvatan sistem upravljanja rizicima Banke uspostavljen je u skladu sa principom "3 linije odbrane". „Prva linija odbrane“ ima za ciljeve: identifikovanje, procjenu, ublažavanje, praćenje i kontrolu rizika u skladu sa limitima rizika utvrđenim u drugoj liniji odbrane. „Druga linija odbrane“ ima za cilj nezavisno od prve linije kontrole usklađenost sa utvrđenim ograničenjima. „Treća linija odbrane“ ima za cilj nezavisnu procjena usklađenosti sistema upravljanja rizicima sa internim i eksternim zahtevima.

Banka u svom poslovanju koristi tehnike smanjenje kreditnog rizika povezanog sa izloženošću ili izloženostima, a koja obuhvata materijalnu i nematerijalnu kreditnu zaštitu.

Materijalna kreditna zaštita predstavlja tehniku smanjenja kreditnog rizika prema kojoj smanjenje kreditnog rizika po izloženosti Banke proizilazi iz prava te banke da, u slučaju nastanka statusa neizmirenja obaveza druge ugovorne strane ili nastanka drugih određenih kreditnih događaja povezanih sa drugom ugovornom stranom, unovči ili prenese na sebe ili prisvoji ili zadrži određenu imovinu ili iznose, ili da smanji iznos izloženosti na iznos razlike između iznosa izloženosti i iznosa kreditne zaštite.

Nematerijalna kreditna zaštita je tehnika smanjenja kreditnog rizika prema kojoj smanjenje kreditnog rizika po izloženosti banke proizilazi iz obaveze treće strane na plaćanje određenog iznosa u slučaju nastanka statusa neizmirenja obaveza dužnika ili nastanka drugih određenih kreditnih događaja.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.3. Finansijski rizici u MF banka a.d.Banja Luka

Banka je u svom poslovanju naročito izložena sljedećim rizicima:

- Kreditnom riziku, uključujući i rezidualni rizik, rizik smanjenja vrednosti potraživanja, rizik izmirenja/isporuke, kao i rizik druge ugovorne strane;
- Riziku koncentracije, koji posebno uključuje rizike izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica;
- Riziku likvidnosti;
- Tržišnim rizicima (kamatni rizik, devizni rizik i ostali);
- Operativnom riziku;
- Riziku ulaganja banke;
- Strateškom riziku;
- Riziku usklađenosti poslovanja banke
- Riziku od pranja novca i finansiranja terorizma

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik

Ispravka vrijednosti potraživanja (primjena MSFI 9 – Finansijski instrumenti)

Primjena MSFI 9 počela je od 1. januara 2018. godine i od tada Banka ima definisane strategije, politike i procedure vezane za biznis modele Banke, koji su dokazi za formalno dokumentovanje postojećih biznis modela, definisanje novih i njihovo prilagođavanje MSFI 9.

Metodologija u skladu sa MSFI 9 podrazumjeva slijedeće:

- Koncept mjerenja očekivanih kreditnih gubitaka – mjerenje očekivanog kreditnog gubitka prema MSFI 9 prelazi iz oblasti prepoznavanja nastalih gubitaka u oblast očekivanih gubitaka, pri čemu se za očekivanje gubitaka moraju uzeti u obzir različiti scenariji.
- Vjerovatnoćom ponderisani scenariji izračuna očekivanog kreditnog gubitka – znači da se u svim nivoima kreditnog rizika očekivanja gubitaka mora ugraditi i vjerovatnoćom ponderisani scenariji izračuna u minimalno dva tj. više scenarija sa pripadajućom vjerovatnoćom. Samim tim, za svaku izloženost postoji neka (pa čak i marginalno mala) vjerovatnoća nastanka gubitka.
- Neophodno adekvatno modeliranje risk parametara (EAD – izloženosti, PD – vjerovatnoća defaulta, LGD - gubitak po defaultu, CCF – faktor kreditne konverzije) – MSFI 9 pored toga što zahtjeva preciznije parametre za izračun očekivanih gubitaka koje u obzir uzimaju PIT (point-in-time) parametre, nasuprot trenutno definiranih IAS 39 (TTC – through the cycle).
- Neophodno modeliranje makroekonomskih očekivanja – prilikom određivanja risk parametara neophodno je uzeti u obzir i kako kretanje makroekonomskih varijabli utiče na kretanje risk parametara Banke.
- Kriteriji za prelazak u nivoe kreditnog rizika – MSFI 9 obzirom na određenje da u dijelu prihodujućeg portfolija postoji i nivo kreditnog rizika 2 u koju se svrstavaju izloženosti sa povećanim kreditnim rizikom od trenutka odobravanja do trenutka izvještavanja, neophodno je da Banka definiše kriteriji na osnovu kojih će prepoznavati izloženosti sa povećanim kreditnim rizikom u svim segmentima umanjenja vrijednosti finansijskih instrumenata.
- Obračun kamatnog prihoda na nekvalitetnu aktivu – jedini izvor kamatnog prihoda na nekvalitetnu aktivu je tzv. unwinding.
- POCI financijska aktiva (engl. purchased or originated credit-impaired financial assets) – definiše se nova kategorija aktive za koju je postoji poseban set pravila tj. aktiva koja sa sobom prilikom odobravanja ili kupovine već nosi oznaku umanjenja vrijednosti, aktiva za koju već postoji individualno očekivano umanjenje vrijednosti.

Ispravka vrijednosti prema MSFI 9 se kreira za finansijsku aktivu u opsegu standarda koja je razvrstana u odgovarajuće poslovne modele i područja 1 standarda.

Prema zahtjevima standarda MSFI 9 i ABRS Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, Banka prema razumnom trošku i naporu procjenjuje u kojoj tački ekonomskog ciklusa se trenutno nalazi u odnosu na svoje izloženosti i kako makroekonomska kretanja odnosno buduće informacije mogu uticati na očekivani gubitak. Makroekonomski pokazatelji mogu različito uticati na risk parametre u izračunu dvanaestomjesečnih i višegodišnjih gubitaka, ali obzirom da je formula izračuna ispravke vrijednosti proizvod risk faktora/parametara, prilagođavanjem jednog risk parametra (PD) će se prilagoditi i ispravka vrijednosti za očekivane buduće informacije.
Pod pragom materijalne značajnosti („treshhold") za potrebe obračuna broja dana kašnjenja podrazumjeva se iznos veći od:

- Fizičkog lica u iznosu većem od 200 BAM i 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika,
- Pravnog lica u iznosu većem od 1.000 BAM i 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika.

Neko finansijsko sredstvo ili grupa finansijskih sredstava je obezvrijeđena i gubici zbog obezvrjeđenja su nastali ako, i samo ako, postoji objektivan dokaz obezvrjeđenja kao rezultat jednog ili više događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja sredstva (nekog "događaja gubitka") i taj događaj gubitka (ili događaji) imaju uticaj na procijenjene buduće tokove gotovine finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji mogu biti pouzdano procijenjeni.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik

Ispravka vrijednosti potraživanja (primjena MSFI 9 – Finansijski instrumenti) (nastavak)

Banka prvo procjenjuje da li postoji objektivan dokaz obezvrjeđenja individualno za finansijska sredstva koja su individualno značajna, i individualno ili na portfolio osnovi za finansijska sredstva koja nisu finansijski značajna. Individualno beznačajne izloženosti bi bile procijenjene individualno kada se definiše specifičan rizik povezan sa klijentom/transakcijom (npr. koncentracija industrije, status neizmirenja obaveze, kategorije rejtinga, vrsta kredita, sposobnost kupca da nosi rizik, itd.). Objektivni dokaz da je neko finansijsko sredstvo ili grupa sredstava obezvrijeđena uključuje vidljive podatke koji dođu do pažnje Banke u vezi sa događajima gubitka opisanim ispod:

- Dužnik kasni sa otplatom dospjelih obaveza više od 90 dana u materijalno značajnom iznosu.
- Banka smatra malo vjerojatnim da će dužnik u potpunosti izmiriti svoju obavezu prema njoj, bez obzira na mogućnost naplate po osnovu aktiviranja instrumenta obezbjeđenja (engl/Unlikelines to pay – „UTP“ kriteriji)., posebno cijeneći slijedeće elemente:

- ako postoji objektivan dokaz da je došlo do umanjenja vrijednosti,
- ako se dužnik suočava sa značajnim finansijskim poteškoćama,
- ako je banka prodala drugu izloženost istog dužnika uz značajan ekonomski gubitak,
- ako je banka pristala da da modifikuje izloženost zbog trenutnih finansijskih poteškoća dužnika ili poteškoća koje će uskoro nastati, a što će za posljedicu imati umanjenje finansijske obaveze dužnika zbog značajnog otpisa ili odgode plaćanja glavnice, kamata ili, naknada. Pri tome, Banka razmatra da li je modifikacija izloženosti koja nije u trenutku modifikacije bila raspoređena u nivo kreditnog rizika 3 imala za rezultat umanjenje finansijske obaveze dužnika zbog značajnog otpisa ili odgode plaćanja glavnice, kamata ili naknada, te ukoliko utvrdi da je to umanjenje veće od 1%, smatra se je nastupio status neizmirenja obaveza. Pored navedenog, Banka razmatra postoje li druge naznake da je izvjesno da dužnik neće izmiriti obaveze prema Banci u potpunosti i u slučaju da je izvjesno da dužnik neće izmiriti obaveze prema Banci u potpunosti uključujući sljedeće;
- velika jednokratna otplata na kraju perioda predviđenog planom otplate,
- plan otplate u kojem se na početku predviđaju znatno niži iznosi plaćanja,
- duži grejs period, uzimajući u obzir namjenu kredita,
- izloženosti prema dužniku su više puta restrukturirane u odnosu na inicijalnu izloženost.
- ako je pokrenuta likvidacija ili stečaj dužnika,
- ako je dužnik nije izvršio svoju obavez prema banci najkasnije u roku od 60 dana od dana kada je izvršen protest po osnovu prethodno izdate garancije.

Na temelju statusa neizmirenja obaveza, te pojedinačnoj značajnosti izloženosti, Banka razlikuje različite pristupe mjerenju umanjenju vrijednosti (pojedinačna ili portfolio procjena). Za sve materijalno značajne klijente za koje se utvrdi da postoji objektivni dokaz umanjenja vrijednosti tj. da su u statusu neizmirenja obaveza (defaulta), nose posebne rezervacije ili su klasifikovani kao POCI aktiva, Banka će raditi individualno procjenu umanjenja vrijednosti.

Prema navedenom, u procesu utvrđivanja ispravke vrijednosti u skladu sa MSFI 9 Banka razlikuje dva pristupa:

- Individualna (pojedinačna) ispravka vrijednosti – Ova vrsta ispravke vrijednosti se obračunava na već navedene izloženosti koje su istovremeno individualno materijalno značajne (njihova izloženost prelazi individualno definisan značajan limit) i imaju dokaz o obezvrjeđenju potraživanja, i
- Portfolio (grupna) ispravka vrijednosti – Ova vrsta ispravke vrijednosti se obračunava na sve izloženosti Banke za koje ne postoji dokaz o obezvrjeđenju potraživanja.

Na svaki zadnji dan u mjesecu Banka radi obračun ispravke vrijednosti. Internom metodologijom Banke definisani su kriteriji za raspoređivanje izloženosti u nivoe kreditnog rizika.

Obračun ispravke vrijednosti i rezervisanja za gubitke po individualnim materijalno značajnim izloženostima kod kojih je identifikovan objektivni događaj obezvrjeđenja vrši se kroz individualnu ispravku vrijednosti. Individualna ispravka vrijednosti podrazumjeva procjenu očekivanih kreditnih gubitaka, odnosno analizu očekivanih budućih novčanih tokova u više različitih scenarija naplate sa određenim vjerovatnoćama svakog scenarija te izračuna njihove sadašnje vrijednosti. Individualna ispravka vrijednosti se izračunava kao razlika između ukupne bilansne izloženosti klijenta po kreditu (dospjela glavnica, nedospjela glavnica, kamata) i zbira neto sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih tokova novca (iz redovne otplate i iz aktiviranih instrumenata obezbjeđenja) tog kredita. Za svaku transakciju pojedinačno budući tokovi novca biće pojedinačno određeni i to posebno za glavnicu i posebno za kamatu.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik

Ispravka vrijednosti potraživanja (primjena MSFI 9 – Finansijski instrumenti) (nastavak)

Svi plasmani klijenata koji su prema kriterijima razvrstani za portfolio (grupnu) ispravku vrijednosti, dalje se grupišu u odgovarajuće homogene grupe (HG). Osnovni kriterijum grupisanja su segmenti, s tim što je najveći segment MSME dalje podijeljen na grupe kreditnih proizvoda: MSME-Kredit za obrtna sredstva, MSME-Kredit za osnovna sredstva i investicije, MSME-Nenamjenski kredit za preduzetnike, MSME-Transferisani kredit i MSME-Ostali. Zbog specifičnosti kreditnog proizvoda "Overdraft", izloženosti koje pripadaju ovom proizvodu se izdvajaju u posebnu homogenu grupu na nivou portfolija Banke (bez obzira na segment). Za definisane homogene grupe će se kroz primjenu formirati ispravka vrijednosti. Za svaku homogenu grupu će se pratiti kretanje, odnosno migracija izloženosti iz bonitetnih grupa u određeni status prema danima kašnjenja.

Mjerenje umanjenja vrijednosti na grupnoj osnovi zahtijeva procjenu parametara na statističkoj osnovi sa prilagođavanjem za buduća ekonomska kretanja. Parametri rizika PD i LGD će se računati za svaku homogenu skupinu na višegodišnjem nivou tj. najvećom ročnosti pojedine homogene grupe korištenjem istorijskih podataka te prilagođavanjem za očekivane buduće gubitke.

Banka računa PD parametar za izloženosti sa bilansima i bez bilansa uz pomoć trazicionih matrica na osnovu sljedećeg algoritma: Migracije se posmatraju tako da prate godišnja kretanja sa pomjeranjima na mjesečnom nivou (npr. 31.03.2019. 31.03.2020, 30.04.2019, 31.05.2019 -31.05.2020.) Za svaki par uzastopnih mjeseci, sve migracije su sumirane u NxN tabelu frekventnosti, gde N označava broj rejting klasa kojih je ukupno 10, Za prvih 9 rejtinga prate se migracije u rejting 10 koji predstavlja status default-a. LGD parametar je ekspertno određena ocjena u skladu sa dostupnom istorijom gubitaka, ali uzimajući u obzir mogući gubitak sa vjerovatnoćom takvog scenarija prilikom određivanja procenta tog risk parametra. Za izloženosti u obliku kredita određivanje LGD parametra vrši se putem tkz. work-out metode procjene, koja se zasniva na analizi istorijskih slučajeva procesa naplate nakon nastupanja statusa neizmirenja obaveza. Kod svakog takvog slučaja pripadajući niz novčanih tokova do kojih dolazi tokom procesa naplate (npr. priliva po osnovu uplata dužnika, naplata od novčanih sredstava dužnika iz kolateral u vezi sa izloženošću, nezavisno od toga sa li se kolateral smatra prihvatljivim, kao i odliva vezanih za interne i eksterne direktne troškove samog procesa naplate) diskontuju se sa ponderisanom efektivnom kamatnom stopom na nivou portfolia (a period od godinu dana) , kako bi se dobila sadašnja vrijednost naplate nakon nastupanja statusa neizmirenja obaveza.

Metodologijom su definisane vrste sredstava obezbjeđenja (kolaterala) i parametri vezani za kolaterale koji se koriste prilikom obračuna ispravki vrijednosti na individualnoj i portfolio (grupnoj) osnovi. Primjenom definisanih parametara po pojedinačnim vrstama kolaterala, za potrebe obračuna individualne ispravke vrijednosti na individualno materijalno značajne izloženosti koje su obezbijeđene ovim vrstama kolaterala, dobija se očekivani tok gotovine umanjen kroz diskontovanje na sadašnju vrijednost.
Banka preuzima na sebe kreditni rizik koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat Banke usljed neizvršavanja ugovorenih obaveza dužnika prema Banci. Kreditni rizik predstavlja najznačajniji rizik za poslovanje Banke koja iz tog razloga upravlja svojom izloženošću kreditnom riziku. Izloženost kreditnom riziku nastaje prije svega na osnovu aktivnosti kreditiranja, tj. odobravanja kredita. Kreditni rizik je takođe prisutan kod vanbilansnih finansijskih instrumenata, kao što su garancije i nepovučene kreditne linije.

Kreditni rizik podrazumijeva rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed neizvršavanja obaveza dužnika prema Banci. Kreditni rizik obuhvata:

- Rizik neizvršenja („default risk") – rizik od gubitka koji može nastupiti ukoliko dužnik ne izmiri svoju obavezu prema Banci;
- Rizik promjene kreditnog kvaliteta aktive („downgrade risk") – rizik od gubitka Banke koji može nastati ukoliko dođe do pogoršanja nivoa rizičnosti dužnika (pogoršanja kreditnog rejtinga dužnika) na pozicijama aktive koje se vode u kreditnom portfoliju;
- Rizik promjene vrijednosti aktive – rizik od gubitka Banke koji može nastati na pozicijama aktive koje se vode u kreditnom portfoliju ukoliko dođe do smanjenja tržišne vrijednosti u odnosu na vrijednost po kojoj je aktiva kupljena;
- Rizici izloženosti – rizici koji mogu proisteći po osnovu izloženosti Banke prema jednom licu, grupi povezanih lica ili licima povezanim sa Bankom.

Banka kreditnim rizikom upravlja provođenjem strategije kreditiranja koja je usmjerena prema preduzetnicima, mikro, malim i srednjim preduzećima (MSME) i velikoj disperziji rizika.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik – MF banka a.d.Banja Luka

Ispravka vrijednosti potraživanja (primjena MSFI 9 – Finansijski instrumenti (nastavak)

Banka kreditnim rizikom upravlja tako što u skladu sa svojom politikom kreditiranja odobrava standardizovane kreditne proizvode. Kreditni proizvodi i njihove osnovne karakteristike u pogledu iznosa, roka, kamatne stope, naknade, te obaveznog obezbjeđenja definisani su Katalogom kreditnih proizvoda. Sektor upravljanja i kontrole rizicima kao kontrolna funkcija upravljanja rizicima uključen je u definisanje kreditnih proizvoda i njihovu ocjenu sa stanovišta procjene rizika (daje mišljenje na sve izmjene Kataloga kreditnih proizvoda). Nivoi odlučivanja, definisani Poslovnikom o radu kreditnih odbora, nadležni su za donošenje odluka u slučajevima odobravanja standardnih proizvoda i pod standardnim uslovima, a svako odstupanje od definisanih standarda zahtijeva odlučivanje na višem nivou.

Banka je Kreditnim priručnikom, Pravilnikom o dokumentovanju kreditnih aktivnosti i odlaganju/čuvanju kreditne dokumentacije, kao i Uputstvom za izradu kreditne analize, jasno definisala način obrade rizičnih proizvoda, potrebnu dokumentaciju za pojedine tržišne segmente, korake kreditnog procesa kao i organizacione dijelove i pojedinačne izvršioce odgovorne za njihovo sprovođenje. Navedenim dokumentom su propisani svi obrasci koji se koriste u toku obrade i praćenja kredita, kao i način i obrasci kreditne analize za ocjenu kreditne sposobnosti (boniteta) u zavisnosti od pripadnosti tržišnom podsegmentu Retail, MSME, COR i PUB). Banka odobrava kredite u skladu sa definisanom procedurom odobravanja kredita, a na osnovu procjene kreditne sposobnosti dužnika i instrumenata obezbjeđenja. Kreditne odluke se donose na osnovu definisanih limita za pojedinačne izloženosti i definisanih limita ukupne izloženosti klijenta odnosno grupe povezanih lica. U Banci postoji 5 nivoa ovlaštenja za odobravanje plasmana od kojih je najviši Nadzorni odbor Banke, a najniži Kreditni odbor filijale. Obrada kreditnih zahtjeva za MSME i Retail tržišni segment vrši se decentralizovano u poslovnicama Banke. Obrada kreditnih zahtjeva od prijema zahtjeva za kredit do plasmana kredita obavlja se kroz aplikativni kreditni modul prilagođen potrebama Sektora tržišta (Front office).

Uputstvom za naplatu i upravljanju dospjelim nenaplaćenim obavezama, kao i Politikom monitoringa, definisan je način praćenja i monitoring postojećih plasmana kao i nadležnosti i odgovornosti za sprovođenje aktivnosti naplate. Navedenim uputstvom Banka je definisala način sprovođenja dnevnog i mjesečnog monitoringa naplate u okviru kojeg se realizuju i određeni koraci upravljanja problematičnim plasmanima.

Da bi se na kvalitetan, sistematski i pregledan način upravljalo portfoliom u kašnjenju, internim procedurama su definisana 2 dokumenta i to: „Dosije neuredne otplate“ i „Strategije naplate“. „Dosije neuredne otplate“ predstavlja izvještaj koji daje pregled već izvršenih aktivnosti po kreditima u kašnjenju preko 30 dana i vodi se sve dok se obaveze po kreditu ne izmire u potpunosti. Kreditni službenici su u obavezi da vode dosije neuredne otplate i hronološki evidentiraju sve aktivnosti koje su poduzete u cilju naplate potraživanja. Vođenje ovog obrasca je softverski podržano u okviru kreditnog modula koji koristi Front office. „Strategije naplate“ je izvještaj koji daje pregled planiranih aktivnosti koje će biti preduzete u cilju naplate potraživanja odnosno dogovorenu strategiju naplate.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik MF banka a.d.Banja Luka (nastavak)

Gubici od umanjenja vrijednosti i politika rezervisanja

Banka procjenjuje rizik mogućih gubitaka usljed pogoršanja kreditne sposobnosti dužnika. Kreditni rizik obuhvata rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da pravovremeno ispune svoje obaveze, bilo da je malo vjerovatno da će ih izmiriti iz svojih primarnih izvora, bilo da su u kašnjenju više od 90 dana u materijalno značajnom iznosu.

Obezvrijeđeni plasmani su plasmani kod kojih je utvrđen objektivni dokaz obezvređenja. Pod objektivnim dokazom obezvređenja se podrazumijevaju događaji koji uslovljavaju mjerljivo umanjenje procijenjenih budućih tokova gotovine.

Pojedinačno obezvrjeđena sredstva su ona sredstva za koja je pojedinačno procijenjeno da su obezvrjeđena i za koja su priznati procijenjeni gubici. Iznos gubitka utvrđuje se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti i sadašnje vrijednosti budućih tokova gotovine.

Obračunati iznos obezvređenja bilansne aktive Banka evidentira na teret rashoda, a u korist ispravke vrijednosti te aktive, a obračunati iznos vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki evidentira se na teret rashoda, a u korist rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi.

Grupna procjena obezvrjeđenja se vrši za plasmane koji ne pripadaju grupi individualno značajnih plasmana.

Za svrhu grupne procjene plasmani se grupišu u homogene grupe u pogledu kreditnog rizika u skladu sa internom metodologijom Banke za obračun ispravki vrijednosti.

Budući tokovi gotovine za homogene plasmane određuju se na osnovu raspoloživih istorijskih podataka, uglavnom podataka o kašnjenju u izmirenju obaveza, a uzimaju se u obzir i tokovi koji će izvjesno nastati realizacijom sredstava obezbjeđenja.

Kolaterali

U skladu sa standardnim principima kreditnog poslovanja, Banka u svrhu obezbjeđenja plasmana zahtijeva kolateral koji treba pokriti rizik nemogućnosti klijenta da izvrši ugovorene obaveze.
Kolaterali koje Banka najčešće koristi kao instrumente obezbjeđenja su:

- mjenice,
- nalozi
- izjava o zapljeni (administrativna zabrana),
- solidarni dužnik,
- solidarni jemac/jemac platac,
- zalog na nepokretnu imovinu-hipoteka,
- zalog pokretnih stvari,
- zalog HOV,
- zalog novčanih sredstava (depozit/štedni ulog),
- polisa osiguranja,
- garancije Garantnog Fonda RS,
- garancije Garantnog programa_COVID 19.

Banka zadržava pravo da zatraži bilo koju drugu vrstu instrumenta obezbjeđenja koju smatra neophodnom.

Nekvatitetne izloženosti

Pod nekvalitetnom izloženosti podrazumijevaju se izloženost u statusu neizmirenja obaveza, odnosno izloženost koja je raspoređena u nivo kreditnog rizika i izloženosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a ispunjavaju uslov za raspoređivanje u nivo kreditnog rizika 3.

Banka vrši klasifikaciju klijenta u skladu sa Internom metodologijom obračuna ispravke vrijednosti kao i klasifikaciju klijenta prema Odluci ABRS o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka. Prema navedenoj Odluci ABRS svi klijenti se klasifikuju u tri nivoa kreditnog rizika: nivo kreditnog rizika 1 („Stage 1“), nivo kreditnog rizika 2 („Stage 2“) i nivo kreditnog rizika 3 („Stage 3“).

Upravljanje problematičnim plasmanima je centralizovano i organizovano kroz rad posebnog Sektora pravnih poslova i restruktuiranja, koji je nadležan za reprogram i restruktiuranja svih plasmana.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik MF banka a.d.Banja Luka (nastavak)

Uputstvom o naplati i upravljanju problematičnim plasmanima Banka je decidno propisala poslove preuzimanja, praćenja i naplate svih problematičnih plasmana za sve tržišne segmente.

Klijent treba da pređe u nadležnost Službe za restrukturiranje kredita kada je ispunjen jedan od sljedećih uslova:

1. Izloženosti koje dobijaju status neizmirenja obaveza na zadnji dan u mjesecu;
2. Sve vrste garancija gdje je Banka izvršila plaćanje, a dospjela obaveza nije izmirena u roku od 60 dana od datuma plaćanja Banke po garanciji.
3. Sve aktivne izloženosti koje su na zadnjoj klasifikaciji raspoređene u nivo kreditnog rizika 3 - izloženosti u statusu neizmirenja obaveza.

Klijenti koji su ispunili neki od gore navedenih uslova prenose se u nadležnost Službe za restrukturiranje kredita, pod pretpostavkom da je moguće kroz opcije/mjere restruktuiranja omogućiti održivu otplatu dugovanja i na taj način izbjeći prinudnu naplatu sudskim putem.

Prenos u Službu za restruktuiranje kredita se radi nakon sprovedene redovne mjesečne klasifikacije izloženosti od strane Sektora upravljanja i kontrole rizicima. Sektor tržišta generiše odluku koja sadrži spisak svih izloženosti koji su zadnji dan prethodnog mjeseca ispunjavali navedene uslove za transfer. Odluka o prenosu u Službu restruktuiranja treba biti sastavljena u jednom primjerku i potpisana od strane jednog člana Uprave banke, a skeniran spisak se elektronski dostavlja Službi za restrukturiranje kredita i filijalama/ekspoziturama čije partije su predmet transfera. Na osnovu ovog spiska, vrši se prenos predmeta iz Sektora tržišta u Službu za restrukturiranje, te zaduženje zaposlenog u Službi za restrukturiranje za navedene predmete u sistemu. Zaduživanje nadležnog službenika u Službi restruktiriranja se radi automatski u sistemu.

Zaposleni u Službi za restrukturiranje je obavezan:

postupiti po preuzetim predmetima u što kraćem roku,
nastaviti voditi pregled aktivnosti i mjera koje preduzima na konkretnim partijama, kroz ažuriranje u front aplikaciji.

Zaposleni u Službi za restrukturiranje imaju na raspolaganju sve mjere u cilju rješavanja problema kašnjenja koje podrazumijevaju agresivnu naplatu, reprogram postojećih zaduženja, restruktuiranje obaveza, otvaranje novih zaduženja na glavog dužnika ili ostale učesnike.

Vraćanje klijenta iz nadležnosti Službe restrukturiranja kredita u nadležnost Sektora tržišta

Kada dužnik tokom definisanog perioda oporavka kontinuirano:

- za restrukturirane izloženosti i POCI imovinu u toku 12 mjeseci od datuma restrukturiranja
- za nerestrukturirane izloženosti u toku šest mjeseci od datuma kada je prestalo ispunjavanje uslova iz člana 20. „Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka“ dokažu urednost u otplati (vrše otplatu u skladu sa ugovorenim planom otplate, bez kašnjenja >30 dana na zadnji dan u mjesecu) vraćaju se u nadležnost Sektora tržišta. Grejs period se ne priznaje (ne računa) u period oporavka.

Procedura vraćanja je ista kao procedura prenosa/preuzimanja, samo se sada vrši u obrnutom smjeru.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik MF banka a.d.Banja Luka (nastavak)

29.4.1. Pregled kreditne izloženosti na dan 31.12.2023. godine

(U hiljadama BAM)

Učešće u ukupnoj izloženosti na dan 31.12.2023. godina

Segmentacija	Ukupna izloženost	Dospjeli krediti	%	Nekvalitetni krediti	%	Rep/Res S1	Rep/Res S2	Rep/Res S3	Reprogramirani/restrukturirani krediti	%	Kamate	%	Avansi
Korporativni i Javni klijenti	164.020	189	0,12	1.967	1,20	-	-	-	0	0,00	20	0,01	225
Preduzetnici	462.456	17.356	3,75	28.710	6,21	7.446	10.572	7.994	26.013	5,62	1.317	0,28	2.093
Stanovništvo	135.701	6.467	4,77	11.434	8,43	1.259	1.925	4.839	8.023	5,91	519	0,38	831
Ukupno Banka	**762.177**	**24.012**	**3,15**	**42.110**	**5,53**	**8.705**	**12.497**	**12.834**	**34.036**	**4,47**	**1.856**	**0,24**	**3.149**

9 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik MF banka a.d.Banja Luka (nastavak)

29.4.1. Pregled kreditne izloženosti na dan 31.12.2022. godine

(U hiljadama BAM)

STANJE KREDITA

	31.jan	28.feb	31.mar	30.apr	31.maj	30.jun	31.jul	31.avg	30.sep	31.okt	30.nov	31.dec
Stage 1	345.229	354.150	369.381	361.054	349.907	356.042	380.548	388.462	389.752	388.925	395.867	402.907
Stage 2	83.678	83.009	84.176	94.904	103.770	107.562	92.091	90.063	97.916	101.099	94.847	95.531
Stage 3	26.597	27.534	28.909	30.422	29.424	29.276	29.333	28.439	29.172	28.247	28.669	29.016
Ukupno	**455.504**	**464.694**	**482.465**	**486.380**	**483.101**	**492.880**	**501.972**	**506.965**	**516.840**	**518.271**	**519.383**	**527.454**

STANJE KAMATE

	31.jan	28.feb	31.mar	30.apr	31.maj	30.jun	31.jul	31.avg	30.sep	31.okt	30.nov	31.dec
Stage 1	2.100	1.925	2.038	2.006	2.017	1.913	2.227	2.330	2.289	2.259	2.278	2.273
Stage 2	864	822	727	838	765	809	818	737	737	817	785	716
Stage 3	974	1.002	1.060	1.014	971	949	946	918	920	918	926	939
Ukupno	**3.938**	**3.748**	**3.825**	**3.858**	**3.753**	**3.671**	**3.991**	**3.984**	**3.946**	**3.994**	**3.989**	**3.928**

UKUPNA IZLOŽENOST BEZ SUSPENDOVANE KAMATE

	31.jan	28.feb	31.mar	30.apr	31.maj	30.jun	31.jul	31.avg	30.sep	31.okt	30.nov	31.dec
Ostalo	20.734	22.891	20.118	21.597	25.406	30.683	32.857	37.922	38.776	39.390	31.426	29.943
Stage 1	411.186	425.090	437.122	427.127	417.968	421.232	445.578	456.518	460.254	469.076	481.228	485.786
Stage 2	89.840	88.546	90.229	102.496	110.045	114.781	98.507	96.132	104.445	108.164	100.927	101.991
Stage 3	28.497	29.505	31.005	32.728	31.696	31.558	31.666	30.794	31.539	30.591	31.272	31.522
Ukupno	**550.257**	**566.032**	**578.474**	**583.947**	**585.115**	**598.254**	**608.608**	**621.365**	**635.014**	**647.220**	**644.853**	**649.242**

UKUPNA ISPRAVKA VRIJEDNOSTI

	31.jan	28.feb	31.mar	30.apr	31.maj	30.jun	31.jul	31.avg	30.sep	31.okt	30.nov	31.dec
Stage 1	7.755	7.978	7.854	6.672	7.391	7.847	9.365	9.092	9.833	9.329	10.307	9.628
Stage 2	12.456	12.541	12.604	13.201	13.580	12.250	10.756	10.268	11.096	12.349	11.102	12.367
Stage 3	24.302	25.113	26.426	27.653	26.791	26.856	26.817	26.120	26.362	25.722	25.667	25.709
Ukupno	**44.513**	**45.631**	**46.884**	**47.526**	**47.761**	**46.954**	**46.938**	**45.480**	**47.291**	**47.400**	**47.076**	**47.705**

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik MF banka a.d.Banja Luka (nastavak)

29.4.2. Ukupna izloženost bez suspendovane kamate na dan 31.12.2023. i 31.12.2022. godine

(u hiljadama BAM)

(u hiljadama BAM)

	Kreditiranje fizičkih lica				Kreditiranje pravnih lica			
	Stage 1	**Stage 2**	**Stage 3**	**Ukupno**	**Stage 1**	**Stage 2**	**Stage 3**	**Ukupno**
Stanje na dan 01.01.2023. godine	**111.389**	**12.509**	**6.467**	**130.365**	**294.097**	**83.808**	**24.620**	**402.525**
Otplaćeni krediti (bez otpisa)	(17.681)	(841)	(482)	(19.004)	(97.452)	(23.126)	(2.984)	(123.562)
Transfer u Stage 1 (iz 2 ili 3)	1.179	(1.052)	(127)	-	11.995	(11.979)	(17)	-
Transfer u Stage 2 (iz 1 ili 3)	(8.020)	8.224	(204)	-	(41.286)	41.335	(49)	-
Transfer u Stage 3 (iz 1 ili 2)	(2.257)	(4.839)	7.096	-	(8.471)	(8.761)	17.231	-
Krediti u otplati	(16.302)	(1.450)	(491)	(18.243)	(45.151)	(11.823)	(1.459)	(58.434)
Otpisi	-	-	(960)	(960)	-	-	(2.943)	(2.943)
Prodaja NPL-a	-	-	-	-	-	-	(7.952)	(7.952)
Novoplasirani krediti	37.869	1.628	101	39.599	202.627	61.074	3.002	266.703
Ukupno na dan 31.12.2023. godine	**106.176**	**14.180**	**11.401**	**131.757**	**316.359**	**130.529**	**29.450**	**476.338**

(U hiljadama BAM)

	Kreditiranje fizičkih lica				Kreditiranje pravnih lica			
	Stage 1	**Stage 2**	**Stage 3**	**Ukupno**	**Stage 1**	**Stage 2**	**Stage 3**	**Ukupno**
Stanje na dan 01.01.2022. godine	**99.127**	**10.213**	**6.207**	**115.548**	**240.117**	**81.939**	**20.680**	**342.736**
	(31.863)	(2.790)	(2.379)	(37.032)	(121.740)	(39.716)	(7.291)	(168.747)
Transfer u Stage 1 (iz 2 ili 3)	2.075	(2.052)	(23)	-	16.067	(15.601)	(466)	-
Transfer u Stage 2 (iz 1 ili 3)	(5.021)	5.352	(331)	-	(16.652)	16.923	(271)	-
Transfer u Stage 3 (iz 1 ili 2)	(822)	(1.617)	2.439	-	(2.258)	(5.724)	7.982	-
Nova finansijska imovina stečena ili nabavljena	47.893	3.403	553	51.489	178.563	45.987	3.986	228.537
Ukupno na dan 31.12.2022. godine	**111.389**	**12.509**	**6.467**	**130.365**	**294.098**	**83.808**	**24.620**	**402.526**

Bruto knjigovodstvene vrijednosti uključuju glavnicu i kamatu. Neamortizovana odgođena naknada nije uključena.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik MF banka a.d.Banja Luka (nastavak)

Maksimalna izloženost kreditnom riziku

Sljedeća tabela prikazuje promjene u obezvrjeđenju kredita plasiranih komitentima:

(u hiljadama BAM)

	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI - S2	POCI - S3	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2023. godine	**339.244**	**88.063**	**22.633**	**4.089**	**4.254**	**458.284**
Otplaćeni krediti (bez otpisa)	(107.568)	(30.410)	(3.096)	(335)	(408)	(141.818)
Transfer u Stage 1 (iz 2 ili 3)	18.142	(17.653)	(489)	-	-	-
Transfer u Stage 2 (iz 1 ili 3)	(21.673)	22.230	(602)	45	-	-
Transfer u Stage 3 (iz 1 ili 2)	(3.079)	(7.342)	10.155	-	265	-
Krediti u otplati	(46.035)	(10.720)	(1.272)	(1.035)	(187)	(59.249)
Otpis	-	-	(3.989)	-	(723)	(4.712)
Novoplasirani krediti	226.455	49.385	4.386	-	159	280.385
Ukupno na dan 31.12.2023. godine	**405.486**	**93.553**	**27.727**	**2.763**	**3.360**	**532.890**

(U hiljadama BAM)

Bruto knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava u nastavku predstavlja maksimalnu izloženost Banke kreditnom riziku.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik MF banka a.d.Banja Luka (nastavak)

Sljedeća tabela prikazuje promjene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti kredita plasiranih komitentima na 31.12.2023. godine (posebno prikazani POCI plasmani):

(u hiljadama BAM)

	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI - S2	POCI - S3	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2023. godine	**405.486**	**93.553**	**27.727**	**2.763**	**3.360**	**532.890**
Otplaćeni krediti (bez otpisa)	(115.133)	(23.867)	(3.103)	(99)	(363)	(142.566)
Transfer u Stage 1 (iz 2 ili 3)	13.174	(13.030)	(144)	-	-	-
Transfer u Stage 2 (iz 1 ili 3)	(49.306)	49.463	(253)	96	-	-
Transfer u Stage 3 (iz 1 ili 2)	(10.728)	(13.600)	24.251	-	77	-
Krediti u otplati	(61.454)	(12.544)	(1.703)	(729)	(247)	(76.677)
Otpis	-	-	(2.767)	-	(1.135)	(3.902)
prodaja NPL-a	-	-	(7.250)	-	(702)	(7.952)
Novoplasirani krediti	240.495	62.703	3.100	-	4	306.302
Ukupno na dan 31.12.2023. godine	**422.535**	**142.677**	**39.857**	**2.032**	**994**	**608.095**

(u hiljadama BAM)

Obezvrjeđenje kredita plasiranih komitentima

	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI - S2	POCI - S3	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2022. godine	**9.627**	**11.879**	**22.467**	**488**	**3.242**	**47.704**
Otplaćeni krediti (bez otpisa)	(3.118)	(3.039)	(838)	(11)	(342)	(7.348)
Transfer u Stage 1 (iz 2 ili 3)	163	(160)	(3)	-	-	-
Transfer u Stage 2 (iz 1 ili 3)	(5.590)	5.603	(20)	7	-	-
Transfer u Stage 3 (iz 1 ili 2)	(7.441)	(9.094)	16.497	-	38	-
Promjena rezervisanja kredita u otplati	9.298	4.133	93	(300)	(211)	13.012
Otpis	-	-	(2.767)	-	(1.135)	(3.902)
prodaja NPL-a	-	-	(7.250)	-	(671)	(7.921)
Novoplasirani krediti	3.366	6.719	1.648	-	3	11.736
Ukupno na dan 31.12.2022. godine	**6.306**	**16.040**	**29.828**	**183**	**923**	**53.281**

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik MF banka a.d.Banja Luka (nastavak)

Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije kolaterala i drugih kreditnih obezbjeđenja na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine

(U hiljadama BAM)

Finansijski instrumenti	**31. decembar 2023.**			**31. decembar 2022.**		
	Izloženost prije obezvrjeđenja	**Obezvrjeđenje**	**Neto izloženost kreditnom riziku**	**Izloženost prije obezvrjeđenja**	**Obezvrjeđenje**	**Neto izloženost kreditnom riziku**
A. Izloženost kreditnom riziku koja se odnosi na stavke bilansa stanja						
Novčana sredstva i sredstva kod banaka	104.526	165	104.361	107.588	150	107.438
Sredstva kod drugih Centralne banke – obavezna rezerva	65.384	65	65.319	57.224	57	57.167
Krediti plasirani komitentima	599.606	51.421	548.185	525.630	45.813	479.817
Ostala aktiva	9.618	7.013	2.605	9.710	7.323	2.387
Hartije od vrijednosti	48.518		48.518	47.852		47.852
Ukupna imovina	**827.652**	**58.664**	**768.988**	**748.004**	**53.343**	**694.661**
Vanbilans						
Neiskorištene kreditne obaveze	76.499	279	76.220	50.768	407	50.361
Garancije	77.583	358	77.225	65.584	541	65.043
Kolaterali za kreditni portfolio	*365.068*			*293.420*		
- HoV založene kao kolateral	*7.941*			*5.396*		
Ukupan vanbilans	**154.082**	**637**	**153.445**	**116.352**	**948**	**115.404**
Ukupna kreditna izloženost	**981.734**	**59.301**	**922.433**	**864.356**	**54.291**	**810.065**

Finansijski instrumenti

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik MF banka a.d.Banja Luka (nastavak)

Mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka

Upravljanje finansijskim rizicima

(U hiljadama BAM)

Stanje glavnice po osnovu kredita na dan 31.12.2023

Homogene grupe	Stanje kredita	Izloženost	Priznati iznos kolaterala	Očekivani gubitak (ECL) bez ostale aktive
Klijenti bez bilansa	182.459	189.503	87.256	18.810
Klijenti sa bilansima	344.998	381.512	194.879	28.895
UKUPNO Banka:	**527.457**	**571.015**	**282.135**	**47.705**

(U hiljadama BAM)

Stanje glavnice po osnovu kredita na dan 31.12.2022

Homogene grupe	Stanje kredita	Izloženost	Priznati iznos kolaterala	Očekivani gubitak (ECL) bez ostale aktive
COR	45.245	63.769	31.695	5.862
MSME- Kredit za obrtna sredstva	83.719	85.376	41.893	8.242
MSME- Kredit za osnovna sredstva i investicije	115.950	118.918	81.691	11.389
MSME- Nenamjenski kredit za preduzetnike	1.254	1.318	688	525
MSME- ostali	65.405	102.705	35.252	5.331
MSME- Transferisani krediti	63	71	-	71
Overdraft	23.518	30.598	6.133	1.961
PUB	34	86	34	-
Reprogrami	15.788	16.056	10.408	7.410
Retail	103.593	105.615	49.864	4.376
UKUPNO Banka:	**454.569**	**524.512**	**257.658**	**45.167**

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)
29.4. Kreditni rizik MF banka a.d.Banja Luka (nastavak)

(U hiljadama BAM)

Mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka

Pregled stanja kredita po segmentima i po razdoblju dospjeća

SEGMENTACIJA	<=30 dana	31-60 dana	61-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	Preko 1 god.	Ukupno
Public Sector	-	-	-	-	-	-	-
Corporate	52.476	-	-	-	-	399	52.875
MSME	352.723	6.409	1.149	2.998	5.100	11.976	380.355
Retail	89.522	828	283	578	465	2.548	94.224
UKUPNO Banka:	**494.721**	**7.237**	**1.432**	**3.576**	**5.565**	**14.923**	**527.454**

(u hiljadama BAM)

Pregled Očekivanih gubitaka (ECL) po sektorima

	31. decembar 2023.		31. decembar 2022.	
Sektori	**Očekivani gubitak (ECL)**	**%učešća**	**Očekivani gubitak (ECL)**	**%učešća**
Korporativni i Javni klijenti	2.840	5,33	4.488	9,41
Preduzetnici	38.334	71,95	34.700	72,74
Stanovništvo	12.106	22,72	8.517	17,85
Ukupno Banka	**53.281**	**100,00**	**47.705**	**100,00**

(U hiljadama BAM)

(u hiljadama BAM)

Pregled stanja kredita po danima kašnjenja

	31. decembar 2023.			31. decembar 2022.		
Dani kašnjenja	**Stanje kredita**	**%učešća**	**PAR %**	**Stanje kredita**	**% učešća**	**PAR%**
Bez kašnjenja	480.300	79,81	79,81	423.024	80,20	80,20
1-30 dana	70.196	11,66	11,66	71.697	13,59	13,59
31-90 dana	21.022	3,49	3,49	8.669	1,65	1,65
preko 90 dana	30.283	5,03	5,03	24.064	4,56	4,56
Ukupno Banka	**601.801**	**100,00**	**100,00**	**527.454**	**100,00**	**100,00**

829. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik MF banka a.d.Banja Luka (nastavak)

Kreditni kolaterali i ostala kreditna obezbjeđenja (nastavak)

Kolaterali koji se drže kao osiguranje finansijskih sredstava, osim kredita i avansa, zavise od prirode instrumenta. Politika Banke u pogledu pribavljanja kolaterala nije se značajno promijenila tokom izvještajnog perioda i nije došlo do značajne promjene u ukupnom kvalitetu kolaterala koje je Banka držala od prethodnog perioda.

U nastavku je prikazana ukupna izloženost analiza kolaterala i kreditnih obezbjeđenja na dan 31.12.2023. godine i 31.12.2022. godine:

(U hiljadama BAM)

	Na dan	
	31. decembra 2023.	**31. decembra 2022.**
Krediti osigurani posebnim depozitom	7.362	6.569
Krediti osigurani nekretninama	213.250	207.845
Krediti osigurani drugim kolateralom	378.994	314.438
Ukupno:	**599.606**	**528.852**

(U hiljadama BAM)

	Krediti plasirani komitentima		
Na dan 31. decembra 2023. godine	**Fizička lica**	**Pravna lica**	**Ukupno krediti**
Stambena, komercijalna ili industrijska imovina	51.633	175.192	226.825
Zalog	4.344	33.512	37.856
Finansijska imovina	2.315	15.150	17.465
Ostalo	478	82.443	82.921
Ukupno	**58.770**	**306.297**	**365.067**

(U hiljadama BAM)

	Krediti plasirani komitentima		
Na dan 31. decembra 2022. godine	**Fizička lica**	**Pravna lica**	**Ukupno krediti**
Stambena, komercijalna ili industrijska imovina	53.673	167.533	221.206
Zalog	4.710	35.661	40.371
Finansijska imovina	1.905	11.489	13.394
Ostalo	821	17.628	18.449
Ukupno	**61.109**	**232.311**	**293.420**

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik MF banka a.d.Banja Luka (nastavak)

(u hiljadama BAM)

Pregled izloženosti po sektorima i danima kašnjenja Banka

		31.decembar 2023.		
Sektori	**Dani kašnjenja**	**Stanje kredita**	**Izloženost**	**Ispravke vrijednosti**
Korporativni i Javni klijenti	Bez kašnjenja	100.535	163.252	2.400
	1-30 dana	-	-	-
	31-90 dana	459	473	223
	preko 90 dana	289	295	217
Ukupno		**101.284**	**164.020**	**2.840**
Preduzetnici	Bez kašnjenja	278.409	360.679	13.131
	1-30 dana	53.716	60.184	4.964
	31-90 dana	17.489	19.093	3.484
	preko 90 dana	20.893	22.500	16.756
Ukupno		**370.508**	**462.456**	**38.334**
Stanovništvo	Bez kašnjenja	101.356	106.166	2.534
	1-30 dana	16.479	16.749	935
	31-90 dana	3.074	3.137	635
	preko 90 dana	9.100	9.649	8.002
Ukupno		**130.009**	**135.701**	**12.106**
Ukupno izloženosti po sektorima i danima kašnjenja		**601.801**	**762.177**	**53.281**

(u hiljadama BAM)

Pregled izloženosti po sektorima i danima kašnjenja Stage 1

		31.decembar 2023.		
Sektori	**Dani kašnjenja**	**Stanje kredita**	**Izloženost**	**Ispravke vrijednosti**
Korporativni i Javni klijenti	Bez kašnjenja	90.654	151.026	861
	1-30 dana	-	-	-
	31-90 dana	-	-	-
	preko 90 dana	-	-	-
Ukupno		**90.654**	**151.026**	**861**
Preduzetnici	Bez kašnjenja	200.601	271.614	2.874
	1-30 dana	23.529	26.121	883
	31-90 dana	-	-	-
	preko 90 dana	-	-	-
Ukupno		**224.131**	**297.735**	**3.756**
Stanovništvo	Bez kašnjenja	94.649	99.330	1.431
	1-30 dana	10.540	10.703	258
	31-90 dana	-	-	-
	preko 90 dana	-	-	-
Ukupno		**105.189**	**110.033**	**1.689**
Ukupno izloženosti po sektorima i danima kašnjenja		**419.973**	**558.794**	**6.306**

Pregled izloženosti po sektorima i danima kašnjenja Stage 2 **(u hiljadama BAM)**

		31.decembar 2023.		
Sektori	**Dani kašnjenja**	**Stanje kredita**	**Izloženost**	**Ispravke vrijednosti**
Korporativni i Javni klijenti	Bez kašnjenja	9.141	11.023	981
	1-30 dana	-	-	-
	31-90 dana	-	4	-
	preko 90 dana	-	-	-
Ukupno		**9.141**	**11.027**	**981**
Preduzetnici	Bez kašnjenja	74.635	84.903	7.885
	1-30 dana	29.429	33.282	3.495
	31-90 dana	16.248	17.826	2.704
	preko 90 dana	-	-	-
Ukupno		**120.312**	**136.011**	**14.085**
Stanovništvo	Bez kašnjenja	5.888	5.983	419
	1-30 dana	5.748	5.848	538
	31-90 dana	2.350	2.404	201
	preko 90 dana	-	-	-
Ukupno		**13.985**	**14.235**	**1.158**
Ukupno izloženosti po sektorima i danima kašnjenja		**143.437**	**161.273**	**16.223**

Pregled izloženosti po sektorima i danima kašnjenja Stage 3 **(u hiljadama BAM)**

		31.decembar 2023.		
Sektori	**Dani kašnjenja**	**Stanje kredita**	**Izloženost**	**Ispravke vrijednosti**
Korporativni i Javni klijenti	Bez kašnjenja	741	1.203	559
	1-30 dana	-	-	-
	31-90 dana	459	469	223
	preko 90 dana	289	295	217
Ukupno		**1.490**	**1.967**	**998**
Preduzetnici	Bez kašnjenja	3.173	4.161	2.372
	1-30 dana	758	782	586
	31-90 dana	1.241	1.267	779
	preko 90 dana	20.893	22.500	16.756
Ukupno		**26.066**	**28.710**	**20.493**
Stanovništvo	Bez kašnjenja	819	853	684
	1-30 dana	192	199	139
	31-90 dana	724	733	435
	preko 90 dana	9.100	9.649	8.002
Ukupno		**10.835**	**11.434**	**9.260**
Ukupno izloženosti po sektorima i danima kašnjenja		**38.390**	**42.110**	**30.751**

Pregled izloženosti po segmentima i danima kašnjenja na 31. decembar 2022. godine

(u hiljadama BAM)

SEGMENTACIJA	Dani kašnjenja	Stanje kredita	Ukupna izloženost	Ispravke vrijednosti
Public Sector	0 dana	-	959	7
	1-30 dana	-	5	-
	31-90 dana	-	-	-
	>90 dana	-	-	-
Public Sector Ukupno		**-**	**964**	**7**
Corporate	0 dana	43.016	82.344	1.373
	1-30 dana	9.460	9.760	547
	31-90 dana	-	-	-
	>90 dana	399	427	425
Corporate Ukupno		**52.875**	**92.531**	**2.345**
MSME	0 dana	300.606	370.618	13.772
	1-30 dana	52.117	56.785	4.850
	31-90 dana	7.559	7.695	2.550
	>90 dana	20.074	21.749	18.433
MSME Ukupno		**380.355**	**456.847**	**39.606**
Retail	0 dana	79.402	83.576	1.624
	1-30 dana	10.120	10.296	509
	31-90 dana	1.110	1.143	308
	>90 dana	3.591	3.885	3.306
Retail Ukupno		**94.224**	**98.900**	**5.746**
UKUPNO BANKA:		**527.454**	**649.242**	**47.705**

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik MF banka a.d.Banja Luka (nastavak)

(u hiljadama BAM)

Podaci o bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, dospjelosti i vrijednosti obezbeđenja

Prema sektorima	31.decembar 2023.									
	Stage1/Stage2		Stage3		Ukupna bruto potraživanja	Ispravke vrijednosti		Ukupna neto potraživanja	Vrijednost sredstava obezbeđenja	
	Stage1	Stage2	Nije dospjelo	Dospjelo		Stage1/Stage2	Stage3		Stage1/Stage2	Stage3
Bilansna potraživanja od stanovništva	**134.442**	**20.791**	**8.297**	**10.020**	**173.550**	**(3.661)**	**(14.363)**	**155.527**	**67.407**	**9.606**
Opšta potrošnja	56.710	8.304	2.529	3.385	**70.928**	(1.509)	(5.084)	**64.335**	15.842	2.226
Stambeni krediti	25.153	1.874	33	190	**27.249**	(514)	(218)	**26.518**	17.139	219
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	52.204	10.569	5.736	5.892	**74.400**	(1.624)	(8.578)	**64.199**	34.425	7.160
Ostala potraživanja	376	43	-	554	**973**	(14)	(483)	**475**	-	1
Bilansna potraživanja od privrede	**288.092**	**123.918**	**11.886**	**10.648**	**434.545**	**(18.300)**	**(16)**	**399.924**	**248.019**	**11.212**
Korporativni i Javni klijenti	90.834	9.178	1.300	207	**101.520**	(1.616)	(997)	**98.906**	77.271	741
Preduzetnici	197.258	114.740	10.586	10.441	**333.025**	(16.684)	(15.323)	**301.018**	170.748	10.471
Potraživanja od ostalih klijenata	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Bilansna potraživanja od banaka i finans.institucija	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Prema kategorijama potraživanja	**422.535**	**144.709**	**20.183**	**20.668**	**608.095**	**(21.961)**	**(30.683)**	**555.451**	**315.426**	**20.818**
Neproblematična potraživanja	422.535	144.709			**567.244**	(21.961)		**545.283**	315.426	
od čega restrukturisana	8.705	12.496			**21.201**	(1.967)		**19.234**	13.636	
Problematična potraživanja			20.183	20.668	**40.851**		(30.683)	**10.168**		20.818
od čega restrukturisana			6.915	5.889	**12.805**		(9.839)	**2.966**		7.670
Ukupna bilansna izloženost	**422.535**	**144.709**	**20.183**	**20.668**	**608.095**	**(21.961)**	**(30.683)**	**555.451**	**315.426**	**20.818**
Ukupna vanbilansna izloženost	**136.259**	**16.564**	**1.259**	**-**	**154.082**	**(569)**	**(68)**	**153.445**	**28.374**	**449**

(u hiljadama BAM)

Podaci o granskoj koncentraciji izloženosti

	31. decembar 2023.		
Nacin obračuna	**Stage1**	**Stage 2**	**Stage 3**
Bilansna potraživanja od stanovništva	**134.442**	**20.791**	**18.317**
Opšta potrošnja	56.710	8.304	5.914
Stambeni krediti	25.153	1.874	222
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	52.204	10.569	11.627
Ostala potraživanja	376	43	554
Potraživanja od privrede	**288.092**	**123.918**	**22.534**
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	3.781	5.896	823
Rudarstvo, prerađivačka industrija, snadbjevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	40.623	34.366	5.374
Saobraćaj, skladištenje i veze, snadbjevanje električnom energijom, hoteli i restorani	64.257	7.323	5.080
Građevinarstvo	25.318	27.600	961
Trgovina na veliko i na malo, popravka motornih vozila i motorcikala	81.527	30.565	7.453
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, umjetnost, zabava i rekreacija, ostale uslužne djelatnosti	62.199	17.550	2.826
Potraživanja od ostalih klijenata	10.388	618	18
Finansijske institucije	**-**	**-**	**-**
Ukupna bilansna izloženost	**422.535**	**144.709**	**40.851**
Ukupna vanbilansna izloženost	**136.259**	**16.564**	**1.259**

(u hiljadama BAM)

Podaci o granskoj koncentraciji izloženosti

	31. decembar 2022.		
Nacin obračuna	**Stage1**	**Stage 2**	**Stage 3**
Bilansna potraživanja od stanovništva	**145.308**	**19.624**	**12.249**
Opšta potrošnja	61.471	5.281	4.960
Stambeni krediti	23.367	718	225
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	60.255	13.598	6.703
Ostala potraživanja	215	27	360
Potraživanja od privrede	**260.178**	**76.692**	**18.839**
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	5.479	3.414	581
Rudarstvo, prerađivačka industrija, snadbjevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	54.368	26.707	3.111
Saobraćaj, skladištenje i veze, snadbjevanje električnom energijom, hoteli i restorani	36.766	7.386	3.913
Građevinarstvo	46.789	12.884	2.391
Trgovina na veliko i na malo, popravka motornih vozila i motorcikala	82.207	18.010	7.425
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, umjetnost, zabava i rekreacija, ostale uslužne djelatnosti	26.717	7.543	1.392
Potraživanja od ostalih klijenata	7.853	748	27
Finansijske institucije	**-**	**-**	**-**
Ukupna bilansna izloženost	**405.486**	**96.317**	**31.087**
Ukupna vanbilansna izloženost	**110.243**	**5.674**	**435**

(u hiljadama BAM)

Podaci o bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, dospjelosti i vrijednosti obezbjeđenja

2022. godina	Stage1/Stage2		Stage3		Ukupna bruto potraživanja	Ispravke vrijednosti		Ukupna neto potraživanja	Vrijednost sredstava obezbjeđenja	
	Stage1	Stage2	Nije dospjelo	Dospjelo		Stage1/Stage2	Stage3		Stage1/Stage2	Stage3
Prema sektorima										
Bilansna potraživanja od stanovništva	**145.308**	**19.624**	**4.743**	**7.505**	**177.181**	**(4.498)**	**(10.470)**	**162.213**	**77.210**	**5.519**
Opšta potrošnja	61.471	5.281	2.036	2.925	71.712	(1.490)	(4.173)	66.050	18.581	1.779
Stambeni krediti	23.367	718	35	190	24.311	(275)	(196)	23.840	15.580	223
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	60.255	13.598	2.672	4.030	80.555	(2.724)	(5.795)	72.036	43.048	3.516
Ostala potraživanja	215	27	-	360	603	(9)	(306)	287	1	1
Bilansna potraživanja od privrede	**260.178**	**76.692**	**7.276**	**11.563**	**355.709**	**(16.603)**	**(15.186)**	**323.920**	**185.443**	**8.128**
PUB - Javna preduzeća	5	-	-	-	5	-	-	5	-	-
COR - Velika preduzeća	46.129	6.579	-	428	53.137	(1.504)	(426)	51.207	27.029	14
Mikro preduzeća	13.226	15.221	2.711	4.538	35.697	(2.007)	(6.255)	27.435	13.554	3.173
Mala preduzeća	79.947	29.780	3.521	4.386	117.633	(6.341)	(6.041)	105.252	61.256	3.488
Srednja preduzeća	120.871	25.112	1.044	2.211	149.237	(6.751)	(2.464)	140.021	83.604	1.453
Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja	405.486	96.317	-	-	501.803	(21.101)	-	480.702	262.654	-
od čega restrukturisana	7.353	20.358	-	-	27.711	(3.856)	-	23.855	17.880	-
Problematična potraživanja	-	-	12.019	19.068	31.087	-	(25.656)	5.432	-	13.647
od čega restrukturisana	-	-	4.531	4.851	9.382	-	(7.626)	1.756	-	4.897
Ukupna bilansna izloženost	**405.486**	**96.317**	**12.019**	**19.068**	**532.890**	**(21.101)**	**(25.655)**	**486.134**	**262.654**	**13.647**
Ukupna vanbilansna izloženost	**110.243**	**5.674**	**434**	**-**	**116.352**	**(895)**	**(53)**	**115.404**	**17.007**	**113**

(u hiljadama BAM)

Podaci o bruto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja i broju dana u kašnjenju

	31. decembar 2023.									
	Stage1/Stage2					Stage3				
Sektori	**0 dana kašnjenja**	**1-30 dana**	**31-60 dana**	**61-90 dana**	**Preko 90 dana**	**0 dana kašnjenja**	**1-30 dana**	**31-60 dana**	**61-90 dana**	**Preko 90 dana**
Bilansna potraživanja od stanovništva	**128.659**	**22.831**	**2.910**	**833**	**-**	**2.124**	**269**	**172**	**728**	**15.024**
Opšta potrošnja	54.580	8.724	1.216	493	-	261	194	30	310	5.120
Stambeni krediti	24.865	1.930	191	40	-	33	-	-	-	190
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	48.808	12.168	1.500	298	-	1.404	73	139	416	9.595
Ostala potraživanja	406	8	3	2	-	426	2	4	2	120
Bilansna potraživanja od privrede	**349.631**	**47.194**	**9.210**	**5.976**	**-**	**3.380**	**704**	**1.312**	**256**	**16.882**
Korporativni i Javni klijenti	100.009	-	4	-	-	743	-	469	-	295
Preduzetnici	249.623	47.194	9.206	5.976	-	2.637	704	843	256	16.587
Potraživanja od ostalih klijenata	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Bilansna potraživanja od banaka i finans.institucija	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Prema kategorijama potraživanja	**478.290**	**70.026**	**12.119**	**6.809**	**-**	**5.505**	**972**	**1.484**	**984**	**31.906**
Neproblematična potraživanja	**478.290**	**70.026**	**12.119**	**6.809**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
od čega restrukturisana	15.798	4.806	266	331	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	-	-	-	-	-	5.505	972	1.484	984	31.906
od čega restrukturisana	-	-	-	-	-	2.633	426	40	108	9.598
Ukupna bilansna izloženost	**478.290**	**70.026**	**12.119**	**6.809**	**-**	**5.505**	**972**	**1.484**	**984**	**31.906**
Ukupna vanbilansna izloženost	**145.590**	**5.927**	**1.126**	**179**	**-**	**712**	**8**	**-**	**1**	**538**

(u hiljadama BAM)

Podaci o problematičnim potraživanjima

	31. decembar 2023.						
	Bruto vrijednost ukupnih potraživanja	**Ispravke vrijednosti ukupnih potraživanja**	**Bruto vrijednost Stage3 potraživanja**	**Od čega: restrukturisana potraživanja**	**Ispravke vrijednosti Stage3 potraživanja**	**% problematičnih potraživanja**	**Vrijednost sredstava obezbjeđenja za Stage3 potraživanja**
Potraživanja od stanovništva	**173.550**	**18.024**	**18.317**	**6.072**	**14.363**	**10,55%**	**9.606**
Opšta potrošnja	70.928	6.593	5.914	1.361	5.084	8,34%	2.226
Stambeni krediti	27.249	732	222	-	218	0,82%	219
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	74.400	10.202	11.627	4.711	8.578	15,63%	7.160
Ostala potraživanja	973	497	554	-	483	56,92%	1
Potraživanja od privrede	**434.545**	**34.620**	**22.534**	**6.732**	**16.320**	**5,19%**	**11.212**
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	10.499	1.261	823	113	779	7,84%	451
Rudarstvo, prerađivačka industrija, snadbjevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	80.363	8.525	5.374	2.655	3.756	6,69%	2.510
Saobraćaj, skladištenje i veze, snadbjevanje električnom energijom, hoteli i restorani	76.660	5.029	5.080	938	3.498	6,63%	2.030
Građevinarstvo	53.878	4.342	961	159	867	1,78%	534
Trgovina na veliko i na malo, popravka motornih vozila i motorcikala	119.546	10.698	7.453	2.082	5.225	6,23%	4.126
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, umjetnost, zabava i rekreacija, ostale uslužne djelatnosti	82.575	4.649	2.826	786	2.179	3,42%	1.559
Potraživanja od ostalih klijenata	11.023	118	18	-	16	0,16%	2
Bilansna potraživanja od banaka i finans.institucija	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	-	**-**
Ukupna bilansna izloženost	**608.095**	**52.644**	**40.851**	**12.805**	**30.683**	**6,72%**	**20.818**
Ukupna vanbilansna izloženost	**154.082**	**637**	**1.259**	**29**	**68**	**0,82%**	**450**

Podaci o problematičnim potraživanjima

	31. decembar 2022.						
	Bruto vrijednost ukupnih potraživanja	**Ispravke vrijednosti ukupnih potraživanja**	**Bruto vrijednost Stage3 potraživanja**	**Od čega: restrukturisana potraživanja**	**Ispravke vrijednosti Stage3 potraživanja**	**% problematičnih potraživanja**	**Vrijednost sredstava obezbjeđenja za Stage3 potraživanja**
Potraživanja od stanovništva	**177.181**	**14.968**	**12.249**	**4.064**	**10.470**	**6,91%**	**5.519**
Opšta potrošnja	71.712	5.663	4.960	1.267	4.173	**6,92%**	1.779
Stambeni krediti	24.311	471	225	0	196	**0,93%**	223
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	80.555	8.519	6.703	2.797	5.795	**8,32%**	3.515
Ostala potraživanja	603	315	360	0	306	**59,71%**	1
Potraživanja od privrede	**355.709**	**31.789**	**18.839**	**5.319**	**15.186**	**5,30%**	**8.128**
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	9.473	1.294	581	0	524	**6,13%**	182
Rudarstvo, prerađivačka industrija, snadbjevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	84.185	8.111	3.111	1.194	2.712	**3,69%**	1.395
Saobraćaj, skladištenje i veze, snadbjevanje električnom energijom, hoteli i restorani	48.065	5.291	3.913	1.469	3.141	**8,14%**	1.828
Građevinarstvo	62.064	4.311	2.391	472	1.746	**3,85%**	882
Trgovina na veliko i na malo, popravka motornih vozila i motorcikala	107.642	10.040	7.425	1.988	5.914	**6,90%**	3.474
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, umjetnost, zabava i rekreacija, ostale uslužne djelatnosti	35.651	2.588	1.392	180	1.123	**3,90%**	365
Potraživanja od ostalih klijenata	8.628	154	27	16	26	**0,32%**	2
Bilansna potraživanja od banaka i finans.institucija	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Ukupna bilansna izloženost	**532.890**	**46.756**	**31.087**	**9.382**	**25.656**	**5,83%**	**13.647**
Ukupna vanbilansna izloženost	**116.352**	**948**	**434**	**34**	**53**	**0,37%**	**113**

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

26.4. Kreditni rizik MF banka a.d.Banja Luka (nastavak)

Podaci o bruto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja i broju dana u kašnjenju

	31. decembar 2023.									
	Stage1/Stage2					Stage3				
Sektori	**0 dana kašnjenja**	**1-30 dana**	**31-60 dana**	**61-90 dana**	**Preko 90 dana**	**0 dana kašnjenja**	**1-30 dana**	**31-60 dana**	**61-90 dana**	**Preko 90 dana**
Bilansna potraživanja od stanovništva	**128.659**	**22.831**	**2.910**	**833**	**-**	**2.124**	**269**	**172**	**728**	**15.024**
Opšta potrošnja	54.580	8.724	1.216	493	-	261	194	30	310	5.120
Stambeni krediti	24.865	1.930	191	40	-	33	-	-	-	190
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	48.808	12.168	1.500	298	-	1.404	73	139	416	9.595
Ostala potraživanja	406	8	3	2	-	426	2	4	2	120
Bilansna potraživanja od privrede	**349.631**	**47.194**	**9.210**	**5.976**	**-**	**3.380**	**704**	**1.312**	**256**	**16.882**
Korporativni i Javni klijenti	100.009	-	4	-	-	743	-	469	-	295
Preduzetnici	249.623	47.194	9.206	5.976	-	2.637	704	843	256	16.587
Potraživanja od ostalih klijenata	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Bilansna potraživanja od banaka i finans.institucija	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Prema kategorijama potraživanja	**478.290**	**70.026**	**12.119**	**6.809**	**-**	**5.505**	**972**	**1.484**	**984**	**31.906**
Neproblematična potraživanja	**478.290**	**70.026**	**12.119**	**6.809**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
od čega restrukturisana	15.798	4.806	266	331	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	-	-	-	-	-	5.505	972	1.484	984	31.906
od čega restrukturisana	-	-	-	-	-	2.633	426	40	108	9.598
Ukupna bilansna izloženost	**478.290**	**70.026**	**12.119**	**6.809**	**-**	**5.505**	**972**	**1.484**	**984**	**31.906**
Ukupna vanbilansna izloženost	**145.590**	**5.927**	**1.126**	**179**	**-**	**712**	**8**	**-**	**1**	**538**

Podaci o bruto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja i broju dana u kašnjenju/docnji:

(u hiljadama BAM)

	Stage1/Stage2					Stage3				
2022. godina	**0 dana kašnjenja**	**1-30 dana**	**31-60 dana**	**61-90 dana**	**Preko 90 dana**	**0 dana kašnjenja**	**1-30 dana**	**31-60 dana**	**61-90 dana**	**Preko 90 dana**
Prema sektorima										
Bilansna potraživanja od stanovništva	**136.510**	**25.792**	**1.863**	**768**	**-**	**1.433**	**523**	**252**	**69**	**9.972**
Opšta potrošnja	56.350	9.538	635	229	-	477	136	209	22	4.116
Stambeni krediti	23.311	705	-	70	-	35	-	-	-	190
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	56.616	15.544	1.224	468	-	642	385	40	45	5.590
Ostala potraživanja	233	5	4	1	-	279	2	3	2	74
Bilansna potraživanja od privrede	**287.071**	**45.582**	**3.824**	**394**	**-**	**1.034**	**557**	**1.413**	**242**	**15.593**
PUB - Javna preduzeća	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-
COR - Velika preduzeća	43.193	9.515	-	-	-	1	-	-	-	427
Mikro preduzeća	24.138	3.908	262	139	-	662	317	103	3	6.164
Mala preduzeća	86.599	21.105	1.769	254	-	366	240	1.095	238	5.968
Srednja preduzeća	133.141	11.048	1.793	-	-	6	-	215	-	3.034
Prema kategorijama potraživanja					-					
Neproblematična potraživanja	423.582	71.374	5.686	1.162	-	-	-	-	-	-
od čega restrukturisana	18.642	7.492	1.331	246	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	-	-	-	-	-	2.467	1.080	1.665	311	25.565
od čega restrukturisana	-	-	-	-	-	916	703	904	81	6.778
Ukupna bilansna izloženost	**423.582**	**71.374**	**5.686**	**1.162**	**-**	**2.467**	**1.080**	**1.665**	**311**	**25.565**
Ukupna vanbilansna izloženost	**111.393**	**4.344**	**1**	**-**	**178**	**54**	**48**	**2**	**12**	**319**

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik MF banka a.d.Banja Luka (nastavak)

(u hiljadama BAM)

Podaci o problematičnim potraživanjima

	31. decembar 2023.						
	Bruto vrijednost ukupnih potraživanja	**Ispravke vrijednosti ukupnih potraživanja**	**Bruto vrijednost Stage3 potraživanja**	**Od čega: restrukturisana potraživanja**	**Ispravke vrijednosti Stage3 potraživanja**	**% problematičnih potraživanja**	**Vrijednost sredstava obezbjeđenja za Stage3 potraživanja**
Potraživanja od stanovništva	**173.550**	**18.024**	**18.317**	**6.072**	**14.363**	**10,55%**	**9.606**
Opšta potrošnja	70.928	6.593	5.914	1.361	5.084	8,34%	2.226
Stambeni krediti	27.249	732	222	-	218	0,82%	219
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	74.400	10.202	11.627	4.711	8.578	15,63%	7.160
Ostala potraživanja	973	497	554	-	483	56,92%	1
Potraživanja od privrede	**434.545**	**34.620**	**22.534**	**6.732**	**16.320**	**5,19%**	**11.212**
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	10.499	1.261	823	113	779	7,84%	451
Rudarstvo, prerađivačka industrija, snadbjevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	80.363	8.525	5.374	2.655	3.756	6,69%	2.510
Saobraćaj, skladištenje i veze, snadbjevanje električnom energijom, hoteli i restorani	76.660	5.029	5.080	938	3.498	6,63%	2.030
Građevinarstvo	53.878	4.342	961	159	867	1,78%	534
Trgovina na veliko i na malo, popravka motornih vozila i motorcikala	119.546	10.698	7.453	2.082	5.225	6,23%	4.126
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, umjetnost, zabava i rekreacija, ostale uslužne djelatnosti	82.575	4.649	2.826	786	2.179	3,42%	1.559
Potraživanja od ostalih klijenata	11.023	118	18	-	16	0,16%	2
Bilansna potraživanja od banaka i finans.institucija	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Ukupna bilansna izloženost	**608.095**	**52.644**	**40.851**	**12.805**	**30.683**	**6,72%**	**20.818**
Ukupna vanbilansna izloženost	**154.082**	**637**	**1.259**	**29**	**68**	**0,82%**	**450**

(u hiljadama BAM)

Podaci o problematičnim potraživanjima

	31. decembar 2022.						
	Bruto vrijednost ukupnih potraživanja	**Ispravke vrijednosti ukupnih potraživanja**	**Bruto vrijednost Stage3 potraživanja**	**Od čega: restrukturisana potraživanja**	**Ispravke vrijednosti Stage3 potraživanja**	**% problematičnih potraživanja**	**Vrijednost sredstava obezbjeđenja za Stage3 potraživanja**
Potraživanja od stanovništva	**177.181**	**14.968**	**12.249**	**4.064**	**10.470**	**6,91%**	**5.519**
Opšta potrošnja	71.712	5.663	4.960	1.267	4.173	**6,92%**	1.779
Stambeni krediti	24.311	471	225	0	196	**0,93%**	223
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	80.555	8.519	6.703	2.797	5.795	**8,32%**	3.515
Ostala potraživanja	603	315	360	0	306	**59,71%**	1
Potraživanja od privrede	**355.709**	**31.789**	**18.839**	**5.319**	**15.186**	**5,30%**	**8.128**
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	9.473	1.294	581	0	524	**6,13%**	182
Rudarstvo, prerađivačka industrija, snadbjevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	84.185	8.111	3.111	1.194	2.712	**3,69%**	1.395
Saobraćaj, skladištenje i veze, snadbjevanje električnom energijom, hoteli i restorani	48.065	5.291	3.913	1.469	3.141	**8,14%**	1.828
Građevinarstvo	62.064	4.311	2.391	472	1.746	**3,85%**	882
Trgovina na veliko i na malo, popravka motornih vozila i motorcikala	107.642	10.040	7.425	1.988	5.914	**6,90%**	3.474
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, umjetnost, zabava i rekreacija, ostale uslužne djelatnosti	35.651	2.588	1.392	180	1.123	**3,90%**	365
Potraživanja od ostalih klijenata	8.628	154	27	16	26	**0,32%**	2
Bilansna potraživanja od banaka i finans.institucija	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Ukupna bilansna izloženost	**532.890**	**46.756**	**31.087**	**9.382**	**25.656**	**5,83%**	**13.647**
Ukupna vanbilansna izloženost	**116.352**	**948**	**434**	**34**	**53**	**0,37%**	**113**

(u hiljadama BAM)

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4.Kreditni rizik MF banka a.d.Banja Luka (nastavak)

Podaci o kreditnom kvalitetu neproblematičnih/performing potraživanja i vrijednosti sredstava obezbjeđenja kojima su obezbjeđena ta potraživanja

(u hiljadama BAM)

		31. decembar 2023.					
	IFRS 9 PD opseg	**stage 1**	**stage 2**	**stage 3**	**POCI S2**	**POCI S3**	**Ukupno**
Potraživanja od klijenata (homogena grupa sa bilansima)							
Rejting 1-4: Jak	0 - 3.05	339.451	44.393	-	372	-	384.216
Rejting 5-7: Zadovoljavajući	3.06 - 14.83	76.546	35.003	-	109	-	111.658
Rejting 8-9: Visok rizik	14.84 - 31.05	-	54.402	-	237	-	54.639
Rejting 10: Rizičan	100	-	-	20.889	-	201	21.090
Ukupna izloženost		415.997	133.798	20.889	718	201	571.604
Ispravke vrijednosti		(4.251)	(14.229)	(13.670)	(79)	(201)	(32.431)
Neto izloženost		411.746	119.569	7.219	638	0	539.172
Potraživanja od klijenata (homogena grupa bez bilansa)							
Rejting 1-4: Jak	0 - 1.10	51.487	2.160	-	148	-	53.795
Rejting 5-7: Zadovoljavajući	1.11 - 6.05	91.310	17.767	-	1.009	-	110.085
Rejting 8-9: Visok rizik	6.06 - 28.65	-	5.516	-	158	-	5.674
Rejting 10: Rizičan	100	-	-	20.228	-	793	21.020
Ukupna izloženost		142.796	25.443	20.228	1.314	793	190.574
Ispravke vrijednosti		(2.055)	(1.811)	(16.157)	(104)	(723)	(20.850)
Neto izloženost		140.742	23.632	4.070	1.210	70	169.724

Podaci o kreditnom kvalitetu neproblematičnih / performing potraživanja i vrijednosti sredstava obezbjeđenja kojima su obezbjeđena ta potraživanja

(u hiljadama BAM)

		Stage1/Stage2			
2022. godina	**Visok rejting (1-4)**	**Srednji rejting (5-7)**	**Nizak (8-9 ostalo)**	**Stage3**	**POCI**
Potraživanja od stanovništva	**46.182**	**114.576**	**4.175**	**12.248**	**3.611**
Opšta potrošnja	15.575	49.175	2.001	4.960	1.280
Stambeni krediti	8.668	15.417	-	225	35
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	21.938	49.760	2.154	6.703	2.296
Ostala potraživanja	1	222	20	360	-
Potraživanja od privrede	**214.433**	**96.693**	**25.745**	**18.839**	**2.512**
PUB - Javna preduzeća	-	5	-	-	-
COR - Velika preduzeća	40.725	11.437	547	428	-
Mikro preduzeća	12.849	12.949	2.650	7.249	1.474
Mala preduzeća	59.758	40.066	9.903	7.905	685

Srednja preduzeća	101.101	32.236	12.645	3.255	353
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-
Bilansna potraživanja od banaka i fin. institucija	-	-	-	-	-
Ukupna bilansna potraživanja	**260.615**	**211.269**	**29.920**	**31.087**	**6.123**
Ukupna vanbilansna potraživanja	**78.985**	**34.821**	**2.111**	**435**	**-**

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik MF banka a.d.Banja Luka (nastavak)

(u hiljadama BAM)

Podaci o vrsti i vrijednosti sredstava obezbjeđenja po sektoru i kategorijama potraživanja

	31. decembar 2023.			
Vrste sredstava obezbjeđenja	**Depoziti i garancije Garantnog fonda RS i Garantni program Vlade RS**	**HOV**	**Stambene i komercijalne nepokretnosti**	**Pokretnosti**
Potraživanja od stanovništva	**3.664**	**-**	**64.843**	**8.506**
Opšta potrošnja	2.021	-	13.532	2.516
Stambeni krediti	49	-	17.294	14
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	1.595	-	34.016	5.974
Ostala potraživanja	-	-	-	1
Potraživanja od privrede	**80.064**	**4.224**	**148.441**	**26.502**
Korporativni i javni klijenti	67.964	-	9.040	1.009
Preduzetnici	12.100	4.224	139.401	25.494
Potraživanja od ostalih klijenata	**-**	**-**	**-**	**-**
Bilansna potraživanja od banaka i fin. institucija	**-**	**-**	**-**	**-**
Prema kategorijama potraživanja	**83.728**	**4.224**	**213.283**	**35.008**
Neproblematična potraživanja	82.367	4.224	197.174	31.660
od čega restrukturisana	133	-	11.218	2.285
Problematična potraživanja	1.361	-	16.109	3.348
od čega restrukturisana	496	-	6.249	925
Ukupna bilansna izloženost	**83.728**	**4.224**	**213.283**	**35.008**
Ukupna vanbilansna izloženost	**8.716**	**3.717**	**13.542**	**2.849**

(u hiljadama BAM)

Podaci o vrsti i vrijednosti sredstava obezbjeđenja po sektoru i kategorijama potraživanja
2022. godina

	Depoziti, garancije Garantnog fonda RS i Garantni program Vlade RS	**HOV**	**Stambene i komercijalne nepokretnosti**	**Pokretnosti**
Potraživanja od stanovništva	**3.399**	-	**69.352**	**9.624**
Opšta potrošnja	1.650	-	15.738	2.971
Stambeni krediti	12	-	15.779	13
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	1.737	-	37.835	6.606
Ostala potraživanja	-	-	-	34
Potraživanja od privrede	**15.418**	**5.396**	**139.453**	**30.509**
PUB - Javna preduzeća	-	-	-	-
COR - Velika preduzeća	4.313	1.155	16.659	3.345
Mikro preduzeća	1.431	0	11.870	3.451
Mala preduzeća	2.774	4.241	46.157	11.455
Srednja preduzeća	6.900	-	64.767	12.258
Potraživanja od ostalih klijenata	**-**	**-**	**-**	**-**
Bilansna potraživanja od banaka i finans.institucija	**-**	**-**	**-**	**-**
Prema kategorijama potraživanja	**18.817**	**5.396**	**208.806**	**40.134**

Neproblematična potraživanja	18.473	5.396	199.089	36.549
od čega restrukturisana	645	-	14.558	2.677
Problematična potraživanja	344	-	9.717	3.585
od čega restrukturisana	56	-	3.483	1.357
Ukupna bilansna izloženost	**18.817**	**5.396**	**208.806**	**40.134**
Ukupna vanbilansna izloženost	**1.364**	**-**	**12.401**	**237**

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik MF banka a.d.Banja Luka (nastavak)

31. decembar 2023.

	Bruto vrijednost ukupnih potraživanja	Ispravke vrijednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrijednost restr. potraživanja	od čega: Stage3 potraživanja	Ispravke vrijednosti restr. potraživanja	% restr. potraživanja	Vrijednost sredstava obezbjeđenja za restr. potraživanja
Potraživanja od stanovništva	**173.550**	**18.024**	**10.777**	**6.072**	**5.352**	**6,21%**	**7.278**
Opšta potrošnja	70.928	6.593	2.904	1.361	1.351	4,09%	1.632
Stambeni krediti	27.249	732	-	-	-	-	-
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	74.400	10.202	7.873	4.711	4.001	10,58%	5.646
Ostala potraživanja	973	497	-	-	-	-	-
Potraživanja od privrede	**434.545**	**34.620**	**23.229**	**6.732**	**6.454**	**5,35%**	**14.028**
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	10.499	1.261	339	113	109	3,23%	300
Rudarstvo, prerađivačka industrija, snadbjevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	80.363	8.525	11.668	2.655	2.453	14,52%	7.628
Saobraćaj, skladištenje i veze, snadbjevanje električnom energijom, hoteli i restorani	76.660	5.029	2.654	938	854	3,46%	1.289
Građevinarstvo	53.878	4.342	441	159	138	0,82%	294
Trgovina na veliko i na malo, popravka motornih vozila i motorcikala	119.546	10.698	6.906	2.082	2.409	5,78%	3.997
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, umjetnost, zabava i rekreacija, ostale uslužne djelatnosti	82.575	4.649	1.130	786	479	1,37%	429
Potraživanja od ostalih klijenata	11.023	118	92	0	12	0,83%	92
Bilansna potraživanja od banaka i finans.institucija	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Ukupna bilansna izloženost	**608.095**	**52.644**	**34.006**	**12.805**	**11.806**	**5,59%**	**21.306**
Ukupna vanbilansna izloženost	**154.082**	**637**	**31**	**29**	**5**	**0,02%**	**15**

(u hiljadama BAM)

	Podaci o restrukturisanim potraživanjima						
			Vrijednost restrukturisanih potraživanja				
2022. godina	**Bruto vrijednost ukupnih potraživanja**	**Ispravke vrijednosti ukupnih potraživanja**	**Bruto vrijednost restrukturisanih potraživanja**	**od čega: Stage3 potraživanja**	**Ispravke vrijednosti restrukturisanih potraživanja**	**% restrukturisanih potraživanja**	**Vrijednost sredstava obezbjeđenja za restrukturisana potraživanja**
Potraživanja od stanovništva	**177.181**	**14.968**	**13.347**	**4.064**	**(4.652)**	**7,53%**	**8.353**
Opšta potrošnja	71.712	5.663	3.633	1.267	(1.281)	5,07%	1.850
Stambeni krediti	24.311	471	-	-	-	0,00%	-
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	80.555	8.519	9.714	2.797	(3.371)	12,06%	6.503
Ostala potraživanja	603	315	-	-	-	0,00%	-
Potraživanja od privrede	**355.709**	**31.788**	**23.747**	**5.319**	**(6.830)**	**6,68%**	**14.425**

Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	9.473	1.294	727	-	(339)	7,67%	622
Rudarstvo, prerađivačka industrija, snadbjevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	84.185	8.111	11.066	1.194	(2.475)		7.696
Saobraćaj, skladištenje i veze, snadbjevanje električnom energijom, hoteli i restorani	48.065	5.291	3.690	1.469	(1.203)	7,68%	1.675
Građevinarstvo	62.064	4.311	863	472	(318)	1,39%	569
Trgovina na veliko i na malo, popravka motornih vozila i motorcikala	107.643	10.040	5.913	1.988	(2.012)	5,49%	3.419
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, umjetnost, zabava i rekreacija, ostale uslužne djelatnosti	35.651	2.587	1.342	180	(453)	3,76%	313
Potraživanja od ostalih klijenata	8.628	154	146	16	(30)	1,70%	131
Bilansna potraživanja od banaka i finans. institucija	-	-	-	-	-	-	-
Ukupna bilansna izloženost	**532.890**	**46.756**	**37.093**	**9.382**	**(11.482)**	**6,96%**	**22.777**
Ukupna vanbilansna izloženost	**116.352**	**948**	**93**	**34**	**(10)**	**0,08%**	**7**

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik MF banka a.d.Banja Luka (nastavak)

Zaposleni u Sektoru pravnih poslova i restrukturiranja mora zaprimiti kreditni fajl od kreditnog službenika u roku od 15 dana od dana zaduženja. Postupiti po preuzetim predmetima u što kraćem roku. Zaposleni u Službi za restrukturiranje kredita nadležan za klijenta obavezan je nastaviti voditi pregled aktivnosti i mjera koje poduzima na konkretnim partijama, kroz ažuriranje strategija u front aplikaciji. Čak i ako se krediti uredno servisiraju, zaposlen u Službi za restrukturiranje kredita nadležan za klijenta je dužan vršiti redovan kvartalni monitoring klijenta.

Zaposleni u Sektoru pravnih poslova i restrukturiranja imaju na raspolaganju sve mjere u cilju rješavanja problema kašnjenja koje podrazumjevaju agresivnu naplatu, reprogram postojećih zaduženja, restruktuiranje otvaranje novih zaduženja na glavog dužnika ili ostale učesnike.

Rizici srodni kreditnom riziku

Banka izdaje garancije svojim komitentima na osnovu kojih Banka ima potencijalnu obavezu da izvrši plaćanje u korist trećih lica. Na ovaj način Banka se izlaže rizicima srodnim kreditnom riziku, koji se mogu prevazići istim kontrolnim procesima i procedurama.
Na ove izloženosti Banka primjenjuje iste procedure monitoringa i naplate kao za kreditne plasmane.

Pokrivenost kolateralima i drugim oblicima obezbjeđenja

Banka za sve vrste plasmana zahtijeva sredstva obezbjeđenja. Iznos i tip zahtijevanog obezbjeđenja zavisi od tržnog segmenta kojem klijent pripada, tipa odnosno vrste proizvoda koji se odobrava te procijenjenog kreditnog rizika svakog pojedinačnog komitenta.

Procjena i fer vrijednost instrumenta obezbjeđenja je zasnovana na vrijednosti instrumenata obezbjeđenja procijenjenog u trenutku zaduživanja. U skladu sa poslovnom politikom i internim procedurama Banke, utvrđuje se potrebna fer vrijednost instrumenata obezbjeđenja i način i rok njene ponovne procjene.

Rukovodstvo prati tržišnu vrijednost sredstava obezbjeđenja i traži dodatna sredstva obezbjeđenja prilikom preispitivanja adekvatnosti ispravke vrijednosti plasmana. Banka uzima u obzir vrijednost sredstava obezbjeđenja prilikom preispitivanja adekvatnosti ispravki vrijednosti plasmana.

29.4.1. Rizik koncentracije

Banka ima interno definisane minimalne standarde za upravljanje rizikom koncentracije kojim Banka osigurava svoje poslovanje u smislu opreznog izlaganja kreditnom riziku naplate i riziku mogućih gubitaka po datim kreditima, te svim ostalim plasmanima kao i potencijalnim vanbilansnim obavezama. Banka ovim obezbjeđuje stabilnost u svom poslovanju i određuje minimalne standarde najvećeg dozvoljenog obima izlaganja Banke kreditnom riziku prema jednom korisniku, dužniku ili drugom subjektu (i grupi povezanih korisnika, kao i ograničenja velikih izloženosti.

Prema Članu 106. Zakona o bankama RS velika izloženost banke je izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica koja iznosi ili prelazi 10% priznatog kapitala banke. Banka je usvojila politike i procedure za utvrđivanje i praćenje pojedinačne i ukupne izloženosti, vodi evidenciju, prati i izvještava o izloženosti, u skladu sa propisima Agencije.

Priznati kapital Banke jednak je regulatornom kapitalu, a predstavlja zbir redovnog osnovnog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala nakon regulatornih usklađivanja.

Zabranjeno je da izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica nakon primjene tehnike smanjenja kreditnog rizika prelazi 25% njenog priznatog kapitala.Najveći dopušteni iznos kreditnih potraživanja koji nije obezbijeđen kolateralom u skladu sa propisima Agencije prema jednom licu ili grupi povezanih lica može biti najviše do 15% priznatog kapitala banke. Na ukupnu izloženost banke prema njenom nadređenom i podređenom društvu i sa njima povezanim licima primjenjuju se ograničenja propisana članom 107. Zakona o bankama.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik MF banka a.d.Banja Luka (nastavak)

Učešće banke u drugim pravnim licima je definisano Članom 111. Zakona o bankama RS: Zabranjeno je da banka direktno ili indirektno bez prethodne saglasnosti Agencije ima:

- Učešće u pravnom licu ili u zavisnom društvu tog pravnog lica koje prelazi iznos od 5% priznatog kapitala banke ili ukupnu neto vrijednost svih učešća banke u drugim pravnim licima i zavisnim društvima tih pravnih lica iznad 20% priznatog kapitala banke.
- Učešće banke u jednom pravnom licu iz finansijskog sektora direktno ili indirektno može biti najviše do 15% njenog priznatog kapitala.
- Učešće banke u licu koje nije lice u finansijskom sektoru ne smije preći 10% njenog priznatog kapitala, niti 49% kapitala tog lica.
- Ukupno učešće banke u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru može biti najviše do 25% priznatog kapitala banke, a ukupno učešće banke u licima u finansijskom sektoru može biti najviše do 50% njenog priznatog kapitala.

Koncentracija kreditnog rizika po granama industrije

Banka ima diverzifikovani portfolio koji pokriva različite industrije:

(**U hiljadama BAM)**

	31. decembra 2023.	**U%**	**31. decembra 2022.**	**%**
Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	10.353	2%	9.367	2%
Vađenje ruda i kamena	9.797	2%	8.528	2%
Prerađivačka industrija	66.532	11%	70.978	14%
Proizvodnja i snadbijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	36.631	6%	5.654	1%
Snadbijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	2.866	-	3.782	1%
Građevinarstvo	53.317	9%	61.470	12%
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	118.086	20%	106.411	20%
Saobraćaj i skladištenje	28.370	5%	32.392	6%
Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	10.911	2%	9.399	2%
Informacije i komunikacije	6.292	1%	7.599	1%
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	4.639	1%	952	-
Poslovanje nekretninama	8.965	1%	8.527	2%
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	22.132	4%	14.396	3%
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	3.661	1%	6.610	1%
Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	16.840	3%	2	-
Obrazovanje	193	-	256	-
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	27.550	5%	2.098	-
Umjetnost, zabava i rekreacija	159	-	390	-
Ostale uslužne djelatnosti	2.291	-	2.601	-
Stanovništvo i preduzetnici	170.021	28%	174.218	33%
Ukupno:	**599.606**	**100%**	**525.630**	**100%**

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik MF banka a.d.Banja Luka (nastavak)

Koncentracija kreditnog rizika po vrstama kredita

Banka redovno prati i diverzifikuje plasirane kredite po vrstama kredita.

(U hiljadama BAM)

	31. decembra 2023.	%	31. decembra 2022.	%
Krediti po transakcionim računima	57.455	10%	25.704	5%
Potrošački krediti	68.712	11%	69.524	13%
Krediti za obrtna sredstva	173.983	29%	179.786	34%
Investicioni krediti	271.985	45%	225.478	43%
Stambeni krediti	27.019	5%	24.128	5%
Plasmani za izvršena plaćanja po garancijama	452	-	1.010	-
Ukupno:	**599.606**	**100%**	**525.630**	**100%**

29.4.1. Stres test

Portfolio na dan 31. decembar 2023. godine u skladu sa MSFI 9:

(U hiljadama BAM)

	Ukupna izloženost	Ispravka vrijednosti
Stage 1	519.755	6.306
Stage 2	151.798	16.223
Stage 3	41.569	30.751
Ostala izloženost	49.056	-
Ukupno	**762.177**	**53.281**

Banka je, u okviru procjene kreditnog rizika, primijenila najgori mogući scenario razvoja događaja za svoj portfolio. Banka je radila Stres test pod sljedećim pretpostavkama: devalviranje Konvertibilne marke za 30%, pad vrijednosti kolaterala za 30%, umanjenje ukupne izloženosti za iznos depozita, i povećanje ispravke vrijednosti na ukupnom portfoliju u skladu sa devalviranjem Konvertibilne marke i rasta ukupne izloženosti.

Portfolio na dan 31. decembar 2023. godine nakon stres testa:

(U hiljadama BAM)

	Ukupna izloženost	Ispravka vrijednosti
Stage 1	619.234	7.750
Stage 2	188.463	20.366
Stage 3	47.410	34.308
Ostala izloženost	49.056	-
Ukupno	**904.164**	**62.425**

Rezultati stresnog scenarija za Banku pokazuju povećanje ukupne izloženosti za 141.486 hiljada KM, te formiranje većih ispravki vrijednosti za 9.145 hilajda KM.

(U hiljadama BAM)

Portfolio na dan 31. decembar 2023. godine	**Ukupna izloženost**	**Ukupna izloženost umanjena za iznos depozita**	**Diskonto-vana vrijednost kolaterala**	**Ispravka vrijednosti**
Nakon testa	904.164	894.639	318.005	62.425
Prije testa	762.177	752.653	365.068	53.281
Razlika	**141.986**	**141.986**	**(47.062)**	**9.144**

29.5. Tržišni rizik

Banka preuzima na sebe tržišne rizike, koji predstavljaju rizik da će fer vrijednost ili budući tokovi gotovine koji proizilaze iz finansijskih instrumenata oscilirati zbog promjena u tržišnim vrijednostima. Tržišni rizici nastaju po osnovu otvorenih pozicija izloženih riziku po osnovu dospjeća, kamatnih stopa, valuta i proizvodima kapitala, koji su izloženi opštim i posebnim kretanjima i promjenama vezanim za nivo nestalnosti tržišnih stopa ili cijena (kao što su kamatne stope, kreditne marže, devizni kursevi i cijene kapitala). Od tržišnih rizika Banka je izložena deviznom riziku i riziku promjene kamatnih stopa.

Sistem kontrole tržišnih rizika se ostvaruje kroz podjelu i nezavisnu funkciju preuzimanja rizika (front office) od njihovog praćenja i upravljanja kao i aktivnosti podrške (back office)

29.5.1. Devizni rizik

Devizni rizik predstavlja izloženost Banke mogućem uticaju promjena deviznih kurseva i opasnost da nepovoljne promjene dovedu do gubitka Banke u domaćoj valuti, pri čemu nivo deviznog rizika predstavlja funkciju visine i dužine trajanja izloženosti Banke mogućim promjenama deviznih kurseva i zavisi od visine zaduženosti Banke u inostranstvu, stepenu valutne izloženosti aktive i pasive bilansa i vanbilansa Banke, odnosno stepena usklađenosti valutnih novčanih tokova Banke.

Strategija koju Banka primjenjuje prilikom upravljanja deviznim rizikom temelji se na održavanju devizne pozicije u okviru ograničenja propisanih Zakonom o bankama Republike Srpske i Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje deviznim rizikom banaka.

Za potrebe upravljanja, kontrole i identifikacije devizne izloženosti, Banka dnevno prati stanje i strukturu efektivnih stranih valuta u blagajnama i trezoru, deviznih sredstava i strukturu po valutama na računima kod inostranih banaka, vodi računa o usklađenosti devizne pozicije u nestabilnim valutama, ugovara valutnu klauzulu za stvake aktive i pasive, uključujući i vanbilansne stavke, u formi simetrične, odnosno, dvosmjerne valutne klauzule, kako bi zaštitila vrijednost aktive i pasive bez obzira da li kurs valute, na koju glasi valutna klauzula, raste ili opada u odnosu na domaću valutu, a sve u cilju uspostavljanja devizne usklađenosti finansijske aktive i finansijskih obaveza

Služba za sredstva i planiranje na dnevnoj osnovi prati deviznu poziciju i u saradnji sa sektrorima prodaje (sektor korporativnih i javnih klijenata, sektor preduzetnika i sektor za stanovništvo i šaltera) i Upravom banke preduzima odgovarajuće gore navedene aktivnosti u cilju održavanja devizne pozicije u okvirima dozvoljenih limita.

U sklopu planiranja aktivnosti Banke koje imaju značajnog uticaja na promjenu strukture ili rokova finansijke aktive i/ili finansijske pasive Banke, a time i na deviznu poziciju Banke, Služba za sredstva i planiranje vrši projekciju devizne pozicije, a sve u cilju blagovremenog preduzimanja određenih aktivnosti za kontinuirano održavanje devizne usklađenosti finansijske aktive i finansijske pasive.

Banka je, pored navedenog sprovela i obrnuto stres testiranje za kreditni rizik polazeći od poznatog rezultata testiranja otpornosti na stres, utvrđenog u Scenariju II za kreditni rizik.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.5. Tržišni rizik MF banka a.d.Banja Luka

Banka preuzima na sebe tržišne rizike, koji predstavljaju rizik da će fer vrijednost ili budući tokovi gotovine koji proizilaze iz finansijskih instrumenata oscilirati zbog promjena u tržišnim vrijednostima. Tržišni rizici nastaju po osnovu otvorenih pozicija izloženih riziku po osnovu dospjeća, kamatnih stopa, valuta i proizvodima kapitala, koji su izloženi opštim i posebnim kretanjima i promjenama vezanim za nivo nestalnosti tržišnih stopa ili cijena (kao što su kamatne stope, kreditne marže, devizni kursevi i cijene kapitala). Od tržišnih rizika Banka je izložena deviznom riziku i riziku promjene kamatnih stopa.

Sistem kontrole tržišnih rizika se ostvaruje kroz podjelu po principu tri linije odbrane, tj. funkciju preuzimanja rizika (front office), fukciju kontrole upravljanja rizikom - njihovog praćenja i upravljanja kao i aktivnosti podrške (back office), funkciju uspostavljanja limita izloženosti rizicima.

29.5.1. Devizni rizik MF banka a.d.Banja Luka

Devizni rizik predstavlja izloženost Banke mogućem uticaju promjena deviznih kurseva i opasnost da nepovoljne promjene dovedu do gubitka Banke u domaćoj valuti, pri čemu nivo deviznog rizika predstavlja funkciju visine i dužine trajanja izloženosti Banke mogućim promjenama deviznih kurseva i zavisi od visine zaduženosti Banke u inostranstvu, stepenu valutne izloženosti aktive i pasive bilansa i vanbilansa Banke, odnosno stepena usklađenosti valutnih novčanih tokova Banke.

Strategija koju Banka primjenjuje prilikom upravljanja deviznim rizikom temelji se na održavanju devizne pozicije u okviru ograničenja propisanih Zakonom o bankama Republike Srpske i Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje deviznim rizikom banaka.

Za potrebe upravljanja, kontrole i identifikacije devizne izloženosti, Banka dnevno prati stanje i strukturu efektivnih stranih valuta u blagajnama i trezoru, deviznih sredstava i strukturu po valutama na računima kod inostranih banaka, vodi računa o usklađenosti devizne pozicije u nestabilnim valutama, ugovara valutnu klauzulu za stvake aktive i pasive, uključujući i vanbilansne stavke, u formi simetrične, odnosno, dvosmjerne valutne klauzule, kako bi zaštitila vrijednost aktive i pasive bez obzira da li kurs valute, na koju glasi valutna klauzula, raste ili opada u odnosu na domaću valutu, a sve u cilju uspostavljanja devizne usklađenosti finansijske aktive i finansijskih obaveza

Sektor sredstva i transakcionih poslova na dnevnoj osnovi prati deviznu poziciju i u saradnji sa Sektorom tržišta i Upravom Banke preduzima odgovarajuće gore navedene aktivnosti u cilju održavanja devizne pozicije u okvirima dozvoljenih limita.

U sklopu planiranja aktivnosti Banke koje imaju značajnog uticaja na promjenu strukture ili rokova finansijke aktive i/ili finansijske pasive Banke, a time i na deviznu poziciju Banke, Sektor sredstava i transakcionih poslova vrši projekciju devizne pozicije, a sve u cilju blagovremenog preduzimanja određenih aktivnosti za kontinuirano održavanje devizne usklađenosti finansijske aktive i finansijske pasive.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.5. Tržišni rizik MF banka a.d.Banja Luka (nastavak)

29.5.2. Kamatni rizik

Banka je izložena višestrukim rizicima, koji kroz efekte promjena visine kamatnih stopa na tržištu, djeluju na njen finansijski položaj i tokove gotovine. Kamatni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed promjene kamatnih stopa.

Osnovni cilj upravljanja kamatnim rizikom je da se minimiziraju nepovoljni efekti promjene visine kamatnih stopa.

Kamatne stope na kredite zavise od kretanja kamatnih stopa na tržištu novca i od poslovne politike Banke. Kamatne stope na kredite su fiksne za rokove otplate kredita do 36 mjeseci, a varijabilne za rokove otplate preko 36 mjeseci. Izuzetak od ovog pravila su investicioni krediti za korporativne klijente i javni sektor za koje je kamatna stopa varijabilna za sve rokove otplate. Banka se opredjelila za varijabilnu kamatnu stopu 6mj EURIBOR zaokružen na sljedeću veću desetinu, koja se usklađuje 2 puta godišnje i to 30.06. i 31.12.. Kamatne stope na depozite su fiksne, a kamatne stope na uzete kredite od stranih kreditora su varijabilne i vezane su za 6mj EURIBOR.

Osnovni princip upravljanja kamatnim rizikom jeste princip usklađivanja njenih sredstava i obaveza prema vrsti kamatne stope (fiksna kamatna stopa ili varijabilna) i prema dospijećima ili datumima ponovnog određivanja kamatne stope.

Više rukovodstvo Banke i Sektor upravljanja i kontrole rizicima prati i stara se da Banka optimizuje nivo profitabilnosti i izloženosti kamatnom riziku.

Analiza osjetljivosti na kamatne stope

Analize osjetljivosti su urađene na osnovu izloženosti kamatnim stopama finansijskih instrumenata na datum izvještaja o finansijskom položaju. Za promjenjive kamatne stope pripremljena je analiza pod pretpostavkom da je nepodmireni iznos obaveza na dan izvještaja o finansijskom položaju bio nepodmiren čitavu godinu. Koristi se stopa od 10% umanjenja ili povećanja pri internom izvještavanju o riziku kamatnih stopa ključnom osoblju Banke i predstavlja procjenu rukovodstva Banke o razumno mogućim promjenama kamatnih stopa.

Da su kamatne stope bile više ili niže za 10% u odnosu na postojeće, a da su se druge varijable održale konstantnim, Banka bi imala umanjen/povećan neto dobitak/gubitak za 25.236 hiljade BAM za period koja završava 31. decembra 2023. (2022: umanjen/povećan dobitak/gubitak za 22.894 hiljade BAM).

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.5. Tržišni rizik MF banka a.d.Banja Luka (nastavak)

29.5.2. Kamatni rizik (nastavak)

Sljedeća tabela prikazuje pregled primjenjenih godišnjih kamatnih stopa na najznačajnije finansijske instrumente:

	U stranoj valuti	U domaćoj valuti BAM
Aktiva		
Obavezna rezerva kod Centralne banke	-	0,00%-0,10%
Sredstva preko obavezne rezerve	-	(0,25%)
Devizni računi kod inostranih banaka	0,00%-1,25%	-
Krediti plasirani komitentima do jedne godine:		
- pravna lica	-	3,00%-14,99%
- stanovništvo	-	4,00% -15,49%
Krediti plasirani komitentima preko jedne godine:		
- pravna lica	-	3,00%-15,49%+6M Euribor
- stanovništvo	8,99%-11,29%	2,99%-15,49%+6M Euribor
Pasiva		
Depoziti po viđenju pravnih lica	0,00%	0,00%-0,10%
Depoziti po viđenju stanovništva	0,00%	0,00%
Kratkoročni depoziti:		
- pravna lica	0,00%-1,45%	0,00%-2,34%
- stanovništvo	0,00%-3,80%	0,00%-3,82%
Dugoročni depoziti:		
- pravna lica	1,47%-2,20%	0,00%-2,60%
- stanovništvo	0,00%-4,00%	0,00%-5,00%
Krediti:		
EFSE	6MEuribor+2,80% 6MEuribor+4,80%	-
KFW	2,90%	
GGF	6MEuribor+2,80%	-
Fond za razvoj i zapošljavanje RS	-	1,20%-2,32%
Fond stanovanja RS	-	1,20%-2,40%
Fond za razvoj istočnog dijela RS	-	1,20%-2,40%

Banka je izložena raznim rizicima, koji kroz efekte promjena visine kamatnih stopa na tržištu, djeluju na njen finansijski položaj i tokove gotovine.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.7. Operativni rizik MF banka a.d.Banja Luka

Upravljanje operativnim rizikom je važan dio poslovanja Banke, koji obezbjeđuje minimiziranje nepovoljnih efekata na zarade i kapital Banke. Upravljanje operativnim rizicima podrazumijeva:

- formiranje mreže staratelja i izvjestilaca operativnih rizika po sektorima i službama, koji su zaduženi za izvođenje aktivnosti na području upravljanja operativnim rizicima,
- vođenje evidencije o nastalim štetnim događajima,
- identifikaciju i ocjenjivanje operativnih rizika na svim procesima, te usvajanje mjera za smanjenje rizika,
- redovno izvještavanje o nastalim štetama i detaljnom sagledavanju identifikovanih rizika po procesima,
- praćenje izvođenja predloženih mjera sagledavanja operativnih rizika.

Upravljanje operativnim rizikom se vrši na osnovu:

- praćenja nastalih štetnih događaja iz djelokruga operativnih rizika,
- identifikacije rizika po procesima u Banci,
- mjerenja značajnih rizika,
- kontinuirane kontrole i praćenja operativnih rizika,
- formiranja iznosa minimalnog adekvatnog kapitala.

Praćenje nastalih štetnih događaja iz djelokruga operativnih rizika daje istorijski pregled o veličini i vrsti realizovanih operativnih rizika i odvija se u skladu sa uputstvom za evidentiranje štetnih događaja.

Upravljanje operativnim rizicima se sastoji od sljedećih aktivnosti:

- identifikacija postojećih izvora operativnih rizika i izvora koji mogu nastati uvođenjem novih proizvoda, sistema i aktivnosti,
- mjerenje operativnih rizika tačnom i pravovremenom procjenom tog rizika,
- kontinuirana kontrola operativnih rizika koja obezbjeđuje njegovo održavanje do nivoa koji je prihvatljiv za rizični profil Banke, njegovo smanjenje i svođenje na najmanju moguću mjeru,
- kontinuirano praćenje operativnih rizika analizom stanja, promjena i trendova izloženosti Banke tom riziku,
- formiranje iznosa minimalnog kapitala za zaštitu od nastanka gubitka po osnovu operativnog rizika-MAKOR,
- jasno definisana ovlaštenja i linije odgovornosti u procesu preuzimanja i upravljanja operativnim rizicima,
- sistem kojim se obezbjeđuje da se svi radnici Banke upoznaju sa svojim obavezama u procesu upravljanja operativnim rizikom,
- sistem za redovno izvještavanje Nadzornog odbora i Uprave Banke o funkcionisanju sistema za upravljanje operativnim rizikom,
- obavezu periodičnog preispitivanja kao i obavezu Nadzornog odbora Banke da najmanje jednom godišnje vrši analizu i ocjenu adekvatnosti uspostavljenog sistema za upravljanje operativnim rizikom Banke.

29.8. Upravljanje kapitalom MF banka a.d.Banja Luka

Kapital predstavlja rijedak ekonomski resurs i upravljanje kapitalom čini jednu od najvažnijih komponenata opreznog, efikasnog i strateškog planiranja i upravljanja Bankom. Politika upravljanja kapitalom obuhvata obezbjeđenje i održavanje kvantiteta i kvaliteta kapitala najmanje na nivou minimalnih standarda iz Odluke o minimalnim standardima upravljanja kapitalom banaka i kapitalnoj zaštiti, odnosno, minimalni iznos osnivačkog kapitala i najniži iznos neto kapitala koji Banka mora održavati ne može biti manji od 15 miliona BAM. Kapital Banke u skladu sa Odlukom čine iznosi osnovnog (Tier 1), dopunskog (Tier 2), a neto kapital čini iznos kapitala umanjen za odbitne stavke.

Politike Banke za obezbjeđenje kvantiteta i kvaliteta kapitala Banke obuhvataju:

- u pogledu sastava i profila akcionara, akcenat je na akcionare iz oblasti bankarstva, mikrokreditiranja, finansijskog investiranja, preduzeća iz oblasti privrede, te fizička lica,
- politiku više vrsta instrumenata kapitala posebno u osnovnom i dopunskom kapitalu, te smanjenje ili izbjegavanje odbitnih stavki kapitala Banke,
- u pogledu rasporeda ostvarene dobiti, u skladu sa propisima, povećanje ukupnog kapitala Banke,
- u pogledu visine adekvatnosti kapitala, kada ista padne ispod 15%, Banka preduzima aktivnosti na poboljšanju iste putem raspisivanja nove emisije, povećanja dopunskog kapitala uz davanje prioriteta restruktuiranju nekvalitetne aktive, otpisu trajnih obaveza, uzimanju subordiniranih dugova.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.8. Upravljanje kapitalom MF banka a.d.Banja Luka (nastavak)

Procedure za stalno praćenje stanja se obezbjeđuju kroz:

- vođenje ažurnih knjigovodstvenih evidencija,
- praćenja stanja kapitala po kvantitetu, kvalitetu i strukturi,
- praćenjem i analizom stavki bilansa i vanbilansnih kreditnih ekvivalenata,
- izvještavanjem o nastalim promjenama u kapitalu i promjenama koje mogu značajno negativno uticati na adekvatnost kapitala,
- predlaganjem mjera koje je neophodno preduzeti u cilju obezbjeđenja strukture kvantiteta i kvaliteta kapitala,
- planiranje kapitala u smislu predviđanja budućih potreba Banke za kapitalom.

U skladu sa zakonskom regulativom Banka je u obavezi da održava adekvatnost kapitala minimalno 12%, a rukovodstvo Banke redovno prati pokazatelje adekvatnosti kapitala Banke i izvještaj u propisanoj formi, na kvartalnoj osnovi, dostavlja ABRS. U skladu sa rješenjem broj 02-21-212-1866-3/21 od 29.12.2021. godine ABRS je Banci je propisala i dodatni zahtjev za kapitalom u visini 1% na stope kapitala propisane Odlukom o izračunavanju kapitala banaka.

Na dan 31. decembra 2023. godine svi pokazatelji kapitala Banke su u saglasnosti sa propisanim:

(U hiljadama BAM)

	Na dan	
	31. decembra 2023.	**31. decembra 2022.**
Redovni osnovni kapital	98.467	89.131
Dopunski kapital	13.425	6.845
Regulatorni kapital	**111.892**	**95.976**
Ukupan iznos izloženosti riziku	517.082	489.902
% adekvatnosti osnovnog kapitala	**19,04%**	**18,19%**
% adekvatnosti regulatornog kapitala	**21,64%**	**19,59%**

Odlukom Skupštine akcionara Banke akumulirana neraspoređena dobit iz 2022. godine je u 2023. godini raspoređena na zadržanu dobit i zakonske rezerve. Povećanje regulatornog kapitala na izvještajni datum 31.12.2023. godine nastalo je uključivanjem i priznavanjem dobiti tekućeg perioda 2023. godine kroz stavku redovnog osnovnog kapitala, a prije usvajanja raspodjele dobiti od strane Nadzornog odbora Banke. Uključivanje dobiti tekućeg perioda u stavku redovnog osnovnog kapitala izvršeno je nakon dobijanja saglasnosti od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske (Rješenje broj 03-245-2/2023). Nakon usvajanja raspodjele dobiti tekućeg perioda od strane Nadzornog odbora ista će biti raspoređena na ostale rezerve u skladu sa zakonskim odredbama i na zadržanu dobit.

U avgustu mjesecu 2023. godine Banka je realizovala subordinisani zajam sa fondom ResponsAbility u iznosu 6.846 hiljada KM, čime je, dodatno, kroz dopunski kapital obezbijeđeno povećanje regulatornog kapitala. Rješenjem broj 03-2198-4/23 od 20. decembra 2023. godine Agencija za bankarstvo Republike Srpske je dala saglasnost za uključenje subordinisanog duga u dopunski kapital Banke u iznosu od 6.846 hiljada BAM.

Pored zakonskih ograničenja, Banka je preuzela obavezu po osnovu ugovorima sa EFSE, Luksemburg i KfW Njemačka, održavanje neto-kapitala u visini ne manjoj od 9 miliona EUR-a i stope adekvatnosti kapitala ne manje od 16,5%+1% (EFSE), odnosno ne manje od 15% (KFW). Prema ugovoru zaključenim sa ResponsAbility Banka je preuzela obavezu održavanja stope adekvatnosti kapitala ne manje od 16,5%, odnosno ne manje od regulatorni zahjev + 1%, i stope osnovnog kapitala ne manje od 13,5% ili ne manje regulatorni zahtjev + 1%.

29.9. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)
(7) Rizik likvidnosti

Krajnja odgovornost za upravljanje rizikom likvidnosti Matičnog društva je na Upravnom odboru, koji je izgradio odgovarajući okvir za upravljanje rizikom likvidnosti, a u svrhu upravljanja kratkoročnim, srednjoročnim i dugoročnim potrebama Društva za likvidnim sredstvima. Društvo upravlja ovim rizikom održavanjem adekvatnih rezervi, pozajmicama od strane banaka i drugih finansijskih institucija, kao i ostalim izvorima finansiranja, a time što konstantno nadgleda prognozirane i stvarne novčane tokove i upoređuje rokove dospijeća finansijskih sredstava i obaveza. **FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**

Grupa očekuje da će ispuniti druge obaveze iz operativnih novčanih tokova i priliva od dospjelih finansijskih sredstava.

Grupa očekuje da će ispuniti druge obaveze iz operativnih novčanih tokova i priliva od dospjelih finansijskih sredstava.

Rukovodstvo Grupe smatra da knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza priznatih u priloženim finansijskim izvještajima aproksimira njihovoj fer vrijednosti.

Tehnike vrednovanja i pretpostavke koje se primjenjuju u svrhe vrednovanja po fer vrijednosti

Fer vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza se određuje na sljedeći način:

- Fer vrijednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza sa standardnim uslovima i odredbama kojima se trguje na likvidnim tržištima određuje se po osnovu kotiranih tržišnih cijena (što uključuje otkupive obveznice, mjenice i druge dužničke instrumente).
- Fer vrijednost ostalih finansijskih sredstava i finansijskih obaveza (isključujući one koje su opisane u prethodnom paragrafu) određuju se u skladu sa opšteprihvaćenim modelom određivanja cijena na osnovu analize diskontovanih tokova gotovine.

Pretpostavke koje mogu biti korišćene za procjenu trenutne tržišne vrijednosti finansijskih sredstava/obaveza su sljedeće:

- Za kratkoročne plasmane, pozajmice i obaveze, knjigovodstvena vrijednost je približna fer vrijednost zbog njihovog kratkog roka dospijeća.
- Za dugoročne plasmane i obaveze za izračunavanje fer vrijednosti koristi se metod diskontovanja budućih novčanih tokova po trenutnoj tržišnoj kamatnoj stopi, koja je na raspolaganju Grupi za slične finansijske instrumente.
- Za hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju kojima se trguje na aktivnom tržištu izračunavanje fer vrijednosti se vrši na osnovu trenutne tržišne vrijednosti navedenih hartija od vrijednosti.

27. USAGLAŠENOST SA ZAKONSKIM PROPISIMA

Grupa je na dan 31. decembra 2023. godine bila usaglašena sa svim zakonskim propisima.

28. PORESKI RIZICI

Republika Srpska, FBiH i Brčko Distrikt trenutno imaju više zakona koji regulišu razne poreze uvedene od strane nadležnih organa. Porezi koji se plaćaju uključuju porez na dodatu vrijednost, porez na dobitak i poreze na plate (socijalne poreze), zajedno sa drugim porezima. Pored toga, zakoni kojima se regulišu ovi porezi nisu bili primjenjivani duže vrijeme za razliku od razvijenijih tržišnih privreda; dok su propisi kojim se vrši implementacija ovih zakona često nejasni ili ne postoje. Shodno tome, u pogledu pitanja vezanih za poreske zakone ograničen je broj slučajeva koji se mogu koristiti kao primjer.

Često postoje razlike u mišljenju među državnim i entitetskim ministarstvima i institucijama u vezi sa pravnom interpretacijom zakonskih odredbi što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa. Poreske prijave, zajedno sa drugim oblastima zakonskog regulisanja (na primjer, pitanja carina i devizne kontrole) su predmet pregleda i kontrola od više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje jako strogih kazni i zateznih kamata.

Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Društva mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. Kao rezultat iznijetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Društvu može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. U skladu sa Zakonom o Poreskoj upravi Republike Srpske, period zastarjelosti poreske obaveze je 5 godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od 5 godina od trenutka kada je obaveza nastala. Ove činjenice utiču da poreski rizik u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini bude značajniji od onog u zemljama sa razvijenijim poreskim sistemom.

Na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, zavisna pravna lica Grupe su imale kontrolu od strane Uprave za indirektno oporezivanje. Potencijalne efekte nije moguće sa sigurnošću procjeniti, ali se ne očekuju materijalno značajne dodatne obaveze.

29. TEKUĆA EKONOMSKA I POLITIČKA SITUACIJA I NJEN UTICAJ NA POSLOVANJE BANKE

Nakon tri godine intenzivnog uticaja efekata uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19, tokom 2023. godine je evidentan blaži uticaj, i isti se između ostalog reflektovao na ekonomiju, a samim tim i na finansijski odnosno bankarski sistem u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini, i šire.

U skladu sa Odluku o privremenim mjerama bankama za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19 od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske, Banka je na osnovu navedene odluke donijela Program posebnih mjera za klijente pogođene kriznom situacijom sa setom mjera, koji obuhvataju privremeni moratorijum i posebne (primjerene) modalitete (moratorijum, grejs period, produženje roka, dodatna izloženost i druge mjere s ciljem olakšavanja urednosti plaćanja obaveza klijenata i održavanja poslovanja) i iste su bile u primjeni, kako prethodnih godina, tako i tokom 2023. godine.

33. TEKUĆA EKONOMSKA I POLITIČKA SITUACIJA I NJEN UTICAJ NA POSLOVANJE GRUPE

Zbog pandemije Covid -19 i uvođenja mjera radi očuvanja kreditnih aktivnosti i smanjena negativnih ekonomskih efekata, Zavisno društvo je od aprila 2020., pa sve do 31.03.2022. godine poslovalo u skladu sa Programom za provođenje privremenih olakšica za klijente pogođene negativnim efektima uzrokovanim pandemijom.

Značajan uticaj tokom 2023. godine imala je i kriza u Ukrajini, koja je prouzrokovala rast EURIBOR-a, te poskupljenje izvora finansiranja i u konačnici rast kamatnih stopa na plasiranim kreditima početkom 2024. godine.

34. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA

Nakon datuma izvještavanja 31. decembra 2023. godine, prema izjavi Upravnog odbora nema događaja koji bi imali uticaja na finansijske izvještaje Grupe, a događaji koji su bitni za pomenuti su sljedeći:

Kupovina akcija MF banke a.d. Banja Luka

MF Grupa d.o.o. Banja Luka je putem dva blok posla izvršila otkup akcija MF banke a.d. Banja Luka od postojećih akcionara: MKD Mikrofin, KFW i FMO. Cijena akcija po kojoj je obavljena kupovina je 174,82 KM po akciji.

Prvi blok posao je bio dana 22.03.2024. godine i tada je obavljena kupovina kako slijedi:

broj akcija	cijena	vrijednost
114.687	174,82	20.049.581,34

Drugi blok posao je bio dana 22.03.2024. godine i tada je obavljena kupovina kako slijedi:

broj akcija	cijena	vrijednost
114.686	174,82	20.049.406,52

Treći blok posao je bio dana 25.03.2024. godine i tada je obavljena kupovina kako slijedi:

broj akcija	cijena	vrijednost
106.429	174,82	18.605.917,78

	broj akcija	cijena	vrijednost
Ukupno:	**335.802**	**174,82**	**58.704.905,64**

MF Grupa d.o.o. je na dan 25.03.2024. godine stekla direktno učešće u MF banka a.d Banja Luka od 94,87%.

Promjene unutar zavisnog društva MKD Mikrofin:

Isplata dividende osnivaču

Društvo je u martu 2024. godine izvršilo isplatu dividende osnivaču u tri tranše i to 21.03.2024. u iznosu od 20.100 hiljada BAM, 22.03.2024. 20.100 hiljada BAM i 22.03.2024. u iznosu od 18.800 hiljada BAM, ukupno 59.000 hiljada BAM

Prodaja akcija MF banke a.d. MF Grupi d.o.o. Banja Luka

MF Grupa d.o.o. Banja Luka, je putem dva blok posla kupila akcije MF banke a.d. Banja Luka. Cijena akcija po kojoj je obavljena prodaja je 174,82 KM po akciji. Oba blok posla su bila dana 22.03.2024. godine. U prvom blok poslu je obavljena prodaja 114.687 akcija u ukupnom iznosu od 20.050 hiljada KM, dok je u drugom blok poslu obavljena prodaja 114.686 akcija ukupne vrijednosti 20.049 hiljada BAM. MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka je time prodao sve akcije koje je posjedovao u MF banci a.d. Banja Luka. Prodajom akcije ostvaren je prihod u visini od 19.646 hiljada BAM

34. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA

Promjena unutar MF banke a.d.:

Nakon 31. decembra 2023. godine, nije bilo značajnih događaja koji bi zahtijevali prilagođavanje finansijskih izvještaja Banke sa 31. decembrom 2023. godine, a događaji koje je neophodno objelodaniti u napomenama uz finansijske izvještaje su u nastavku:

1. Nakon 31.12.2023. godine došlo je do promjena unutar Uprave Banke.

Na dan 31. decembra 2023. godine Upravu Banke čine:
- Bojan Luburić, predsjednik
- Milijana Čavić, član
- Radenko Derkuća, član

Na dan 06. marta 2024. godine Upravu Banke čine:
- Aleksandar Kremenović, v.d. predsjednik
- Milijana Čavić, član
- Radenko Derkuća, član
-

2. Nakon 31.12.2023. godine došlo je do promjena unutar Nadzornog odbora Banke.

Na dan 31. decembra 2023. godine Nadzorni odbor čine:
- Aleksandar Kremenović, predsjednik
- Dželila Huremović, član
- Freider Wohrmann, nezavisni član
- Srećko Bogunović, nezavisni član

Na dan 01. februara 2024. godine Nadzorni odbor čine:
- Aleksandar Kremenović, predsjednik
- Dželila Huremović, član
- Aleksandar Čolić, nezavisni član
- Freider Wohrmann, nezavisni član
- Srećko Bogunović, nezavisni član

Na dan 28. marta 2024. godine Nadzorni odbor čine:
- Sandra Lonco, predsjednik
- Dželila Huremović, član
- Aleksandar Čolić, nezavisni član
- Freider Wohrmann, nezavisni član
- Srećko Bogunović, nezavisni član .

3. Nakon 31.12.2023. godine došlo je do promjene u strukturi akcionarskog kapitala Banke.

Struktura kapitala na dan 31. decembra 2023. godine je bila sljedeća:

	Broj akcija	U hiljadama BAM	%
MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka	229.373	22.937	44,85
MF grupa d.o.o., Banja Luka	149.383	14.938	29,21
Nederlandse Financierings - Maatschappij voor Ontwikkelingslanden N.V. (u daljem tekstu: FMO), Holandija	59.170	5.917	11,57
KfW, Njemačka	47.259	4.726	9,24
GLS Alternative Investments Sicav, Luksemburg	26.225	2.623	5,13
	511.410	**51.141**	**100,00**

Na dan 29. marta 2024. godine, struktura akcijskog kapitala Banke je bila sljedeća:

	Broj akcija	U hiljadama BAM	%
MF grupa d.o.o., Banja Luka	485.185	48.518	94,87
GLS Alternative Investments Sicav, Luksemburg	26.225	2.623	5,13
	511.410	**51.141**	**100,00**

4. Nakon 31.12.2023. godine Banka je dobila odobrenje od strane kreditora KfW, Njemačka

Dana 27. marta 2024. godine Banka je dobila odobrenje vezano za neispunjavanje zahtijevanog finansijskog pokazatelja iz Ugovora sa kreditorom KfW, Njemačka za izvještajni datum, sve do datuma 31. marta 2025. godine.

5. Prodaja kreditnog portfolija Banke

Dana 28. marta 2024. godine Banka je izvršila prodaju dijela nekvalitetnog portfolija u iznosu 7.445 hiljada BAM bilansnog potraživanja.

32. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kurs primijenjen za preračun pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine za sljedeće značajnije valute iznosi:

	U BAM	
	31. decembra 2023.	31. decembra 2022.
USD	1,7699	1,8532
CHF	2,1121	1,9698
EUR	1,9558	1,9558